

T.C.

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİREYSEL
GİRİŞİMCİLİK ALGILARI İLE ELEŞTİREL DÜŞÜNME
STANDARTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aylin KARAKUŞ

Niğde

Ağustos, 2019

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİREYSEL
GİRİŞİMCİLİK ALGILARI İLE ELEŞTİREL DÜŞÜNME
STANDARTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Aylin KARAKUŞ

Danışman: Doç. Dr. Salih USLU

Niğde

Ağustos, 2019

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algıları İle Eleştirel Düşünme Standartları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışmanın bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

01/08/2019

Aylin KARAKUŞ

ONAY SAYFASI

Doç. Dr. Salih USLU danışmanlığında Aylin KARAKUŞ tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algıları İle Eleştirel Düşünme Standartları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

01 / 08 / 2019

JÜRİ :

Danışman : Doç. Dr. Salih USLU

Üye : Prof. Dr. Kubilay YAZICI

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Barış ÇİFTÇİ

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun Tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Gökhan ÖZDEMİR
Enstitü Müdürü

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİREYSEL GİRİŞİMCİLİK ALGILARI İLE ELEŞTİREL DÜŞÜNME STANDARTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

KARAKUŞ, Aylin

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Salih USLU

Ağustos, 2019, 103 sayfa

Küreselleşen dünya düzeni içerisinde toplumlar siyasi, sosyal ve ekonomik yapılanmalarının devamlılığını sağlayabilmek için yaratıcı ve yenilikçi bireylere ihtiyaç duymaktadır. Toplumların nitelikli insan gücünü yetiştirmede gerekli kıldığı girişimcilik konusu ulusal ve uluslararası boyutta önemli bir konu haline gelmiştir. Nitekim bilgi toplumlarının eğitim sistemlerinde de yenilikçi, risk almaktan çekinmeyen, inisiyatifler almada başarılı ve düşüncelerini beceri haline getirebilen girişimci bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bireylerin toplumsal ve ekonomik hayata hazırlanmasında girişimci ruha sahip olmaları, yenilikçi ve yaratıcı düşünmenin ön koşulu olan eleştirel düşünme kapasiteleri ile büyük oranda ilişkilidir. Girişimcilik ve eleştirel düşünme konuları 21. yy'ın önemli becerilerini oluşturmada ve öğretim programlarında kazandırılması hedeflenen beceriler arasında yer almaktadır. Bireylerin erken yaşlardan itibaren sosyalleşmesini sağlayan sosyal bilgiler dersi girişimcilik ve eleştirel düşünme becerilerini kazandırabilmede etkili bir derstir. Bu amaçla araştırmada geleceğin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları arasındaki ilişkinin incelenmesi esas alınmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören toplam 272 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Yalçın İncik ve Uzun (2017) tarafından geliştirilen “Bireysel girişimcilik algı ölçeği” ile Aybek, Aslan, Dinçer ve Coşkun Arısoy (2015) tarafından geliştirilen “Eleştirel düşünme standartları ölçeği” ve araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları ile bireysel girişimcilik algıları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eleştirel düşünme standartları değişkenler açısından incelendiğinde ise cinsiyet, sınıf, kardeş sayısı, mezun olunan lise türü, anne eğitim düzeyi, kitap okuma sıklığı değişkenlerinde istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmuştur. Aile tipi, aile gelir düzeyi, yetiştiği yerleşim yeri, baba eğitim düzeyi, gazete okuma sıklığı, tartışma programlarını takip etme sıklığı, değişkenleri ile eleştirel düşünme standartları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamıştır. Bireysel girişimcilik algıları çeşitli değişkenler açısından incelendiğinde ise cinsiyet, sınıf, aile tipi, aile gelir düzeyi, mezun olunan lise türü, anne-baba eğitim düzeyi, anne- baba

meslekleri, girişimciliğe ilişkin seminer kurs ders alma durumu, iş deneyimi değişkenlerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmazken, kardeş sayısı, yetiştiği yerleşim yeri değişkenlerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Girişimcilik, Eleştirel Düşünme

ABSTRACT

MASTER OF ARTS

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN INDIVIDUAL ENTREPRENEURSHIP PERCEPTIONS AND CRITICAL THINKING STANDARDS OF SOCIAL SCIENCES TEACHER CANDIDATES

Department of Turkish and Social Sciences

Department of Social Studies Education

KARAKUŞ, Aylin

Advisor: Assoc. Dr. Salih USLU

August, 2019, 103 pages

In a globalizing world order, societies need creative and innovative individuals in order to maintain their political, social and economic restructuring. Entrepreneurship required by the societies to train qualified manpower has become an important issue at both national and international levels. As a matter of fact, it is aimed to educate entrepreneurial individuals who are innovative in the education systems of information societies, who are not afraid to take risks, are successful in seeking initiatives and can convert their thoughts into skills. The entrepreneurial spirit of individuals in preparing for social and economic life is highly related to their critical thinking capacities, which is a prerequisite for innovative and creative thinking. Entrepreneurship and critical thinking are important skills of the 21st century and are among the skills which are aimed to be acquired in the curriculum. The social studies course, which enables individuals to socialize from an early age, is an effective course in gaining entrepreneurship and critical thinking skills. For this purpose, the research is based on the relationship between the individual entrepreneurship perceptions and critical thinking standards of prospectus social studies teacher candidates. The study group of this research consists of 272 social studies teacher candidates, 186 female and 86 male who study in Niğde Ömer Halisdemir University, Faculty of Education in 2018-2019 scholar year. In this research, “Individual entrepreneurship perception scale” developed by Yalçın İncik and Uzun (2017) and “Critical thinking standards” developed by Aybek, Aslan, Dinçer and Coşkun Arısoy (2015) and personal information form prepared by the researchers were used as data collection tools. In the study, it was concluded that there was a positive and moderate significant relationship between the critical thinking standards of social studies teacher candidates and their perceptions of individual entrepreneurship. When the critical thinking standards were examined in terms of variables, it was found that there was a statistically significant difference in terms of the variables of gender, grade, number of siblings, type of high school, mother education level and frequency of reading books. There was no statistically significant difference between family type, family income level, the place where they were raised, father education level, frequency of reading newspaper, frequency of following discussion programs and critical thinking standards. When the perceptions of individual entrepreneurship were analyzed in terms of various variables such as gender, grade, family type, family income level, type of high school, parental education level, parental

professions, entrepreneurship seminar course taking status, work experience variables, there were no statistically significant differences, while there were statistically significant differences between the number of siblings and the place where the were raised.

Key words: Social Sciences, Entrepreneurship, Critical Thinking

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde bilgilerini, tecrübelerini ve sonsuz desteğini benden esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Salih USLU'ya teşekkürlerimi sunarım. Araştırma süresince benden yardımını esirgemeyen ve bilgileriyle araştırmaya yön veren, kıymetli zamanını benimle paylaşan değerli hocam Prof. Dr. Kubilay YAZICI'ya teşekkürü borç bilir, şükranlarımı sunarım. Hayattaki en büyük şansım olan biricik aileme sonsuz sevgi ve saygılarımı sunarım. Bütün iyi ve kötü anılarımı paylaştığım kadim dostum Şükran GEÇGEL'e teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
ÖNSÖZ	viii
TABLOLAR LİSTESİ.....	xi
EKLER LİSTESİ	xiv
I. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	3
1.6. Tanımlar	3
II. BÖLÜM	5
İLGİLİ ALAN YAZIN	5
2.1. Girişim, Girişimci ve Girişimcilik Nedir?	5
2.2. Girişimciliğin Tarihi	8
2.2.1. İlkel Toplumlarda Girişimcilik	9
2.2.2. Tarımsal Faaliyetlere ve Kent Ekonomisine Dayalı Girişimcilik.....	9
2.2.3. 15 – 19. Yüzyıllar Arasında Avrupa’da Girişimcilik.....	9
2.2.4. 20. Yüzyılda Girişimcilik.....	10
2.2.5. Türk Tarihi’nde Girişimcilik.....	11
2.2.6. Osmanlı Döneminde Girişimcilik	11
2.2.7. Cumhuriyet Döneminde Girişimcilik.....	12
2.3. Girişimcilik Eğitimi	13
2.4. Sosyal Bilgiler İle Girişimcilik Arasındaki İlişki	15
2.5. Düşünme ve Düşünme Türleri	16
2.6. Eleştirel Düşünme	19
2.7. Eleştirel Düşünme Becerisi ve Öğretimi.....	21
2.8. Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Eleştirel Düşünme Becerisi	22
2.9. İlgili Araştırmalar.....	23
III. BÖLÜM	30
YÖNTEM	30
3.1. Araştırmanın Modeli.....	30

3.2. Çalışma Grubu	30
3.3. Veri Toplama Araçları	30
3.4. Verilerin Analizi	31
IV. BÖLÜM.....	34
BULGULAR VE YORUMLAR.....	34
1. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	34
2. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	34
3. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	36
4. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	38
5. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	40
6. Alt Probleme İlişkin Bulguları.....	41
7. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	43
8. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	45
9. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	47
10. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	49
11. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	52
12. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	54
13. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	56
14. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	56
15. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	57
16. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	58
17. Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	59
V. BÖLÜM.....	60
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	60
5.1. Sonuç	60
5.2. Öneriler	68
KAYNAKÇA.....	70
EKLER.....	79

TABLolar LİSTESİ

Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1. 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda Yer Alan Beceriler.....	15
Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartları İle Bireysel Girişimcilik Algıları Arasındaki İlişki İçin Hesaplanan Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı Sonuçları	34
Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız t-Testi Sonuçları	34
Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız t-Testi Sonuçları	35
Tablo 5. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Sınıf Değişkenine Göre One-Way ANOVA Sonuçları	36
Tablo 6. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Sınıf Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	37
Tablo 7. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları.....	38
Tablo 8. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	39
Tablo 9. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	40
Tablo 10. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Aile Tipi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	41
Tablo 11. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	41
Tablo 12. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	42
Tablo 13. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Aile İkamet Yeri Türü Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	43
Tablo 14. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Aile İkamet Yeri Türü Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	44
Tablo 15. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Mezun Olunan Türü Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	45

Tablo 16. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	46
Tablo 17. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	47
Tablo 18. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları.....	48
Tablo 19. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	49
Tablo 20. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları.....	50
Tablo 21. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Anne Meslek Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları.....	52
Tablo 22. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Anne Meslek Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	52
Tablo 23. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Baba Meslek Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	54
Tablo 24. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Baba Meslek Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	54
Tablo 25. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algılarının Eğitim Hayatı Süresince Girişimciliğe İlişkin Kurs, Seminer, Ders, Kulüp Çalışmalarına Katılma Değişkenine Göre Bağımsız t-Testi Sonuçları.....	56
Tablo 26. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Kitap Okuma Sıklığı Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları.....	56
Tablo 27. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Gazete Okuma Sıklığı Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları....	57
Tablo 28. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algılarının Üniversiteye Başlamadan Önce Bir İş Deneyimi Bulunma Değişkenine Göre Bağımsız t-Testi Sonuçları.....	58
Tablo 29. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Tartışma Programlarını Takip Etme Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları	59

KISALTMALAR LİSTESİ

TDK: Türk Dil Kurumu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TUSİAD: Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

Akt: Aktaran

A.Öğrt: Anadolu Öğretmen Lisesi

TASAM: Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi

EKLER LİSTESİ

EK 1. Kişisel Bilgi Formu, Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği ve Eleştirel Düşünme Standartları Ölçeği

EK 2. Araştırma İzin Belgeleri

EK 3. Özgeçmiş

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, sınırlılıkları, varsayımları ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Araştırmanın problem cümlesi “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları arasındaki ilişki durumu nasıldır?” olarak belirlenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın problem cümlesi “Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları arasındaki ilişki ne düzeydedir?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu amaçla aşağıda verilen sorulara cevap aranmıştır.

- 1-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları arasındaki ilişki durumu ne düzeydedir?
- 2-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “cinsiyet” değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- 3-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “kardeş sayısı” değişkenine göre değişmekte midir?
- 4-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “aile tipi” değişkenine göre değişmekte midir?
- 5-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “aile gelir düzeyi” değişkenine göre değişmekte midir?
- 6-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “yetiştigi yerleşim yeri” değişkenine göre değişmekte midir?
- 7-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “mezun olunan lise türü” değişkenine göre değişmekte midir?
- 8-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “anne eğitim düzeyi ” değişkenine göre değişmekte midir?

- 9-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “baba eğitim düzeyi ” değişkenine göre değişmekte midir?
- 10-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “anne meslek ” değişkenine göre değişmekte midir?
- 11-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartları “baba meslek ” değişkenine göre değişmekte midir?
- 12-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları “eğitim hayatı süresince girişimciliğe ilişkin (kurs, seminer, ders, kulüp) çalışmalarına katılım durumu” değişkenine göre değişmekte midir?
- 13-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları “kitap okuma sıklığı” değişkenine göre değişmekte midir?
- 14-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları “gazete okuma sıklığı” değişkenine göre değişmekte midir?
- 15-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları “üniversiteye başlamadan önce bir iş deneyimi bulunma” değişkenine göre değişmekte midir?
- 16-) Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları “tartışma programlarını takip etme” değişkenine göre değişmekte midir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bireysel girişimcilik kişinin sahip olduğu bireysel özellikleri ve çevresindeki olanakları analiz ederek ve bunun sonucunda oluşan kar ve zararları değerlendirerek hedefine ulaşma yeteneğidir. Bireysel girişimcilik aynı zamanda kişinin içindeki kariyer girişimleri ile iş başarısı kazanmasına da yarayan bir özelliktir. 2012 yılından bu yana Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu [TÜBİTAK] üniversitelerin girişimcilik ve yenilikçilik başarımlarına göre girişimci ve yenilikçi üniversiteleri belirlemektedir. TÜSİAD (2012-2018) Bu Gençlikte İş Var projesi ile gençlere girişimciliği benimsetmektedir Bu çalışmalar girişimci ve yenilikçi bir profile sahip bireyin yine girişimci ve yenilikçi bir toplumun temsilcisi olarak ele alındığının göstergesidir. Bireysel girişimcilik kişinin, girişimcilik faaliyetlerinde bulunurken girişimci yeteneklerinin ortaya çıkması olarak ifade edilmektedir (Yalçın İncik ve Uzun, 2017: 473). Üniversite düzeyinde olan bireyin bu yeteneği keşfedebilmesi çok önemlidir. Çünkü mesleki açıdan düşünüldüğünde bireyin üniversite döneminde kariyer girişimleri tam anlamıyla yerine getirmesi gerekir. Bu amaçla öğretmenlik

mesleğinin niteliğini artırabilmek için öğretmenlerin mesleki yeterlik düzeylerini geliştirecek hedefleri MEB [Milli Eğitim Bakanlığı] tarafından belirlenmektedir. Bu hedeflerin içerisinde eleştirel düşünme becerisini kazandırmak da yer almaktadır.

Bu nedenle sosyal bilgiler öğretim programında da yer alan girişimcilik ve eleştirel düşünme becerilerini kazandıracak geleceğin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının girişimcilik algılarını ve eleştirel düşünme standartlarının ilişkisini belirlemeyi sağlayacak bir çalışma yapmak önemlidir. Ayrıca gerçekleştirilen bu çalışmanın sosyal bilgiler alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenimlerine devam eden ve çalışmaya gönüllülük esası ile katılan 272 öğretmen adayı ile,
- Araştırmada kullanılan “bireysel girişimcilik algısı” ve “eleştirel düşünme standartları” ölçeklerinde yer alan maddelerle,
- Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formunda yer alan değişkenlerle ve
- Öğretmen adaylarının kişisel bilgi formunda ve ölçeklerde yer alan ifadelere verdikleri cevaplarla, sınırlandırılmıştır.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

- Bu araştırmada;
- Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kişisel bilgi formunda ve kullanılan ölçeklerde yer alan soru ve maddelere içtenlikle cevap verdikleri,
- Kullanılan ölçeklerde yer alan maddelerin, öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ile eleştirel düşünme standartlarını tespit etme amacına hizmet ettiği varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Girişim: Girişim ve girişimci kelimeleri geçmişte kullanılan “teşebbüs ve müteşebbis” kelimeleriyle ilişkilendirilebilir (Marangoz, 2018: 40).

Girişimcilik: İş dünyasına ilişkin kararlar alma düzeyinde beliren bir zihniyet biçimidir (Marangoz, 2018: 41).

Düşünme: Duyum ve izlenimlerden, tasarımlardan ayrı olarak aklın bağımsız ve kendine özgü durumu (TDK, 2019).

II. BÖLÜM

İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1. Girişim, Girişimci ve Girişimcilik Nedir?

Bir ülkenin ekonomik gücü üretim, tüketim ve sermaye üzerine kuruludur. Üretim ne kadar verimli olursa, ekonominin temeli de o kadar sağlam olur. Örneğin Avrupa’da 18. ve 19. yüzyıllarda buhar gücüyle çalışan makinelerin icadı, üretimde büyük devrimi başlatmış ve sermaye birikiminin artmasını sağlamıştır (Ata, 2015: 212). Bu durum Avrupa’nın büyük bir ekonomik güç haline gelmesine neden olmuştur. Ekonomik büyümenin en önemli destekçisi ise toplam üretimde görülen artış olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer bir deyişle üretim gücü, ekonominin gelişimine olumlu katkıda bulunmaktadır. İçinde bulunduğumuz zaman diliminde ise geçmiş dönemlerden farklı olarak bilginin üretimdeki rolü ya da inovasyon ekonomisi, konuya farklı biçimde yaklaşılmasına yol açmıştır. Bu aşamada yenilikçi ekonomik anlayış içerisinde girişim, girişimci ve girişimcilik kavramlarının önemli hale geldiği görülmektedir. Günümüzde ekonomik faaliyetlerin odağında yer alan bu kavramlar, her ne kadar 18.yy’ın ilk evresinde ekonomist Richard Cantillon tarafından kullanılan girişim kavramına dayalı olarak ileri sürülse (Aytaç ve İlhan, 2007: 102) bile, insanlık tarihi boyunca gerçekleştirilen faaliyetlere bakıldığında farklı zaman dilimlerinde bu kavramın özelliklerini yansıtan uygulamaların gerçekleştirildiği görülmektedir.

İngilizce’de girişimcilik “Enter” ile “pre” kelimelerinin birleşmesiyle oluşan “entrepreneur” kelimesi ile ifade edilmektedir. Bu kelimenin kökeni Latince “intare” sözcüğünden türetilmiştir. (Aytaç ve İlhan, 2007: 102). Ekonomik açıdan kullanılmadığı zamanlarda girişim ve girişimci kelimelerinin, “teşebbüs” ve “müteşebbis” kelimeleriyle ilişkilendirdiği görülmektedir (Marangoz, 2018: 40).

Girişimcilerin sahip oldukları bazı kişisel özellikler, onların çevrelerinde yer alan diğer kişilerden farklı davranışlar sergilemelerine neden olmaktadır. İlgili literatürde de girişimci bireylerin diğer kişilerden farklı özelliklere sahip oldukları konusunda ortak bir görüş birliği mevcuttur (Top, 2006; Durukan, 2006; Aşkın, 2011; Kalkan, 2011; Çetin, 2012; Marangoz, 2018).

Schumpeter' e göre girişimci, var olan ekonomik durumları analiz ederek daha iyi ekonomik fayda haline dönüştürebilen, yeniliği kovalayan kişilerdir (Er, 2013: 76-77). Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD)'ne göre sermaye ve ekonomik kaynakları en verimli şekilde kullanabilmek amacıyla planlayan, uygulayan ve çıkan sonuçlara göre risk alan teknolojik ve bilimsel ilerlemenin farkında olan, ekonomiye olan katkısını araştıran, projeler üreten ve bu projelerini hayata geçirmek amacıyla çaba sarf eden kişilere girişimci denilmiştir (TÜSİAD, 2002: 18). Ballı 'ya (2017: 146) göre ise bu kişiler ekonomik konularda olmayı fark ederek bunları hayata kazandıran, yönetici kişiliğe sahip, cesaretli, gerektiğinde risk alabilen aktif ve kendine güvenen, kısacası iş yapmada yeteneklerini kullanan kişilerdir (Korunka, Frank, Lueger ve Mugler, 2003: 24). Timmons ve Spinelli (2008: 101-102) ye göre yukarıda belirtilen bu özelliklerin dışında liderlik ve kararlılık, girişimcilik faaliyetlerinde girişimcinin sahip olduğu en temel kişisel özelliklerdir.

Girişimcilik modern anlamda teknoloji ile ilgili toplumlarda çeşitli üretim faktörlerini bir araya getirip, risk üstlenerek ve bunun sonucunda kar etmeyi sağlayacak dinamik bir unsurdur (Smith, 2017: 21). Girişimciliğin ekonomik üretimi arttırması (Antonelli, 2009: 612) ve küreselleşme sürecinde kritik bir hal alması, rekabetçi toplumların ekonomik konulardaki mücadelelerinin artmasına yol açmıştır (Özçelik, 2017: 136).

Yaşanan ekonomik rekabet ortamı, girişimci bireylerin artmasına ve bu bireylerin toplumda daha çok önem kazanmasına katkı sağlamıştır. Ekonomik yönden güç arayan ve potansiyel gücünü korumaya çalışan devletler de girişimcilik ekseninde diğer devletlere kıyasla bir adım öne geçmişlerdir (Aytaç, 2006: 140). Çünkü devletler ekonomilerini sadece sermaye ve üretime değil, aynı zamanda fikirlere ve insan kaynaklarına da yönlendirmişlerdir. Bu durum Amerika Birleşik Devletleri (Smith, 2017) gibi gelişmiş ülkelerde, yaratıcı zekâya sahip bireylerin ekonomik yapı içerisinde daha önemli rol almalarına fırsat tanımıştır (Soylu, 2018: 50;). Ülke ekonomileri yeni kaynaklar ve teknolojilerle girişimciliği teşvik ederek, girişimciliğin yeniden şekillenmesini sağlamış; bağımsızlık isteği, başarıma duygusu, saygınlık elde etme, kişisel gelişim ve finansal kontrol gibi bir takım avantajların ortaya çıkmasına neden olmuştur (Marangoz, 2018: 63). Bu avantajları kısaca açıklamak gerekirse;

Bağımsızlık isteği: Kişilerin özgür olarak bir işe başlaması, işi kendi bilgi ve becerileri ekseninde analiz etmesi oldukça önemlidir. Girişimcilik sayesinde kişiler bir kuruma veya şahıssa bağlı kalmadan işlerini yaparlar.

Başarma duygusu: Yeni bir işe girişirken genellikle başarılı bir sonuç almak hedeflenir. Bu durumda girişimcilik için başarıma isteği, hedefe doğru ilerlerken bir avantaj sağlamıştır.

Saygınlık elde etme: İşinde başarılı olan bireyler takdir edilmeyi beklerler. Girişimcilik konusunda da bu istek önemlidir.

Kişisel gelişim: Yenilikçi fikirler geliştirmenin en önemli amacı; emek, sermaye ve üretimin devamlılığının sağlanmasıdır. Kişinin harcadığı emek neticesi, bireylerin kendi gelişimine katkı sağlar.

Finansal kontrol: Girişimcilik kavramı daha çok ekonomik kavram olarak bilinmektedir. Finansal olarak bireye ve topluma katkı sağlayan bir olgu olmasına rağmen girişimcilik, finansın dengeli biçimde sağlanmadığı ve karlı iş yapılmadığı zaman zarar getirir. Finansman tarafından yapılacak her hesaplamada girişimci, finansmanın dengeli olması için önlemler alır. Yapılacak olan her faaliyette maddi bağımsızlık girişimcinin yapacağı işte engellerini ortadan kaldırmaktadır (Marangoz, 2018: 62).

Ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği girişimciliğe farklı bakış açıları kazandırarak (Aytaç, 2016:140), girişimciliğin farklı sınıflandırmalar içerisinde ele alınmasına yol açmıştır. Bu sınıflandırmalar arasında en yaygın kabul gören girişimcilik türleri; profesyonel girişimcilik, sosyal girişimcilik, iç girişimcilik, orijinal girişimcilik, kurumsal girişimcilik, girişimci girişimciliği, teknik girişimcilik ve çevreci girişimcilik olarak ifade edilebilir (Top, 2006: 8).

Profesyonel Girişimcilik: İşletmelerin kendi içerisinde uzman bir kişiye devredilmesini veya satılmasını içeren faaliyetleri kapsamaktadır (Marangoz, 2018: 74). Profesyonel girişimciler, yenilikçi, fırsatları değerlendiren, gerekli kaynakları toplamada ve planlamada esnek hareket edebilen kişilerdir (Gözek ve Akbay, 2012: 46).

Sosyal Girişimcilik: 1980'li yıllarda Bill Drayton tarafından, girişimciliğin ticari boyutla sınırlandırılmadığı, toplumların kalkınmasında var olan davranışları değiştirerek alışlagelmiş düzenin dönüşümüne yol açan ve farkındalık yaratan bir kavram olarak tanımlanmıştır (Denizalp, 2007: 7). Sosyal girişimcilik, ekonomik amaçlardan çok toplumsal problemlere çözüm oluşturma amacına odaklanarak sosyal değerleri ön planda tutmayı hedeflemektedir (Prasodjo, 2013: 207' den Aktaran Yazıcı, Uslu ve Arık, 2016: 2).

İç Girişimcilik: Küresel rekabet ortamında yenilikçi anlayışlar, girişimcilere daha fazla özerklik, kaynak toplama ve yaratıcı enerjilerini kullanabilme olanağı tanımaktadır. İç girişimciler, yaratıcı ruha ve girişimci bir atmosfer oluşturma becerisine sahip kişilerdir. Bu noktada bireylerin yenilikler yapmasını sağlayan ve metot olarak düşünülen iç girişimcilik ekonomik uygulamaların verimliliğinde önemli bir girişimcilik türü olarak kabul edilmektedir (Ağca ve Kurt, 2007: 86).

Orijinal Girişimcilik: Girişimcilerin kendi kapasite, algı, beceri, bilgi ve hayalleriyle harekete geçtikleri ilk girişimleri oluşturmaktadır (Çevik, 2006: 66). Bu

girişimcilik türünde bireyler geleceğe dair öngörülere ve vizyona sahiptir (Köstekçi, 2016: 16).

Kurumsal Girişimcilik: Hızla değişmekte olan piyasa düzeni içerisinde çevresindeki fırsatları değere çevirebilen, yeni rekabet ortamları oluşturabilen, dinamik ve esnek işletme davranışlarını esas alan kurumsal girişimcilik, işletmelere yönelik strateji, örgütsel seviyede yenilikçi strateji veya girişim olarak tanımlanmaktadır (Bulut, Fiş, Aktan ve Yılmaz, 2008: 1390).

Girişimci Girişimciliği: Girişimciliğin bu türünde daha önce belirli alanlarda işletme sahibi olan deneyimli kişilerin yeni girişimcilere fırsatlar sunarak oluşturdukları girişimcilik faaliyetlerini kapsamaktadır. Özellikle yeni teknolojileri düzenleyen cesur girişimcilerin tercih ettiği girişimcilik türüdür (Top, 2006: 16).

Teknik Girişimcilik: Genellikle teknik kökenli bireylerin kariyerlerini düzenlemede kullandıkları girişimcilik faaliyetlerini içermektedir. Teknik girişimcilik, daha çok teknolojik alanda gerçekleştirilen ekip çalışmaları için kullanılmaktadır (Top, 2006: 16).

Çevreci Girişimcilik: Küreselleşen dünya düzeni içerisinde insan, yaşamını ve çevresini hızla değiştirmektedir. Bu hızlı değişimin getirmiş olduğu önemli problemlerden olan çevre sorunları bütün dünya ülkelerinin önem verdiği bir konu olmaktadır. Bu noktada çevresel sorunlara çözüm bulmak amacıyla ortaya çıkan çevreci girişimcilik, doğal üretim yöntemlerinin geliştirilmesi, çevre kirliliğinin önlenmesi gibi konularda çevreci girişimcilere geniş yelpazeli fırsatlar sunmaktadır (Top, 2006: 17).

2.2. Girişimciliğin Tarihi

Yaşamını en iyi şekilde sürdürebilmek için keşif ve icatlar yapan insanoğlunun, keşfetme duygusu ile birlikte özellikle taş devrinden demir çağına geçilmesini takip eden süreçte girişimcilik faaliyetlerine başladığı görüşü dile getirilmektedir (Marangoz, 2018: 3). Tarih öncesi dönemlerden günümüze kadar geçen zaman diliminde farklı tür ve içerikte çeşitli girişimcilik faaliyetlerinin gerçekleştirildiği bilinmektedir. Konunun daha iyi anlaşılması için girişimcilik faaliyetlerinin dönemlere ayrılarak incelenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen bu çalışmada girişimcilik faaliyetleri;

- İkel toplumlarda girişimcilik,
- Tarımsal faaliyetlere ve Kent ekonomisine dayalı girişimcilik,
- 15 – 19. yüzyıllar arasında Avrupa’da girişimcilik,
- 20. yüzyılda girişimcilik, alt başlıkları altında tarihsel evrelere ayrılarak ele alınacaktır (Aşkın, Nehir ve Vural, 2011: 56).

2.2.1. İlkel Toplumlarda Girişimcilik

İlkel toplumlarda yaşayan kişiler, yaşamlarında çevreyle mücadele ederlerken aynı zamanda ihtiyaçlarını karşılamak ve bulunduğu ortamın vereceği zarardan korunmak için sürekli olarak girişimcilik faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Şüphesiz ki bu faaliyetlerin en önemlisi, ısı ve ışık enerjisiyle çevrenin verebileceği tehlikelerden korunmasını ve gıdaların pişirilerek tüketilmesini sağlayan ateşin icadıdır (Öztürk, 2015: 40). İlkel toplumlarda ateşin icadının yanı sıra tarımsal faaliyetlerin artmasına bağlı olarak ihtiyaç fazlası ürünlerin üretilmesi sonucunda takas usulüyle ilk ticari girişimler ortaya çıkmıştır (Durukan, 2006: 26).

2.2.2. Tarımsal Faaliyetlere ve Kent Ekonomisine Dayalı Girişimcilik

Tarım devriminin gerçekleşmesi ile 6. yüzyılda derebeylik kavramı ortaya çıkmıştır (Ülgen, 2010: 7). Bu dönemde derebeylerin tarıma dayalı ekonomik sistemi ellerinde bulundurmaları, girişimcilik faaliyetlerinin sınırlı biçimde gerçekleşmesine yol açmıştır. Ancak giderek artan biçimde tarımsal açıdan üretim fazlasının yaşanması, ticaretin sınırlı bağlamından uzaklaşıp uluslararası boyut kazanmasına neden olmuştur. Bu durum insanlar arasında ekonomik faaliyetler açısından etkileşimi sağlamış ve 12.-13. yüzyıllarla birlikte ise uluslararası fuarlar kurularak mevcut rekabet ortamının giderek artmasına yol açmıştır (Marangoz, 2018: 5).

2.2.3. 15 – 19. Yüzyıllar Arasında Avrupa’da Girişimcilik

Avrupa’da görülen iç karışıklıklar ve Osmanlı tehdidi, 15.-17. yüzyıllar arasında ekonomik faaliyetlerin sınırlı bir şekilde gelişim göstermesine ve girişimcilik faaliyetleri açısından da kayda değer bir gelişimin yaşanmamasına yol açmıştır. 17.-18. yüzyıllarla birlikte ise girişimcilik faaliyetlerinde bir sıçrama dönemi yaşanmıştır. Özellikle İngiltere’de yaşanan ve dünya ekonomik sisteminin endüstrileşmeye dayalı olarak baştan aşağı değişmesine yol açan sanayi devrimi, girişimcilik açısından önemli bir basamak olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanayi devrimi ile birlikte ortaya çıkan hammadde ve pazar ihtiyacı ekonomik rekabet ortamını daha da artırarak, I. Dünya savaşına giden sürecin şekillenmesine neden olmuştur. Bu durumun bir sonucu olarak da ortaya çıkan mevcut yeni durum ise yeni rekabet ve girişimcilik alanlarının ortaya çıkmasına vesile olmuştur.

2.2.4. 20. Yüzyılda Girişimcilik

1929 yılında yaşanan dünya ekonomik buhranı ve 1945'te başlayan II. Dünya savaşının, 20. yüzyılda meydana gelen girişimcilik faaliyetleri açısından en önemli iki başlangıç noktası olduğu ifade edilmektedir. Büyük buhran döneminden önce en fazla %7 düşüş gösteren dünya ticaret hacmi, büyük buhran döneminde %65 oranında düşmüştür. Öyle ki bu dönemde 50 milyon insan işsiz kalmış ve dünya çapındaki toplam üretim miktarında %40'ın üzerinde düşüş yaşanmıştır (Marangoz, 2018: 8). II. Dünya savaşının ekonomik faaliyetlere; ticaret hacminde daralma, işsizlik oranında kayda değer artış, paraların değerlerindeki artış ve düşüşler şeklinde olumsuz etkisinin olduğu görülmektedir (Sander, 2009: 114). Özellikle savaşın meydana geldiği yıllarda ve akabinde devletlerin ekonomik kaynaklarını etkin bir biçimde kullanması önemli hale gelmiş ve bu durumdan da girişimcilik faaliyetleri etkilenmiştir (Marangoz, 2018: 9). Hem büyük buhranın hem de II. Dünya savaşının girişimcilik faaliyetlerine olan olumsuz etkilerinin 1990'lara kadar devam ettiği görülmektedir (Aşkın, Nehir ve Vural, 2011: 60-61).

Yukarıda değinilen girişimciliği etkileyen tarihsel süreçler ele alındığında, ilkel toplumlardan 20. Yüzyıla kadar geçen süreçte her bir dönemin kendine has özelliklere sahip olduğu görülmektedir. Bu dönemlerin başlangıç ve bitişlerini belirleyen unsurlar bir diğerinden farklı olarak ortaya çıkmaktadır. Kimi zaman ekonomik faaliyetlerin aracı olan toprak, kimi zaman ise ticaret, girişimciliğin gelişimine etkiye bulunmuştur. Bu aşamada dikkat edilmesi gereken husus ifade edilen bu dönemlerde yaşanan girişimcilik faaliyetlerinin, her ülke için aynı zaman diliminde gerçekleşmemiş olmasıdır.

Günümüz dünya ekonomisinde uluslararası bütünleşmeyle, ekonomik anlamda sınırların ortadan kalkması ve teknolojik ilerlemeyle beraber bilgisayar internet gibi iletişim teknolojilerinin (network) öne çıkması, sermaye hacminin artmasına neden olurken, küreselleşmenin de oluşmasına yol açmıştır (Aktel, 2001: 194). Bilgi iletişim teknolojileri ve küreselleşmenin etkisiyle dünya ticaretindeki gelişme ve büyümelerin artmasına rağmen işsizlik, devlet denetimlerinin azalması, mal ve hizmetlerin dengesiz dağılım göstermesi gibi etkenler küresel sistem içerisinde temel sorunları barındırmaktadır (TASAM, 2019).

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıl siyasi, kültürel, ekonomik ve sosyal yapı içerisinde önemli değişikliklerin yaşandığı bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ekonomik yapıdaki değişimler diğer değişimleri (siyasi, sosyal ve kültürel vd.) doğrudan etkilemektedir. Girişimcilik, bilgi, iletişim, teknoloji konularının yeni ekonomik alanlarda gelişme göstermesiyle günümüzde daha fazla önem kazanmıştır.

2.2.5. Türk Tarihi'nde Girişimcilik

Türklerde girişimciliğin, Orta Asya'dan göç edilip, Anadolu'ya yerleşmelerinin ardından gelişme kaydeden ticari faaliyetlerle başladığı söylenebilir (Marangoz, 2018: 12). Ancak Anadolu'ya yerleşme ile başlayan girişimciliğin, kayda değer bir gelişim göstermesi ve Türk tarihine mal edilebilmesinin Osmanlı dönemi ile başladığı ifade edilmektedir (Aşkın, Nehir, Vural, 2011: 62). Bu nedenle Türk tarihindeki girişimcilik faaliyetleri çalışmanın bu kısmında Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet dönemi başlıkları altında ele alınmaya çalışılacaktır.

2.2.6. Osmanlı Döneminde Girişimcilik

Altı yüz yıllık geçmişinde üç kıtada hüküm süren Osmanlı devletinde topraklar, devletin temel geçim kaynağını oluşturmaktadır. Toprakların gelirleri ise ekseriyetle asker yetiştirme amacıyla kullanılmıştır. Osmanlı devletinin tarıma dayalı ekonomisi, devletçi politikaları ve ekonomik sistemlerinden (Candan, 2011: 161) dolayı girişimcilik faaliyetleri ancak devletin vermiş olduğu yetkilerle sınırlandırılmıştır. Bu nedenle Osmanlı devletindeki girişimcilik faaliyetlerinin yansımalarının, sanayi devriminden sonraki süreçlerde gerçekleştiği ifade edilmektedir (Marangoz, 2018: 13).

Konuyu açmak gerekirse Avrupa'da meydana gelen sanayi inkılabı, Avrupa devletlerinin ekonomik gücünü arttırırken, Osmanlı devletinin ekonomik ve askeri yönden zayıflamasına yol açmıştır. Bu durum ticari faaliyetlerin devamlılığının sağlanması amacıyla Avrupa devletlerine çeşitli ticari imtiyazların verilmesiyle sonuçlanmıştır. Verilen ticari imtiyazlar ise, teknik bilginin yetersizliği, sermaye gücünün olmaması gibi nedenlerle Osmanlı devletinde sanayinin küçük el sanayisine dayanan işletmelerden öteye geçememesine ve bunun neticesinde devletin ekonomik açıdan çöküşüne zemin hazırlamıştır (Köktaş ve Gölçek, 2016: 99). Bu duruma kaynaklık eden diğer bir önemli unsurun da Osmanlı devletinde yer

alan gayri müslim tebaanın ticaret, sanat ve bilimle uğraşırken, Türklerin bu alanlarla uğraşmamaları olarak ifade edilebilir (Durukan, 2006: 26). Bunun neticesinde yaşanan toprak kayıpları ve gayri müslim tebaanın Osmanlı topraklarından göç etmeleri Osmanlı devletinde özellikle ticaret alanında uğraşan kişilerin azalmasına yol açmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde ele alındığında Osmanlı devletinde sanayileşme faaliyetlerinin ilk adımlarının 1908 senesinde II. Meşrutiyetin ilanı ile birlikte gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu dönemde sanayi ve ticaret alanında çeşitli gelişmelerin yaşandığı görülmektedir. Bu gelişmeler arasında matbaa, sigara, çimento ve temel gıda ürünleri ile ilgili fabrikalarının açılması önemli bir yer tutmaktadır (Marangoz, 2018: 14).

2.2.7. Cumhuriyet Döneminde Girişimcilik

I. Dünya Savaşı sonucunda Osmanlı İmparatorluğu yıkılma sürecine girmiş ve ardından cumhuriyetin ilanına giden süreçte milli mücadele dönemi diye ifade edilen bir dönem yaşanmıştır. Bu dönemi, işgalci ülkelerin yurt topraklarından kovulmaları ve Cumhuriyetin ilanı izlemiştir. Ancak Cumhuriyetin ilanından önce Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde 17 Şubat 1923 tarihinde İzmir’de toplanan İktisat Kongresi (Koç, 2000: 147), yeni Türk devletinin ekonomik faaliyetlere bakış açısının belirlenmesi açısından önemli bir rol oynamaktadır.

İzmir iktisat kongresinde alınan kararların tam anlamıyla uygulamaya başlandığı zaman diliminin 1930 ve 1935 yıllarına denk geldiği görülmektedir. Öyle ki 1930 ve 1935’te uygulamaya geçirilen birinci ve ikinci beş yıllık sanayileşme planları ile devletin hem siyasal hem de ekonomik sistemini güçlendirmek amacıyla devletçi politikalar benimsenmiştir (Yetim, 2008: 18). Fakat devletin iktisadi açıdan yetersizliği ve II. Dünya savaşına giden süreçte yaşanan olumsuz ekonomik ve ticari ortam, yapılan devletçi politikalara rağmen girişimcilik faaliyetleri adına önemli bir gelişme sağlanamamasına neden olmuştur. Bu süreçte her ne kadar 1940 yılında kabul edilen Milli Koruma Kanunu ile özel sektörün girişimi desteklenmeye çalışılmış ise de başarısız olmuştur. II. Dünya savaşının dünyada neden olduğu ekonomik krizlerle mücadele eden Türkiye Cumhuriyeti devleti, ülke ekonomisine zarar verecek olan karaborsacılığı da bu zaman diliminde engellemeye çalışmıştır (Aşkın, Nehir ve Vural, 2011: 66).

II. Dünya savaşının ülkemiz üzerindeki olumsuz yansımalarının 1950’li yıllara kadar sürdüğü bilinmekle birlikte, uygulanan devletçilik politikasının da etkisiyle yaşanan sorunların bir nebze giderildiği görülmektedir. Bu yılların ülke ekonomisine en önemli katkısının özel sektörlerde görülen sermaye birikiminin olduğu ifade edilebilir. Bu sayede özel sektörün girişimleri ile yeni işletmeler kurulmuştur. Günümüzde varlığını devam ettiren pek çok sanayi kolunun temeli 1950’li yıllarda atılmıştır. şüphesiz ki bu duruma etki eden en önemli politikaların, girişimciliği özendiren, tercihli kredi kullanılması, ithalatçılara döviz kullanılması ve hkmet sözleşmeleri olduğu görülmektedir (Marangoz, 2018: 20).

1960 ve 1970’li yıllar Türkiye’de üretim artışının hedeflendiği ve özel girişimciliğin arttırılmasına yönelik faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi açısından önemlidir (Durukan, 2006: 28). Ancak 1970’li yıllardan 1980’lere kadar geçen zaman diliminde, Kıbrıs Harektı ve sonucunda ülkemize uygulanan ambargo, yaşanan yükselen enflasyon, siyasi ve ekonomik istikrarsızlık, yaşanan ithalat ve ihracat sıkıntıları, petrol şokları, teşviklerin yetersiz olması gibi etkenler girişimcilik faaliyetlerini olumsuz yönde etkilemiştir (Aşkın, Nehir ve Vural, 2011: 68).

1980’li yıllardan sonra serbest piyasa ekonomisinin benimsenmesi ülkemizde ekonomik açıdan uluslararası piyasalarda rekabet edebilmek amacıyla ihracata yönelik girişimcilik faaliyetlerine verilen önemi arttırmıştır (Marangoz, 2018: 23). Ancak hala diğer ülkelere kıyasla ülkemizde girişimcilik çok iyi anlaşılamamış ve gerek finansman yetersizliği gerekse istihdam problemleri; girişimciliğin ve girişimcilerin büyük bir sorunu olarak görülmektedir (TÜSİAD, 2002: 66).

2.3. Girişimcilik Eğitimi

Günümüzde birçok ülkenin gündeminde olan geçen kuşaklara yeni istihdam alanları sağlama ihtiyacı, yenilikçi fikirlerin de ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Bu fikirlere dayalı olarak açılan yeni iş alanları ise ülkelerin dünya ticaret pazarındaki paylarının da artmasına katkı sağlamaktadır (Armut ve Kılınç, 2018: 41). İstihdam sağlamayı gerçekleştirecek olan girişimcilik faaliyetleri, insanların yetenekleri, iş kapasiteleri ve sorumluluklarını yerine getirmesiyle ortaya çıkmaktadır. Bu durum

günümüzde bireylerin girişimcilik konusunda eğitim almaları gerektiği görüşünün ileri sürülmesine neden olmaktadır (Çetinkaya Bozkurt, 2011: 40).

Girişimcilik dünyadaki birçok ülkede, ekonomik fayda sağlamaya yönelik özendirici içerikte eğitim programlarıyla desteklenmektedir (Marangoz, 2018: 63). Özellikle girişimcilik eğitimi konusunda ABD başta olmak üzere İngiltere, Fransa, Almanya, Japonya, Finlandiya gibi gelişmiş ülkeler eğitim programlarında girişimciliği büyük oranda desteklemektedir (Çetinkaya Bozkurt, 2011: 38). Türkiye’de ise, girişimcilik eğitimi 2018 MEB öğretim programlarından önce üniversite eğitim programlarında, bazı kurum ve kuruluşların sertifika programlarında yer almaktadır (MEB, 2018). Girişimcilik eğitimi aynı zamanda üniversitelerin yüksek lisans ve doktora eğitim programlarında da yer almıştır. 2011 yılından itibaren ise, birçok üniversitede lisans ve ön lisans düzeyindeki öğrencilere girişimcilik bir ders olarak verilmeye başlanmıştır (Çetinkaya Bozkurt, 2011: 45).

Türkiye’de de girişimcilik eğitimine dair ilgi ve farkındalıklar konusunda yapılan Global Entrepreneurship Monitör araştırmalarına göre Türkiye %6 oranında girişimci birey yetiştirme potansiyeline sahiptir (GEM, 2008’den aktaran Çetinkaya Bozkurt, 2011: 43). Yapılan araştırmaya göre ülkemizde verimli ekonomik kaynaklar olmasına rağmen, yenilikçi fikirler geliştiren girişimci yetiştirme oranı düşüktür.

Türkiye’de girişimci bireyler yetiştirmek amacıyla TUSİAD gibi farklı kurum ve kuruluşlar eğitim ve araştırmalara yer vermektedir. 2010 yılından itibaren TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde Uluslar Arası Girişimcilik adında yeni bir bölüm açarak öğrenci alımı gerçekleştirmiştir (Çetinkaya Bozkurt, 2011: 46).

Sivil toplum kuruluşu olan Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türkiye’deki küçük ve orta ölçekli işletmelerin ekonomideki rolünü ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini artırmak ve sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla girişimcilik eğitimi konusunda kadın girişimciliğini arttırmak ve girişimciliği destekleyici hibe vermek amacıyla çalışmalar gerçekleştirmiştir (KOSGEB, 2019).

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) 2015 yılından itibaren Bireysel Genç Girişim (BİGG) Programı’nı başlatmıştır. BİGG Programı, Türkiye’de girişimcilik ekosisteminin gelişimini hızlandıracak şekilde, TÜBİTAK’la birlikte girişimcilere destek verecek başka kuruluşları da bünyesinde toplamıştır. BİGG

Uygulayıcıları olan bu kuruluşlar; girişimcilere birçok ilde iş rehberliği, girişim kampları, eğitimler, ön kuluçkalık gibi hizmetler sağlamaktadır. İş fikirlerini bu hizmetlerden faydalanarak geliştiren girişimci adayları, hazırlayıp ön onay aldıkları iş planlarıyla TÜBİTAK'a başvurmakta ve 150 bin TL'ye kadar olan hibe desteği almak için yarışmaktadır (TÜBİTAK, 2019). Günümüzde ise bu faaliyetler daha fazla önem kazanmıştır. Girişimci bireyler yetiştirmek amacıyla 21. yüzyıl becerilerinden biri olan girişimcilik becerisi, 2018 yılında güncellenen eğitim müfredatlarında yer alarak genç kuşakların girişimci bireyler olarak yetiştirilmeleri amaçlanmıştır (a) Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, 2018: 9; (b) Fen Bilimleri Öğretim Programı, 2018: 9).

2.4. Sosyal Bilgiler İle Girişimcilik Arasındaki İlişki

Eğitim bireyin, sosyalleşmesini sağlayan, bireyi geliştiren ve ülkenin kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunan güçlü bir araç olarak kabul edilmektedir. Bir ülkenin insanların nitelikli ve sürekli bir eğitim almaları ve bununla kazandıkları bilgi, beceri ile ekonomik büyümeye yapabilecekleri katkıya bağlıdır (Çakmak, 2008: 35). Bireylerin ekonomide aktif olarak rol oynaması için girişimci bir ruha sahip olmaları gerekmektedir. Bireyin sosyal, siyasi, ekonomik yaşamlarında eğitim ve öğretimde gerekli yetkinlikleri kazandıran bir ders olan sosyal bilgiler, bu amaçla girişimciliği de edindirmede önem arz etmektedir.

2018 yılında güncellenen sosyal bilgiler dersi öğretim programında 21. yy girişimcilik becerileri kazandırılması amaçlanmaktadır. (Anagün, Atalay, Kılıç ve Yaşar, 2016: 162).

Sosyal bilgiler dersi kapsamında öğretilecek beceriler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda Yer Alan Beceriler

1. Araştırma	2. Kanıt Kullanma
3. Çevre Okuryazarlığı	4. Karar Verme
5. Değişim ve Sürekliliği Algılama	6. Konum Analizi
7. Dijital Okuryazarlık	8. Medya Okuryazarlığı
9. Eleştirel Düşünme	10. Mekânı Algılama
11. Empati	12. Öz Denetim
13. Finansal Okuryazarlık	14. Politik Okuryazarlık
15. Girişimcilik	16. Problem Çözme
17. Gözlem	18. Sosyal Katılım
19. Harita Okuryazarlığı	20. Tablo, Grafik ve Diyagram Çizme ve Yorumlama
21. Hukuk Okuryazarlığı	22. Türkçeyi Doğru, Güzel ve Etkili Kullanma
23. İletişim	24. Yenilikçi Düşünme
25. İş Birliği	26. Zaman ve Kronolojiyi Algılama

Öğretim programında girişimciliğin yer aldığı öğrenme alanı Üretim, Dağıtım ve Tüketim'dir. Bu öğrenme alanının temelini öğrencilerin girişimci ve bilinçli tüketici becerilerinin geliştirilmesi oluşturur. Ülke ekonomisinde kaynakların sınırlı olduğunu kavramaları, mevcut kaynakları korumak gereğinin önemine inanmaları, kendi ekonomik yaşantısını diğerlerinininkiyle karşılaştırarak farklılıkları ve benzerlikleri ortaya koymaları, yaşadığı yerin ekonomik koşullarını inceleyip bu koşulları geliştirmek için çaba göstermeleri beklenmektedir. "Üretim, Dağıtım ve Tüketim", ekonomiyle ilgili konuların tipik temasıdır. Öğrenciler üretim, dağıtım ve tüketim ile ilgili temel kavramları öğrenir. Öğrencilerin meslekleri tanıyarak ilgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği özellikleri bilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2018).

Sosyal bilgiler dersi girişimcilik konularına oldukça önem vermektedir. Girişimciliğin birebir ilişkili olduğu öğrenme alanı, içerik ve kazanımların yer alması eğitimde ekonominin öneminin de anlaşılmasına katkı sağlamıştır.

2.5. Düşünme ve Düşünme Türleri

İnsanoğlu varoluşundan itibaren diğer canlılardan farklı olarak kendi öz iradesiyle düşünmeyi bir alışkanlık haline getirmiştir. İnsan denilince ilk akla gelen kavramlardan birisi düşünme veya düşünce kabiliyeti olmaktadır (Aybek, 2006: 20). Düşünme, Sokrates'ten Platon'a kadar birçok düşünürün farklı felsefi açıklamalar getirdiği bir konu olma özelliği taşımaktadır (Gülveren, 2007). Dolayısıyla düşünme kavramına ilişkin birçok tanıma rastlamak mümkündür. Düşünme, klasik anlamda bireylerin zihinsel faaliyetlerinin sembolleşmiş halini yansıtmaktadır. Tanilli (1997: 83) düşünmeyi, insanların üretme gücünün dışı vurumu ve ürettikleri arasında bağ kurma süreci olarak tanımlamıştır. Morgan (1995: 144) düşünmemenin zor bir iş olduğunu belirterek insanların uyanık olduğu zamanların çoğunluğunu düşünerek geçirdiklerini belirtirken, insanların düşünmeyi durdurduğunda da hayal kurarak yeni bir düşünme biçimi oluşturduklarını belirtmiştir. Düşünme çevremize ilişkin bilgilerin toplamı olmakla birlikte, bireylerin yaşam içerisinde karşılaştıkları durumlara karşı problem çözmeye yönelikte olmaktadır. Bu noktada bireylerin düşünme faaliyetlerinden ziyade nasıl düşündükleri, yaklaşımları, düşünme imgeleri kısacası

düşünme türleri etkili olmaktadır. Düşünme türlerinin çeşitli şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir. Bloom düşünme türlerini şu şekilde sınıflandırmıştır:

Hatırlamaya yönelik düşünme: Bu düşünme türünde bireylerin temel kavramlara ilişkin tanımları, genellemeleri ve bakış açılarının odak noktalarını tanımlayabilme ve hatırlayabilme süreçleri ile ilişkili düşünme türü olarak kabul edilmektedir.

Kavramaya yönelik düşünme: Mevcut bilgilerin farklı biçimlere dönüştürülerek yorumlanmasını ve karşılaştırılmasını içeren bu düşünme türünde; olguların açıklanması, yorumlanması, başka formlara dönüştürülmesi ve tahmin edilmesi gerekli olan beceriler arasında yer almaktadır.

Pratik düşünme: Bireylerin bir sorunla karşılaştıklarında gerekli bilgi ve becerilerini problem çözmeye yönelik kullanmasıdır.

Analitik düşünme: Bireylerin düşünme biçimlerinde parça- bütün, sebep- sonuç ilişkisini kurup irdelediği düşünme biçimi analitik düşünme olarak bilinmektedir.

Sentezci düşünme: Bu düşünmede bireylerin bilgilerinden orijinal, özgün bir bütün meydana getirdiği, kişisel gelişimine katkıda bulunduğu düşünme evresini içermektedir.

Yargısal düşünme: Düşünme türleri arasında en üst düzey düşünme biçimi olarak karşımıza çıkan yargısal düşünme, bireylerin kendi kurallarını oluşturduğu ve yaşam içerisinde kendini konumlandırmasını içeren düşünme biçimidir (Özden, 1998: 101-102).

Morgan (1995: 148) ise düşünme türlerini kavramsal, sözel ve mantıksal düşünme şeklinde üç ana başlık altında sınıflandırarak incelemiştir. Bu düşünme türleri ve özelliklerine kısaca değinecek olursak, kavramsal düşünmede insanların düşüncelerinin pek çoğu somut durum veya olaylarla gerçekleşmektedir. İnsanların soyut şeylere karşı olan düşüncelerinin somutlaştırılması kavramlarla meydana gelmektedir. Sözel düşünmede, insanlar genellikle düşüncelerini ifade etmek için kelimeleri kullanırlar. Dolayısıyla bu sınıflandırmada düşünme sözel bir işlem olarak ele alınmaktadır. Mantıksal düşünmede ise insanların karşılaştıkları durumlara tepki gösterme eğilimleri mantık sırasıyla gerçekleşmektedir, anlayışı kabul görmektedir.

21. yüzyıl toplumları gerek eğitim gerekse iş sektörlerinde farklı düşünme türlerinde yetkinliğe ulaşmış bireyler büyük bir taleple istenmektedir. Bireylerin problem çözen, yaratıcı, eleştirel düşünebilen, etkili düşünen ve sağlıklı iletişim

kurabilme becerilerine sahip olması, toplumların nitelikli insan gücünü yetiştirmeleri noktasında ayrı bir önem arz etmektedir (Ay, 2005: 166). Bu süreç içerisinde eleştiren, sorgulayan, alternatif çözümler üretebilen bireyler ancak eleştirel düşünme davranışlarını kazanan bireyler ile gerçekleşmektedir (Küçükbatman ve Kılıç, 2018: 2466). Bu durum eğitim sistemleri içerisinde de çeşitli düşünme biçimlerinin öğrenme-öğretme sürecinde ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Öyle ki öğretim programları incelendiği zaman içeriklerinde çeşitli düşünme biçimlerinin yer aldığı ve öğrencilerin bu biçimlerini programda belirtilen kazanımları yapılandırmaları aşamasında aktif bir şekilde kullanmalarının hedeflendiği görülmektedir. Öğretim programlarında yer alan düşünme biçimlerinin ele alınmış şekilleri ekseriyetle aşağıda belirtildiği gibidir.

- Tümdengelim düşünme: Bu düşünme bütünden- parçaya doğru ve genel yargılardan özel yargılar çıkarmaya yarayan düşünme türüdür.
- Tümevarım düşünme: Parçadan- bütüne doğru gerçekleşen bu zihinsel etkinlikte genel yargılara ulaşma işlemi gerçekleşmektedir.
- Analitik düşünme: Çözümlemeyi esas alan bu düşünme türünde bütünün parçalara ayrılarak yeniden sınıflandırılma ve tanımlama işlemlerini kapsayan düşünmedir.
- Yaratıcı düşünme: Sorunlara özgün çözümlerin getirildiği yenilikçi, buluşçu ve esnek düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlayan düşünme biçimidir.
- Analojik düşünme: İki benzer olaydan yola çıkılarak zihnimizin özelden özele akıl yürüttüğü düşünmeyi ifade etmektedir.
- Sistemli düşünme: Bilinen şeylerden bilinmeyene doğru akıl yürütme sürecinde mantıksal sonuçlara ulaşarak zihnimizi disiplin içerisinde aldığımız düşüncelerdir.
- Yansıtıcı düşünme: John Dewey bireylerin okul ortamında öğrendiği bilgileri yaşama yansıtması gerektiğini savunmuştur. Dolayısıyla yansıtıcı düşünme bireylerin eğitim ortamlarında aktif olmasını kendi bilgilerini ve deneyimlerini karşılaştığı durumlarda kullanmasını destekleyen düşünmedir.
- Üst düzey düşünme: Bireylerin kendi düşünme süreçlerini denetim altına alması ve düzenlemesini içeren düşünmedir. Bu düşünmede bireyler “düşünme üzerine düşünme” gerçekleştirmektedir.

- Eleştirel düşünme: Değerlendirme sanatı olarak ifade edilen bu düşünme türü olayları sorgulayıcı yaklaşımla ele alan, karar verme ve yorum yapma becerilerini kapsayan düşünme türü olarak bilinmektedir (Güneş, 2012: 132-133).

Cüceloğlu (2008: 530) kendi düşüncelerimizin ve başkalarının düşünce süreçlerinin farkında olarak gerçekleştirdiğimiz aktif düzenli zihinsel süreçleri eleştirel düşünme olarak tanımlamıştır. Eleştirel düşünmenin gerçekleşmesinde:

- Bireylerin düşünce süreçlerinin bilincinde olması,
- Bireylerin yaşam içerisinde başka bireylerin düşüncelerini gözlemleyebilmesi,
- Bireylerin öğrendiği bilgileri günlük yaşam içerisinde uygulamaları gerekliliğine vurgu yapmıştır (Cüceloğlu, 2008: 531-534).

Nitekim Ennis'de (1996: 166) bireylerin neye inanacağına veya ne yapacağına ilişkin karar verme süreçlerine odaklanan makul yansıtıcı düşünmeyi "eleştirel düşünme" olarak tanımlamıştır.

Düşünme türleri arasında düşünmenin en ileri seviyesi eleştirel düşünme olarak bilinmektedir. Çünkü eleştirel düşünme, bireylerin sorunlarla başa çıkabilmede rastgele kullandıkları başıboş bir düşünsel etkinlik değil, sorunların farklı bakış açılarıyla değerlendiren, irdeleyen, yaratıcı bir düşünme biçimidir (Açıslı, 2016: 275).

Bilgi çağının getirmiş olduğu yaşam olanakları bireylerin kalıplanmış durumlarından çıkmaları için önemli fırsatlar yaratmaktadır. Bireylerin de bu fırsatlara tepkisiz kalmaması düşünme becerileri ile gerçekleşebilir. Bu noktada eleştirel düşünmenin ne olduğu, hangi becerileri gerektirdiği ve eleştirel düşünme becerisine sahip bireylerde olması gereken yetkinlikler önemli olmaktadır.

2.6. Eleştirel Düşünme

Hayatın anlamını kavrayabilmek amacıyla bireylerin kendini keşfetmesinden bu yana sürekli bir sorgulama başlamıştır. Merak ve keşfetme arzusu ile ortaya çıkan "Ben kimim?" , "Ben neyim?" soruları insanların ilk düşünme sistemlerinin oluşmasında başlangıç noktası olmuştur. Günümüze gelindiğinde ise, sosyal, kültürel yaşamda hızla değişen yaşam olanakları bireylerin düşünme sistemlerine etki etmiş ve artık düşünme tek düze bir etkinlik olmaktan çıkıp; sorgulayan, yaratıcı, problem çözen ve eleştirel düşünme bakış açısına sahip bireylerin varlığını bütün toplumlar için bir gereklilik haline getirmiştir.

M.Ö. 600 yılında Sokrates tarafından yargılama sanatı olarak ifade edilen eleştirel düşünme, bir şeyin iyi veya kötü yanlarının değerlendirilmesi olarak ifade edilirken, aynı zamanda bir sorgulama yöntemi olarak da tanıtılmıştır (Ruppel, 2005'den Akt. Şenşekerci ve Bilgin, 2008: 21). Eleştirel düşünme, düşünsel etkinliklerin ötesinde olmakla birlikte olayların sorgulanmasında, sorunların özüne inilmesinde ve gerektiğinde bireylerin karşı çıkabilme duygularının destekçisi olarak tattırdığı özgürlük duygusu ve keşfetme heyecanı ile diğer düşünme türlerine göre en gelişmiş seviyede olmaktadır (Aybek, 2010: 8). Güven ve Kürüm (2008: 56) eleştirel düşünmenin bireylerin kendilerini geliştirmek için neler yapması gerektiğini ve düşüncelerini değerlendirmede gerekli olan standartları belirlemelerini içeren bir dizi zihinsel işlem süreci olduğunu belirtmişlerdir. Facione (2013: 5) eleştirel düşünmenin birtakım bilişsel becerileri gerektirdiğini savunmuştur. Bu bilişsel becerilerin merkezinde yorumlama, analiz, değerlendirme, çıkarım, açıklama ve kendini düzenleme yer almaktadır.

Nosich (2018: 3) eleştirel düşünmenin bazı önemli özellikleri içerdiğini belirtmiştir. Bu özellikler şu şekilde açıklanmıştır:

- Eleştirel düşünme yansıtıcıdır: Meta-bilişsel bir süreci içeren eleştirel düşünme, kendi düşünmemiz hakkında düşünmeyi yansıtır.
- Eleştirel düşünme standartları içerir: Eleştirel düşünme bireylerin düşünme süreçlerindeki ölçütleri yansıtmaktadır.
- Eleştirel düşünme gerçekçidir: Eleştirel düşünme bireylerin gerçek problemlere karşılaştığında kullanmaya başladığı düşünme türüdür.

Nosich (2018:137-156) aynı zamanda eleştirel düşünmede, düşünmenin yüksek standartlarına odaklandığını ve düşünmenin eleştirel olabilmesi için belirli standartların olması gerektiği belirtmiştir. Bu standartları şu şekilde açıklamıştır

Açıklık: Düşüncelerin yanlış anlaşılma ihtimali olmadığı, kolaylıkla anlaşılabilir düşünceler açıklık standardı ile açıklanmıştır.

Önem: Düşünmenin önemli olan şeyleri üzerine odaklanma durumu olarak ifade edilmiştir.

Doğruluk: Doğru düşüncelerin akla yatkın, gerçek, onaylanmış düşünceler doğruluk standardında olan düşünceler olarak tanımlanmaktadır.

Derinlik ve Genişlik: Bir sorun hakkında gerçekleştirilen düşüncelerde sorunun bütün yönlerine, bakış açlarına veya benzer problemlere bakma ihtiyacından ötürü ortaya çıkan standartlar olarak belirlenmiştir.

Kesinlik: Bir konu ile ilgili mantıklı düşünebilmek için yeteri kadar spesifik olmamızı ifade eder.

Yeterlilik: Bir problem veya konuyla ilgili olarak bütün unsurları göz önünde bulundurduğumuzda yeterlilik standardı etkin olmaktadır.

Eleştirel düşünme sürecinin gerektirdiği standart ve becerileri bireylere kazandırabilmek toplumların nitelikli insan gücü yetiştirebilme noktasında önem arz etmektedir. Şüphesiz ki bu standart ve becerilerin kazandırılması eğitim- öğretim süreci içerisinde gerçekleşmektedir. Bu süreçte eleştirel düşünme becerisinin bireylere nasıl aktarıldığı ve öğretiminin neleri içerdiğinin incelenmesi gereklidir.

2.7. Eleştirel Düşünme Becerisi ve Öğretimi

Bireylerin eleştirel düşünme becerisini aktif şekilde kullanabilmeleri ve yaşam içerisinde bundan yararlanabilmeleri kendiliğinden gerçekleşen bir durum olmamaktadır. Dolayısıyla öğretim kurumları bireylerin eleştirel düşünme becerilerini kazandırabilme noktasında destekleyici bir sorumluluğa sahiptir (Korkmaz ve Yeşil, 2009: 21). İçerisinde bulunmuş olduğumuz yüzyıl içerisinde bireylerin hızla değişen yaşam koşullarına uyum sağlayabilmeleri için merak eden, gözlemci, girişimci, sorumluluk sahibi ve çağdaş eğitim sistemine uygun bilgiyi kullanabilen, paylaşabilen ve üretmeyi bilen bireyler olarak yetiştirilmeleri beklenmektedir. Nitekim ülkemizde de ilköğretim ve ortaöğretim kademeleri öğretim programlarında köklü değişiklikler yapılarak çağdaş yaklaşımlar benimsenmiştir (Akar, 2007: 2). Ülkemizde düşünme eğitimi (7-8. Sınıflar) dersi kapsamında düşünme becerisinin etkin hale getirilmesi ve eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılması amaçlanmaktadır. Düşünme eğitimi dersi öğretim programında aynı zamanda eleştirme, sorgulama, araştırma, problem çözme, mevcut verileri mantıklı bir biçimde bütünleştirebilme, veriler arasında ilişki kurabilme, kıyaslama yapma, planlama, sistemli düşünebilme gibi birçok becerinin kazandırılması hedeflenmektedir (MEB), [Milli Eğitim Bakanlığı]. 2016: 6-7).

Çağdaş eğitim programlarında da eleştirel düşünme becerilerinin kazandırılmasına yönelik hedeflerin belirlendiği görülmektedir. Costa (2000' den Akt. Saban, 2002: 142) zihnin alışkanlıkları olarak adlandırdığı düşünme yetenekleri

arasında eleştirel, yaratıcı stratejik düşünme becerilerine vurgu yapmış ve eleştirel düşünmeyi yansıtan birtakım becerileri şu şekilde açıklamıştır:

- Esnek davranma
- Düşünme hakkında düşünmek
- Sorgulamak
- Eski bilgiyi yeni durumlara uygulayabilme
- Merak etmek
- İncelemek ve keşfetmek
- Bağlantılı düşünmek
- Sürekli öğrenmeye açık olmak
- Doğru ve kesin bilgiler için çaba sarf etmek
- Açık ve net iletişim halinde olmak
- Bütün duyuvar aracılığıyla bilgi toplamak

Artık çağımızda eleştirel, problem çözebilen, düşünelere saygılı, hoşgörülü sorumlu vatandaşlar yetiştirme amaçlandığı bilinmektedir. Bu önemli görev okulların ve öğretmenlerin sorumluluğu altında gerçekleşmektedir (Aybek, 2007: 44). Bu noktada etkili vatandaş yetiştirme noktasında bireylere kazandırılması gereken değer ve becerilerin eğitiminde aktif bir ders olarak karşımıza çıkan sosyal bilgiler eğitimi eleştirel düşünme becerisinin kazandırılmasında önem atfedilen bir ders olarak yer almaktadır.

2.8. Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Eleştirel Düşünme Becerisi

Bireylerin öğrenme süreçlerinde bilgileri bilinenlerin üzerine inşa etmeleri ve gerekli sorgulama yöntemlerini kullanarak öğrenmeleri beklenmektedir. Bu noktada eleştirel düşünme için gerekli sorgulama becerisinin öğrencilere kazandırılması özellikle sosyal bilgiler dersi aracılığıyla gerçekleşmektedir. Eleştirel düşünme becerisinin bireylere aktarılabilir ve kazandırılabilir nitelikte olması eğitim- öğretim faaliyetlerinin temel amacı haline gelmesine ve sosyal bilgiler dersinde de bu konuya verilen önemin artmasını kaçınılmaz kılmıştır (Doğanay ve Yağcı, 2011: 1680).

Sosyal bilgiler dersinin temel amacı vatandaş yetiştirmeye yönelik iken, 2005 yılından itibaren eleştirel düşünen, yaratıcı, girişimci, katılımcı ve empati becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi amacına dönüşmüştür. İlköğretim programlarında 21.

yüzyıl vatandaşı eleştirel düşünen yaratıcı, girişimci, problem çözme yeteneğine sahip bireyler olarak tanımlanmaktadır. Bu noktada eleştirel düşünme ve etkin vatandaşlar yetiştirme birbiriyle ilişkili bir durum olmaktadır (Acun, Demir ve Göz, 2010: 109). Tortop ve Eker (2013: 146) eleştirel düşünme becerisi veya eleştirel düşünmenin eğitim programlarında yer alan önemli beceriler arasında olduğunu ve bu becerilerin kazandırılmasında gerekli yeterliliklerin olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Eleştirel düşünme becerisi bireylerin yalnızca ders esnasında kullanacağı sorgulama becerisi olarak değil, yaşamın bütün alanlarında pratik haline getireceği hayati bir beceri niteliğinde olmaktadır (Yeşil ve Kıncal, 2019: 5). Dolayısıyla eleştirel düşünebilme, bireylerin toplum içerisinde demokratik vatandaşlar olarak yer almalarına, diğer vatandaşlarla iş birliği içerisinde olmalarına, eleştirel ve mantıksal şekilde düşünmelerine, küresel çaptaki problemleri değerlendirmelerine ve aktif olarak demokratik yaşama katılımlarına katkı sağlayabilmektedir (Avaroğulları, 2015: 140).

Sosyal bilgiler öğretim programında (2018) eleştirel düşünmenin temel beceriler arasında yer aldığı görülmektedir. Öğretim programında ayrıca eleştirel düşünme için gerekli bazı temel becerilerin; problem çözme, karar verme, kalıp ve önyargıyı fark etme, yenilikçi düşünme, öz denetim, araştırma ve girişimcilik gibi becerilerin de olduğu görülmektedir (MEB, 2018: 9). Sosyal bilgiler dersinin eleştirel düşünme becerisini kazandırabilme noktasında aktif bir ders olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu noktada sosyal bilgiler öğretmen adaylarına önemli görevler düşmektedir. Toplumumuzun nitelikli insan gücünü yetiştirmede eleştirel düşünme becerisine sahip vatandaşların varlığı sosyal bilgiler dersine verilen önem ve öğretmenlerden geçmektedir.

2.9. İlgili Araştırmalar

Akdemir ve Yavuz (2018) tarafından gerçekleştirilen “Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Becerileri, Teknolojiye Yönelik Eğilimleri ve Bireysel Girişimcilik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli araştırmada ilişkisel tarama modeli olan keşfedici korelasyon yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Zonguldak ilinin bir ilçesinde Anadolu lisesinde 2017-2018 yılında öğrenim görmekte olan 283 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin eleştirel düşünme eğilimleri, teknolojiye yönelik tutumları ve bireysel girişimcilik algıları incelenmiştir. Araştırma verilerine göre öğrencilerin teknolojiye yönelik algıları ve bireysel

girişimcilik algıları arasında düşük düzeyde negatif bir ilişki görülürken, eleştirel düşünme eğilimleri ve bireysel girişimcilik algıları arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sarıtaş ve Duran (2017) tarafından gerçekleştirilen “niversite ğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma” isimli araştırmada 2015-2016 eğitim- ğretim döneminde Mehmet Akif Ersoy niversitesinde ğrenim görmekte olan öğrencilerin kişisel özellikleri ve girişimcilik başarısını etkileyen unsurlar araştırılmıştır. Araştırma verileri “Süleyman Demirel niversitesi ğrencilerinin Girişimcilik zelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Uygulama” isimli anket formundan yararlanılarak yürütülmüştür. Araştırma sonuçlarına göre cinsiyet ve eğitim durumu değişkenlerinin öğrencilerin bireysel girişimcilik eğilimlerini etkilediği ve genel olarak öğrencilerin girişimci eğilimlerde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Demireli ve Uluköy (2014) tarafından gerçekleştirilen “Cinsiyetin Girişimcilik zellikleri zerine Etkisi Erkek Girişimcilik ve Kadın Girişimciliğin Karşılaştırılmalı Analizi” adlı araştırmada veri toplama aracı olarak girişimcilik özelliklerini ölçen bir anket kullanılmıştır. Araştırmanın rneklem grubunu KOSGEB ve üniversitelerde girişimcilik eğitimi alan tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 300 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre cinsiyet değişkeninin bireysel girişimcilik özelliklerini benzer ve farklı yönlerde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Göktaş ve Kazaferoğlu (2018) tarafından gerçekleştirilen “Kişilik zellikleri İle Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişki: Süleyman Demirel niversitesi ğrencileri zerine Bir Araştırma” adlı araştırmada 2016-2017 eğitim- ğretim döneminde Süleyman Demirel niversitesinde farklı fakültelerde öğrenim görmekte olan 647 ğrenci araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin cinsiyetine, okudukları fakülteye, çocukluk yıllarını geçirdikleri yer ve medeni durum değişkenlerine göre girişimcilik eğilimlerinin farklılaşmadığı görülürken, Uyumluluk Dışadönüklük, z disiplin ve Deneyime Açık kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine pozitif yönde etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda araştırma bulgularında Nevrotik kişilik özelliğinin girişimcilik eğilimine negatif etkilediği saptanmıştır.

Soylu, Şenel, Kalfa ve Kocaalan (2015) tarafından gerçekleştirilen “Girişimcilik Eğitimlerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Olan Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu Örneği” adlı çalışmada girişimcilik derslerinin öğrencilerin girişimci özelliklerine etki düzeyi araştırılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulunda 2015 yılında öğrenim gören ve girişimcilik dersi verilen beş bölümde toplam 594 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Birinci bölümde girişimci özellikleri ve girişimci eğilimler yer alırken, ikinci bölümde demografik değişkenler yer almıştır. Birinci bölüme ilişkin değerlendirmeler de beşli likert kullanılmıştır. Araştırma bulguları SPSS programı kullanılarak analiz edilmiştir. Ve çalışmada değişkenler arasında anlamlı farklılıkların belirlenmesi nonparametrik testlerden biri olan Kruskal-Wallis testi ile analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, girişimcilik ile ilgili ders alan öğrencilerin girişimcilik özellikleri alt boyutunda yaratıcı ve yenilikçi fikirlere sahip olduğu görülmektedir. İletişim ve başarıya ihtiyacı boyutlarında ise istatistiksel açıdan anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Genel olarak araştırma bulgularında girişimcilik dersleri alan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini olumlu yönde desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Demireli, Uluköy, Kahya ve Demirağ (2014) tarafından yürütülen “Farklı Öğrenim Düzeyindeki Öğrencilerin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması” adlı çalışmada bir üniversitede öğrenim gören ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenim düzeyindeki toplam 116 öğrencinin anket formu ile girişimcilik özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Anket formunun değerlendirilmesinde beşli likert kullanılmıştır. Katılımcıların eğitim durumları ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişki varyans analizi kullanılarak test edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin öğrenim düzeyleri ve girişimcilik özellikleri arasında risk alma, yenilik, kararlılık, iletişim, bağımlılık arzusu ve yüksek başarı güdüsü arasında ön lisans ve doktora öğrenciler arasında anlamlı farklılıklara rastlanılmıştır. Yüksek başarı güdüsü ve kararlılık alt boyutlarında ön lisans ve yüksek lisans öğrenim düzeylerinde farklılık göstermektedir. Risk alma, iletişim, içsel kontrol, yüksek başarı güdüsü ve yenilik alt boyutlarında lisans ve doktora öğrencileri arasında farklılıklara ulaşılmıştır. Aynı zamanda çalışmada lisans, yüksek lisans ve doktora

düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik özellikleri açısından anlamlı farklılıklara ulaşılmamıştır.

Türkmen ve İşbilir (2015) tarafından gerçekleştirilen “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi” isimli araştırmada 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliğinde öğrenim gören toplam 258 öğrencinin girişimcilik eğilimleri demografik değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmada girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesine yönelik anket ve sosyo- demografik özelliklere yönelik on üç soru sorulmuştur. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılarak t- test, ANOVA, frekans analizi ve faktör analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, cinsiyet, sınıf düzeyi, aile ikametgâh yeri, anne meslek sektörü, aile aylık geliri, okul sonrası kariyer planları, girişimcilik eğitimi alma ve iş tecrübesi değişkenleri ile öğrencilerin girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülürken, Yaş, kardeş sayısı, baba iş sektörü 1 milyon Türk Lirasını kullanma alanı ve girişimcilik faaliyetlerinde bulunma değişkenlerine göre farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Aybek ve Aslan (2017) tarafından gerçekleştirilen “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartları ile Demokrasiye Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme standartları ve demokrasiye yönelik tutumları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmanın örneklem grubunu Çukurova Üniversitesinde 1-4. Sınıf düzeyinde öğrenim gören toplam 326 sınıf öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Demokrasiye Yönelik Tutum ölçeği ile "Eleştirel Düşünme Standartları" ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde Betimsel istatistik ve çok değişkenli varyans analizi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları ve demokrasiye yönelik tutumları cinsiyet ve üniversiteye giriş puanı değişkenleri açısından farklılık göstermemektedir. Ancak mezun olunan lise türü ve sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aybek, Çetin ve Başarır (2014) tarafından gerçekleştirilen “Fen ve Teknoloji Ders Kitabının Eleştirel Düşünme Standartları Doğrultusunda Analiz Edilmesi” adlı araştırmada 2012-2013 eğitim- öğretim yılında 5. Sınıf fen ve teknoloji ders kitabında

yer alan maddenin değişimi ve tanınması ünitesi eleştirel dūřünme standartları çerçevesinde incelenmiştir. Betimsel araştırma modelinin kullanıldığı bu araştırmada veriler doküman analizi yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre Maddenin Deęiřimi ve Tanınması ünitesinde eleştirel dūřünme standartları içerisinde açıklık standardının karşılamadığı görülürken, doğruluk, kesinlik ve yeterlilik standartlarını kısmen karşıladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Aybek, Aslan, Dinçer ve Cořkun Arısoy (2015) tarafından gerçekleştirilen “Öęretmen Adaylarına Yönelik Eleřtirel Dūřünme Standartları Ölçeęi: Geçerlik ve Güvenirlik alışması” adlı araştırmada 2013-2014 eğitim- öğretim yılında Çukurova Üniversitesi Eęitim Fakültesinde öğrenim gören 586 öğretmen adayı araştırmanın örnekleme grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi sonucunda üç faktör ve 42 maddeden oluşan bir ölçek formu elde edilmiştir.

Yakar, Altındağ ve Kaya (2010) tarafından gerçekleştirilen “Fen Bilgisi Öęretmen Adaylarının ve Sınıf Öęretmeni Adaylarının Eleřtirel Dūřünme Eęilimlerinin Karşılaştırılması” adlı araştırmada fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel dūřünme eğilimleri cinsiyetlerine ve akademik başarılarına göre incelenmiştir. Araştırmanın örnekleme grubunu Pamukkale Üniversitesi’nde 2008-2009 eğitim- öğretim yılında öğrenim gören 42 sınıf öğretmeni adayı ve 44 fen bilgisi öğretmen adayları oluşturmaktadır. Tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmada eleştirel dūřünme eğilimi ölçeği veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma verileri SPSS 15 programı kullanılarak frekans, standart sapma, aritmetik ortalama, yüzde t- testi ve korelasyon kat sayısı analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırma bulgularına göre, fen bilgisi ve sınıf öğretmen adaylarının eleştirel dūřünme eğilimlerinin toplam puan bakımından farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel dūřünme eğilimleri alt faktörlerinden olan açık fikirlilik boyutunda eğilimlerinin daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doęruyu arama, kendine güven, sistematiklik ve meraklılık alt faktörlerinde fen bilgisi ve sınıf öğretmeni adayları puanları arasında istatistiksel açıdan farklılıklara rastlanmamıştır. Araştırmada aynı zamanda kadın öğretmen adaylarının eleştirel dūřünme eğilimlerinin erkek öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Evin Gencil ve Güzel Candan (2015) tarafından gerçekleřtirilen “Öęretmen Adaylarının Eleřtirel Dūřünme Eęilimleri ve Yansıtıcı Dūřünme Düzeylerinin

İncelenmesi” adlı araştırmada öğretmen adaylarının eleştirel ve yansıtıcı düşünme düzeyleri çeşitli değişkenlerle incelenmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu 2013-2014 eğitim- öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde öğrenim gören 157 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırma verileri California Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği ve Yansıtıcı Düşünme Düzeyini Belirleme Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 17 programı kullanılarak Kolmogorov Smirnov ve Shapiro-Wilk normallik testi ile analiz edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda kitap okuma alışkanlığı ve gazete okuma alışkanlığına sahip öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin daha yüksek düzeyde olmuştur. Sosyal medya kullanım sıklığının ise eleştirel düşünme eğilimini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Eleştirel düşünme ile yansıtıcı düşünme arasında ise pozitif orta düzeyde ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akdere (2012) tarafından gerçekteştirilen “Türkiye’de Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Becerileri, Eleştirel Düşünme Öğretimine Yönelik Tutumları ve Öz Yeterlik Seviyeleri “ isimli doktora tezinde öğretmen adaylarının eleştirel düşünme düzeyleri, eleştirel düşünme öğretimine yönelik tutumları, eleştirel düşünme öğretimi konusundaki öz yeterlik inançları, performans ve kazanım yeterlikleri açasından incelenmiştir. Araştırmada Kesit-tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu on dört devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi son sınıfta eğitim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak eleştirel düşünme testi, eleştirel düşünme öğretimine yönelik tutum ölçeği, eleştirel düşünme öğretimine yönelik öz yeterlik ölçeği ve katılımcı bilgi formu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının eleştirel düşünme seviyelerinin orta derecenin altında olduğu, eleştirel düşünme öğretimine yönelik tutumlarının orta derecede olumlu ve öz yeterlik seviyelerinin orta düzeyde olduğu, Korelasyon analiz sonuçları, öğretmen adaylarının tutum ve öz yeterlik seviyeleri arasında orta derecede anlamlı pozitif korelasyon olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarının cinsiyeti ve öğretmenliğe ilişkin motivasyon düzeyleri ile eleştirel düşünme seviyeleri, eleştirel düşünme öğretimine yönelik tutumları ve öz yeterlik seviyeleri arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmadığı görülmektedir. Çeşitli değişkenler açasından incelendiğinde de akademik başarıları, okuma alışkanlıkları eğitim gördükleri bölüm, mezun oldukları lise türü, babanın eğitim düzeyi ve daha önce

eleştirel düşünme konusunda eğitim alıp almama değişkenleri açısından anlamlı farklılıkların olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ilişkisel tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Araştırma tarama modellerinden ilişkisel tarama modelinde yapılandırılmıştır. İlişkisel tarama “İki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırmadır” (Karasar, 2012: 81).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim görmekte olan ve çalışmaya gönüllü olarak katılan toplam 272 sosyal bilgiler öğretmen adayı (186 Kadın, 86 Erkek) oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Yalçın İncik ve Uzun (2017) tarafından geliştirilen “Bireysel girişimcilik algı ölçeği” ile Aybek, Aslan, Dinçer ve Coşkun Arısoy (2015) tarafından geliştirilen “Eleştirel düşünme standartları” ve araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Bireysel girişimcilik algıları ölçeği 31 madde ve altı alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan alt boyutlar, planlama, kontrol odağı, kendine güven, iletişim, motivasyon ve öz disiplindir. Ölçekte olumsuz madde yer almamaktadır. Ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde, Kesinlikle katılıyorum, (5) Katılıyorum, (4) Kararsızım, (3) Katılmıyorum, (2) Kesinlikle katılmıyorum (1) olmak üzere 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde kodlanmıştır. Ölçeğin güvenirlik katsayısını belirlemek amacıyla Cronbach Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin planlama alt faktörü Cronbach Alpha katsayısı

.90, kontrol odağı alt faktörü için .81, kendine güven alt faktörü, .78, iletişim alt faktörü, .70, motivasyon alt faktörü, .72, öz disiplin alt faktörü, .73, ve ölçeğin toplamına ilişkin elde edilen Cronbach Alpha değeri, .63 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt faktörleri ve toplamına ilişkin elde edilen Cronbach Alpha değerleri ölçeğin güvenilirlik katsayısının yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Aybek, Aslan, Dinçer ve Coşkun Arısoy (2015) tarafından geliştirilen “Eleştirel düşünme standartları ölçeği” 42 madde ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları, derinlik, kesinlik ve önem alt faktörleridir. Ölçekte olumsuz maddeler (19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29,30, 41) bulunmaktadır. Ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde Kesinlikle katılıyorum, (5) Katılıyorum, (4) Kararsızım, (3) Katılmıyorum, (2) Kesinlikle Katılmıyorum (1) olmak üzere 5, 4, 3, 2, 1 şeklinde kodlanmıştır. Olumsuz maddelerde ise “Tamamen Katılıyorum” seçeneğinden “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneğine doğru 1, 2, 3, 4, 5 şeklinde kodlanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değerleri, Derinlik alt faktöründe. 92, Kesinlik alt faktöründe. 76, Önem alt faktöründe. 79 ve toplamına ilişkin Cronbach Alpha değeri, .90 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen Cronbach Alpha değerlerine göre ölçeğin güvenilirlik katsayısının yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Kişisel bilgi formu araştırmacılar tarafından öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ve eleştirel düşünme standartlarının incelenmesinde çeşitli değişkenlerin araştırıldığı formu oluşturmaktadır. Kişisel bilgi formunda öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf, kardeş sayısı, aile tipi, aile gelir düzeyi, yetiştiği yerleşim yeri, mezun olunan lise türü, anne-baba eğitim düzeyi, anne –baba meslek durumu, eğitim hayatı süresince girişimciliğe ilişkin (kurs, seminer, ders, kulüp) çalışmalarına katılım durumu, kitap okuma sıklığı, gazete okuma sıklığı, üniversiteye başlamadan önce bir iş deneyiminde bulunma ve tartışma programlarını takip etme bilgileri toplanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin normal dağılıma uyup uymadığını anlamak için normal dağılım analizleri yapılmıştır. Bu analiz kapsamında ortalama puan, minimum ve maksimum puan genişliği, çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) katsayıları hesaplanmıştır. Kolmogorov-Smirnov normalite testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen önem düzeyinin 0.05’den büyük olması, toplam puan dağılımının normal

dağılımdan önemli derecede farklı olmadığını göstermiştir. Verilerin normal dağılıma uyması nedeniyle istatistiksel analizlerde, parametrik testler olan t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve farkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla Scheffe testi uygulanmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ölçeğinde bulunan sorulara verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama puanlarının hesaplanmasında şu aralıklar baz alınmıştır: Kesinlikle Katılıyorum ($4.21 < \bar{x} \leq 5.00$) Katılıyorum ($3.41 < \bar{x} \leq 4.20$) Kararsızım ($2.61 < \bar{x} \leq 3.40$) Katılmıyorum ($1.81 < \bar{x} \leq 2.60$) Kesinlikle Katılmıyorum ($1.00 < \bar{x} \leq 1.80$) aralıkları baz alınmıştır.

Katılımcıların bireysel girişimcilik algıları ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet, eğitim hayatı süresince girişimciliğe ilişkin (kurs, seminer, ders, kulüp) çalışmalarına katılım durumu ve üniversiteye başlamadan önce bir iş deneyimi değişkenleri ilişkisiz örneklem için t-testi (Independent Samples t-Test) ile ortaya koyulmaya çalışılmıştır. Sınıf, kardeş sayısı, aile tipi, aile gelir düzeyi, yetiştiği yerleşim yeri, mezun olunan lise türü, anne-baba eğitim düzeyi, anne –baba meslek durumu ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) ile belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmeleri IBM SPSS 24.0 programı kullanılarak yapılmış ve araştırmada anlamlılık düzeyi [$p \leq .05$] olarak kabul edilmiştir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları ölçeğinde bulunan sorulara verdikleri cevaplara ilişkin aritmetik ortalama puanlarının hesaplanmasında, Kesinlikle Katılıyorum ($4.21 < \bar{x} \leq 5.00$) Katılıyorum ($3.41 < \bar{x} \leq 4.20$) Kararsızım ($2.61 < \bar{x} \leq 3.40$) Katılmıyorum ($1.81 < \bar{x} \leq 2.60$) Kesinlikle Katılmıyorum ($1.00 < \bar{x} \leq 1.80$) aralıkları baz alınmıştır. Katılımcıların eleştirel düşünme standartları ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet ve tartışma programlarını takip etme değişkenine göre farklılaşma durumu ilişkisiz örneklem için t-testi (Independent Samples t-Test) ile analiz edilmiştir. Sınıf, kardeş sayısı, aile tipi, aile gelir düzeyi, yetiştiği yerleşim yeri, mezun olunan lise türü, anne-baba eğitim düzeyi, anne-baba eğitim düzeyi, anne –baba meslek durumu, kitap-gazete okuma sıklığı durumlarına göre farklılaşma durumları ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) ile ortaya koyulmuştur. Verilerin istatistiksel çözümlenmeleri bir analiz

programı ile analiz edilmiş ve araştırmada anlamlılık düzeyi [$p \leq .05$] olarak kabul edilmiştir.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışmanın bu kısmında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ölçeği ile eleştirel düşünme standartları ve kişisel bilgi formuna vermiş oldukları cevaplardan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartları İle Bireysel Girişimcilik Algıları Arasındaki İlişki İçin Hesaplanan Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısı Sonuçları

	Derinlik	Kesinlik	Önem	EDS Toplam	Planlama	Kontrol Odağı	Kendine Güven	İletişim	Motivasyon	Öz Disiplin	BGA Toplam
Derinlik	1	.262**	.687**	.872**	.537**	.614**	.535**	.580**	.505**	.484**	.675**
Kesinlik	.262**	1	.263**	.641**	.087	.236**	.142*	.122*	.051	.140*	.170**
Önem	.687**	.263**	1	.807**	.449**	.565**	.508**	.516**	.420**	.462**	.605**
EDS Toplam	.872**	.641**	.807**	1	.473**	.614**	.514**	.533**	.431**	.470**	.633**
Planlama	.537**	.087**	.449**	.473**	1	.624**	.540**	.519**	.573**	.546**	.800**
Kontrol Odağı	.614**	.236**	.565**	.614**	.624**	1	.676**	.607**	.582**	.530**	.865**
Kendine Güven	.535**	.142*	.508**	.514**	.540**	.676**	1	.642**	.597**	.511**	.824**
İletişim	.580**	.122*	.516**	.533**	.519**	.607**	.642**	1	.646**	.580**	.799**
Motivasyon	.505**	.051	.420**	.431**	.573**	.582**	.597**	.646**	1	.667**	.810**
Öz Disiplin	.484**	.140*	.462**	.470**	.546**	.530**	.511**	.580**	.667**	1	.746**
BGA Toplam	.675**	.170**	.605**	.633**	.800**	.865**	.824**	.799**	.810**	.746**	1

**p< .01

*p< .05

Tablo 2 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları ile bireysel girişimcilik algıları arasında pozitif yönde anlamlı orta düzeyde ilişki mevcut olup eleştirel düşünme standartları ile bireysel girişimcilik algılarının birbirlerinin yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir.

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız t-Testi Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Derinlik	Kadın	186	73.93	9.83	270	2.476	.014*
	Erkek	86	70.69	10.50			
Kesinlik	Kadın	186	43.03	7.65	270	1.675	.095
	Erkek	86	41.34	7.99			

Önem	Kadın	186	47.62	5.86	270	3.254	.001*
	Erkek	86	45.05	6.48			
Toplam	Kadın	186	164.58	18.35	270	3.110	.002*
	Erkek	86	157.07	18.88			

***p<.05**

Tablo 3 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları ile cinsiyet değişkeni arasında Derinlik ($t_{(270)}=1.675$; $p<.05$), Önem ($t_{(270)}=1.675$; $p<.05$) faktörlerinde ve ölçeğin genelinde ($t_{(270)}=1.675$; $p<.05$) toplam puan açısından anlamlı bir farklılığın olduğu görülürken, Kesinlik ($t_{(270)}=1.675$; $p>.05$) faktöründe istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Kadın öğretmen adaylarının derinlik, önem faktörlerinde ve ölçeğin genelinde erkek öğretmen adaylarına kıyasla eleştirel düşünme standartlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız t-Testi Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Planlama	Kadın	186	23.78	3.83	270	.035	.972
	Erkek	86	23.80	3.72			
Kontrol Odağı	Kadın	186	32.69	4.36	270	1.651	.100
	Erkek	86	31.67	5.39			
Kendine Güven	Kadın	186	24.59	3.26	270	1.450	.148
	Erkek	86	23.94	3.71			
İletişim	Kadın	186	16.26	2.63	270	.853	.395
	Erkek	86	15.97	2.65			
Motivasyon	Kadın	186	16.08	2.66	270	.815	.440
	Erkek	86	15.78	3.05			
Öz Disiplin	Kadın	186	11.95	2.12	270	.647	.518
	Erkek	86	11.77	2.31			
Toplam	Kadın	186	125.34	15.11	270	1.164	.246
	Erkek	86	122.93	17.51			

Tablo 4 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama ($t_{(270)}=.972$; $p>.05$), Kontrol Odağı ($t_{(270)}=.100$; $p>.05$), Kendine Güven ($t_{(270)}=1.450$; $p>.05$), İletişim ($t_{(270)}=.853$; $p>.05$), Motivasyon ($t_{(270)}=.815$; $p>.05$), Öz Disiplin ($t_{(270)}=.647$; $p>.05$) faktörlerinde ve ölçeğin genelinde ($t_{(270)}=1.164$; $p>.05$) toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir.

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 5. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Sınıf Değişkenine Göre One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Sınıf	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1	72	73.92	8.00	Gruplar Arası	767.908	3	255.969	2.531	.058
	2	78	71.27	11.20	Gruplar İçi	27105.607	268	101.140		
	3	73	74.95	8.56	Toplam	27873.515	271			
	4	49	70.98	12.60						
Kesinlik	1	72	44.38	6.85	Gruplar Arası	711.402	3	237.134	4.043	.008*
	2	78	42.51	6.90	Gruplar İçi	15720.594	268	58.659		
	3	73	42.67	8.02	Toplam	16431.996	271			
	4	49	39.45	9.23						
Farkın Kaynağı (Scheffe) 1>4										
Önem	1	72	47.88	5.05	Gruplar Arası	382.207	3	127.402	3.441	.017*
	2	78	45.74	6.44	Gruplar İçi	9922.466	268	37.024		
	3	73	47.93	5.19	Toplam	10304.673	271			
	4	49	45.24	7.88						
Farkın Kaynağı (Scheffe) 1>2-4; 3>2-4										
Toplam	1	72	166.17	14.06	Gruplar Arası	4596.164	3	1532.055	4.495	.004*
	2	78	159.53	20.82	Gruplar İçi	91336.306	268	340.807		
	3	73	165.55	14.95	Toplam	95932.471	271			
	4	49	155.67	24.09						
Farkın Kaynağı (Scheffe) 1>4; 3>4										

***p<.05**

Tablo 5 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri ile eleştirel düşünme standartları arasında, Kesinlik [$F_{(3-268)}=4.043$, $p<.05$], Önem [$F_{(3-268)}=3.441$, $p<.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(3-268)}=4.495$, $p<.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılığın olduğu, Derinlik [$F_{(3-268)}=2.531$, $p>.05$] faktöründe ise anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında anlamlılık düzeyinin Kesinlik faktöründe 1.sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının 4.sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarına kıyasla yüksek olduğu, Önem faktöründe 1. ve 3. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının önem düzeylerinin 2. ve 4.sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarına kıyasla yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin geneline ilişkin elde edilen veriler incelendiğinde ise 1.ve 3. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının 4.sınıf öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına kıyasla eleştirel düşünme standartlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 6. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Sınıf Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Sınıf	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planlama	1	72	23.40	3.78	Gruplar Arası	99.694	3	33.231	2.353	.073
	2	78	23.12	3.73	Gruplar İçi	3785.361	268	14.124		
	3	73	24.42	3.51	Toplam	3885.055	271			
	4	49	24.49	4.12						
Kontrol Odağı	1	72	32.44	4.17	Gruplar Arası	138.012	3	46.004	2.087	.102
	2	78	31.82	4.57	Gruplar İçi	5907.223	268	22.042		
	3	73	33.42	4.00	Toplam	6045.235	271			
	4	49	31.55	6.31						
Kendine Güven	1	72	24.74	3.34	Gruplar Arası	81.108	3	27.036	2.353	.073
	2	78	23.56	3.32	Gruplar İçi	3079.127	268	11.489		
	3	73	24.90	3.12	Toplam	3160.235	271			
	4	49	24.39	3.93						
İletişim	1	72	16.38	3.34	Gruplar Arası	38.567	3	12.856	1.871	.135
	2	78	15.65	3.32	Gruplar İçi	1840.988	268	6.869		
	3	73	16.60	3.12	Toplam	1879.555	271			
	4	49	16.02	3.93						
Motivasyon	1	72	15.96	2.84	Gruplar Arası	46.659	3	15.553	2.029	.110
	2	78	15.40	2.69	Gruplar İçi	2054.249	268	7.665		
	3	73	16.47	2.57	Toplam	2100.908	271			
	4	49	16.22	3.06						
Öz Disiplin	1	72	12.00	2.08	Gruplar Arası	19.272	3	6.424	1.357	.256
	2	78	11.53	2.14	Gruplar İçi	1268.636	268	4.734		
	3	73	12.22	2.10	Toplam	1287.908	271			
	4	49	11.84	2.45						
Toplam	1	72	124.92	14.13	Gruplar Arası	1840.061	3	613.354	2.460	.063
	2	78	121.08	14.96	Gruplar İçi	66810.160	268	249.292		
	3	73	128.04	14.79	Toplam	68650.221	271			
	4	49	124.51	20.24						

Tablo 6 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama [$F_{(3-268)}=2.353$, $p>.05$], Kontrol Odağı [$F_{(3-268)}=2.087$, $p>.05$], Kendine Güven [$F_{(3-268)}=2.353$, $p>.05$], İletişim [$F_{(3-268)}=1.871$, $p>.05$], Motivasyon [$F_{(3-268)}=2.029$, $p>.05$], Öz Disiplin [$F_{(3-268)}=1.357$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(3-268)}=2.460$, $p>.05$] toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında sınıf değişkeninin bireysel girişimcilik algısı üzerinde etkisi olmadığı söylenebilir.

4. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 7. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Kardeş Sayısı	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) Yok	7	73.29	10.06	Gruplar Arası	1110.315	6	185.052	1.832	.093
	2) 1	61	72.34	9.03	Gruplar İçi	26763.200	265	100.993		
	3) 2	68	73.43	10.42	Toplam	27873.515	271			
	4) 3	55	75.04	9.72						
	5) 4	29	72.83	8.56						
	6) 5	24	74.13	11.46						
	7) 6+	28	67.61	11.88						
Kesinlik	1) Yok	7	40.71	4.03	Gruplar Arası	181.799	6	30.300	.494	.813
	2) 1	61	42.92	7.68	Gruplar İçi	16250.197	265	61.321		
	3) 2	68	42.93	7.41	Toplam	16431.996	271			
	4) 3	55	41.78	9.03						
	5) 4	29	41.48	8.18						
	6) 5	24	44.21	7.31						
	7) 6+	28	41.96	7.27						
Önem	1) Yok	7	49.57	6.40	Gruplar Arası	856.808	6	142.801	4.005	.001*
	2) 1	61	46.61	5.98	Gruplar İçi	9447.865	265	35.652		
	3) 2	68	46.40	6.41	Toplam	10304.673	271			
	4) 3	55	47.85	5.87						
	5) 4	29	48.17	5.18						
	6) 5	24	48.88	5.75						
	7) 6+	28	42.29	5.86						
Toplam	1) Yok	7	163.57	17.16	Gruplar Arası	3976.318	6	662.720	1.910	.079
	2) 1	61	161.87	17.05	Gruplar İçi	91956.152	265	347.004		
	3) 2	68	162.75	20.37	Toplam	95932.471	271			
	4) 3	55	164.67	17.56						
	5) 4	29	162.48	13.81						
	6) 5	24	167.21	20.09						
	7) 6+	28	151.86	22.50						

*p<.05

Tablo 7 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kardeş sayısı ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(6-265)}=1.832$, $p>.05$], Kesinlik [$F_{(6-265)}=.494$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(6-265)}=1.910$, $p>.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılık görülmezken; Önem [$F_{(6-265)}=4.005$, $p<.05$] faktöründe anlamlı farklılığın olduğu görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında 6 ve üzeri kardeş sayısına sahip olan öğretmen adaylarının 0, 1, 2, 3, 4, 5 kardeşe sahip öğretmen adaylarına kıyasla önem düzeyi daha yüksektir.

Tablo 8. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Kardeş Sayısı	n	\bar{X}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planlama	1) Yok	7	25.43	4.20	Gruplar Arası	244.592	6	40.765	2.967	.008*
	2) 1	61	23.66	3.70	Gruplar İçi	3640.463	265	13.738		
	3) 2	68	23.88	3.58	Toplam	3885.055	271			
	4) 3	55	24.60	3.58						
	5) 4	29	23.07	3.59						
	6) 5	24	25.00	3.59						
	7) 6+	28	21.57	4.34						
Farkın Kaynağı (Scheffe)										
1>7; 2>7; 3>7; 4>7; 5>7; 6>7										
Kontrol Odağı	1) Yok	7	32.14	8.53	Gruplar Arası	364.527	6	60.755	2.834	.011*
	2) 1	61	31.90	4.67	Gruplar İçi	5680.708	265	21.437		
	3) 2	68	33.15	4.09	Toplam	6045.235	271			
	4) 3	55	32.67	4.67						
	5) 4	29	32.93	4.43						
	6) 5	24	33.58	4.56						
	7) 6+	28	29.32	4.75						
Farkın Kaynağı (Scheffe)										
2>7; 3>7; 4>7; 5>7; 6>7										
Kendine Güven	1) Yok	7	25.29	3.59	Gruplar Arası	109.547	6	18.258	1.586	.151
	2) 1	61	24.05	3.24	Gruplar İçi	3050.689	265	11.512		
	3) 2	68	24.71	3.35	Toplam	3160.235	271			
	4) 3	55	24.73	3.21						
	5) 4	29	24.55	3.88						
	6) 5	24	24.96	2.97						
	7) 6+	28	22.75	3.91						
İletişim	1) Yok	7	17.00	1.63	Gruplar Arası	83.993	6	13.999	2.066	.058
	2) 1	61	15.79	2.43	Gruplar İçi	1795.562	265	6.776		
	3) 2	68	16.44	2.67	Toplam	1879.555	271			
	4) 3	55	16.53	3.11						
	5) 4	29	16.28	2.59						
	6) 5	24	16.71	1.92						
	7) 6+	28	14.82	2.37						
Motivasyon	1) Yok	7	16.43	2.30	Gruplar Arası	55.115	6	9.186	1.190	.312
	2) 1	61	15.59	2.64	Gruplar İçi	2045.793	265	7.720		
	3) 2	68	16.19	2.50	Toplam	2100.908	271			
	4) 3	55	16.38	3.34						
	5) 4	29	15.83	2.66						
	6) 5	24	16.58	2.47						
	7) 6+	28	15.07	2.98						
Öz Disiplin	1) Yok	7	12.14	2.12	Gruplar Arası	73.976	6	12.329	2.691	.015*
	2) 1	61	11.80	1.95	Gruplar İçi	1213.932	265	4.581		
	3) 2	68	12.00	2.14	Toplam	1287.908	271			
	4) 3	55	12.13	2.30						
	5) 4	29	11.93	2.30						
	6) 5	24	12.75	1.87						
	7) 6+	28	10.54	2.27						
Farkın Kaynağı (Scheffe)										
2>7; 3>7; 4>7; 5>7; 6>7										
Toplam	1) Yok	7	128.43	15.06	Gruplar Arası	4541.816	6	756.969	3.129	.006*
	2) 1	61	122.79	15.52	Gruplar İçi	64108.405	265	241.919		
	3) 2	68	126.37	14.88	Toplam	68650.221	271			
	4) 3	55	127.04	16.13						
	5) 4	29	124.59	15.90						
	6) 5	24	129.58	13.93						
	7) 6+	28	114.07	17.08						
Farkın Kaynağı (Scheffe)										
1>7; 2>7; 3>7; 4>7; 5>7; 6>7										

*p<.05

Tablo 8 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kardeş sayıları ile bireysel girişimcilik algıları arasında, Planlama [$F_{(6-265)}=2.967, p<.05$], Kontrol Odağı [$F_{(5-265)}=2.834, p<.05$], Öz Disiplin [$F_{(5-265)}=2.691, p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(5-265)}=3.129, p>.05$] toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu, Kendine Güven [$F_{(5-265)}=1.586, p>.05$], İletişim [$F_{(5-265)}=2.066, p>.05$] ve Motivasyon [$F_{(5-265)}=1.190, p>.05$] faktörlerinde anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre 0, 1, 2, 3, 4, 5 kardeşi olan öğretmen adaylarının 6 ve üzeri kardeşe sahip olan öğretmen adaylarına kıyasla planlama düzeyi daha yüksektir. Kontrol odağı ve öz disiplin düzeyleri 0, 1,2, 3, 4, 5 kardeş sayısına sahip olan öğretmen adayları 6 ve üzeri kardeş sayısına sahip olanlara kıyasla daha yüksektir. Bireysel girişimcilik ile kardeş sayısı değişkeni toplam puanları incelendiğinde ise 0, 1,2, 3, 4, 5 kardeş sayısına sahip olan öğretmen adayları 6 ve üzeri kardeş sayısına sahip olan öğretmen adaylarına göre daha yüksektir.

5. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 9. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Aile Tipi	n	\bar{X}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	Çekirdek	219	72.64	10.18	Gruplar Arası	97.237	2	48.618	.471	.625
	Geniş	38	73.63	10.86	Gruplar İçi	27776.278	269	103.258		
	Dağılmış	15	74.93	7.61	Toplam	27873.515	271			
Kesinlik	Çekirdek	219	42.36	8.01	Gruplar Arası	46.277	2	23.139	.380	.684
	Geniş	38	43.50	7.31	Gruplar İçi	16385.719	269	60.913		
	Dağılmış	15	42.00	5.54	Toplam	16431.996	271			
Önem	Çekirdek	219	46.72	6.27	Gruplar Arası	51.546	2	25.773	.676	.509
	Geniş	38	46.61	5.83	Gruplar İçi	10253.126	269	38.116		
	Dağılmış	15	48.60	5.42	Toplam	10304.673	271			
Toplam	Çekirdek	219	161.71	19.29	Gruplar Arası	308.492	2	154.246	.434	.648
	Geniş	38	163.74	17.72	Gruplar İçi	95623.978	269	355.479		
	Dağılmış	15	165.53	14.42	Toplam	95932.471	271			

Tablo 9 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile tipi ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(2-269)}=.471, p>.05$], Kesinlik [$F_{(2-269)}=.380, p>.05$], Önem [$F_{(2-269)}=.676, p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(2-269)}=.434, p>.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sahip olduğu aile tipinin eleştirel düşünme standardı üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

Tablo 10. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Aile Tipi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Aile Tipi	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planlama	Çekirdek	219	23.67	3.70	Gruplar Arası	16.440	2	8.220	.572	.565
	Geniş	38	24.34	4.13	Gruplar İçi	3868.615	269	14.381		
	Dağılmış	15	24.13	4.31	Toplam	3885.055	271			
Kontrol Odağı	Çekirdek	219	32.25	4.70	Gruplar Arası	22.398	2	11.199	.500	.607
	Geniş	38	32.66	5.02	Gruplar İçi	6022.838	269	22.390		
	Dağılmış	15	33.40	4.50	Toplam	6045.235	271			
Kendine Güven	Çekirdek	219	24.37	3.38	Gruplar Arası	.531	2	.266	.023	.978
	Geniş	38	24.47	3.64	Gruplar İçi	3159.704	269	11.746		
	Dağılmış	15	24.27	3.56	Toplam	3160.235	271			
İletişim	Çekirdek	219	16.09	2.64	Gruplar Arası	6.254	2	3.127	.449	.639
	Geniş	38	16.45	2.69	Gruplar İçi	1873.302	269	6.964		
	Dağılmış	15	16.53	2.53	Toplam	1879.555	271			
Motivasyon	Çekirdek	219	15.92	2.74	Gruplar Arası	5.244	2	2.622	.337	.715
	Geniş	38	16.32	2.85	Gruplar İçi	2095.664	269	7.791		
	Dağılmış	15	16.07	3.33	Toplam	2100.908	271			
Öz Disiplin	Çekirdek	219	11.84	2.13	Gruplar Arası	3.858	2	1.929	.404	.668
	Geniş	38	12.18	2.29	Gruplar İçi	1284.050	269	4.773		
	Dağılmış	15	11.93	2.63	Toplam	1287.908	271			
Toplam	Çekirdek	219	124.14	15.50	Gruplar Arası	217.012	2	108.506	.427	.653
	Geniş	38	126.42	18.28	Gruplar İçi	68433.208	269	254.399		
	Dağılmış	15	126.33	16.23	Toplam	68650.221	271			

Tablo 10 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile tipi ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama [$F_{(2-269)}=.572$, $p>.05$], Kontrol Odağı [$F_{(2-269)}=.500$, $p>.05$], Kendine Güven [$F_{(2-269)}=.023$, $p>.05$], İletişim [$F_{(2-269)}=.449$, $p>.05$], Motivasyon [$F_{(2-269)}=.337$, $p>.05$], Öz Disiplin [$F_{(2-269)}=.404$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(2-269)}=.427$, $p>.05$] toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sahip olduğu aile tipinin bireysel girişimcilik algıları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

6. Alt Probleme İlişkin Bulguları

Tablo 11. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Aile Gelir Düzeyi	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) 2000tl altı	152	73.16	9.22	Gruplar Arası	67.769	4	16.942	.163	.957
	2) 2001-4000tl	92	72.38	11.18	Gruplar İçi	27805.746	267	104.141		
	3) 4001-6000tl	19	73.26	11.96	Toplam	27873.515	271			
	4) 6001-8000tl	6	74.50	10.89						

	5) 8001tl üstü	3	70.67	14.64							
Kesinlik	1) 2000tl altı	152	42.88	7.05	Gruplar Arası	365.500	4	91.375			
	2) 2001-4000tl	92	41.27	8.98	Gruplar İçi	16066.496	267	60.174	1.519	.197	
	3) 4001-6000tl	19	44.63	6.63	Toplam	16431.996	271				
	4) 6001-8000tl	6	46.33	7.23							
	5) 8001tl üstü	3	39.33	9.50							
Önem	1) 2000tl altı	152	47.31	5.82	Gruplar Arası	151.248	4	37.812			
	2) 2001-4000tl	92	46.46	6.42	Gruplar İçi	10153.425	267	38.028	.994	.411	
	3) 4001-6000tl	19	44.58	7.06	Toplam	10304.673	271				
	4) 6001-8000tl	6	47.17	6.31							
	5) 8001tl üstü	3	45.33	10.02							
Toplam	1) 2000tl altı	152	46.81	6.17	Gruplar Arası	947.634	4	236.909			
	2) 2001-4000tl	92	163.35	17.24	Gruplar İçi	94984.836	267	355.748	.666	.616	
	3) 4001-6000tl	19	160.11	20.58	Toplam	95932.471	271				
	4) 6001-8000tl	6	162.47	20.78							
	5) 8001tl üstü	3	168.00	20.43							

Tablo 11 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile gelir düzeyleri ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(4-267)}=.957, p>.05$], Kesinlik [$F_{(4-267)}=.197, p>.05$], Önem [$F_{(4-267)}=.411, p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(4-267)}=.616, p>.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile gelir düzeylerinin eleştirel düşünme standardı üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

Tablo 12. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Aile Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Aile Gelir Düzeyi	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planlama	1) 2000tl altı	152	23.99	3.75	Gruplar Arası	21.062	4	5.265		
	2) 2001-4000tl	92	23.45	3.91	Gruplar İçi	3863.994	267	14.472	.364	.834
	3) 4001-6000tl	19	23.68	4.04	Toplam	3885.055	271			
	4) 6001-8000tl	6	24.50	3.15						
	5) 8001tl üstü	3	23.33	2.31						
Kontrol Odağı	1) 2000tl altı	152	32.67	4.76	Gruplar Arası	79.456	4	19.864		
	2) 2001-4000tl	92	32.03	4.42	Gruplar İçi	5965.779	267	22.344	.889	.471
	3) 4001-6000tl	19	31.79	5.39	Toplam	6045.235	271			
	4) 6001-8000tl	6	33.50	4.51						
	5) 8001tl üstü	3	28.67	8.50						
Kendine Güven	1) 2000tl altı	152	24.46	3.45	Gruplar Arası	8.145	4	2.036		
	2) 2001-4000tl	92	24.26	3.19	Gruplar İçi	3152.090	267	11.806	.172	.952
	3) 4001-6000tl	19	24.63	4.17	Toplam	3160.235	271			
	4) 6001-8000tl	6	23.50	3.51						
	5) 8001tl üstü	3	24.33	5.03						
İletişim	1) 2000tl altı	152	16.29	2.43	Gruplar Arası	20.380	4	5.095		
	2) 2001-4000tl	92	16.05	2.77	Gruplar İçi	1859.176	267	6.963	.732	.571
	3) 4001-6000tl	19	16.26	2.79	Toplam	1879.555	271			
	4) 6001-8000tl	6	15.50	4.32						
	5) 8001tl üstü	3	14.00	4.36						
Model	1) 2000tl altı	152	16.17	2.56	Gruplar Arası	36.003	4	9.001	1.164	.327

	2) 2001-4000tl	92	15.84	2.98	Gruplar İçi	2064.905	267	7.734		
	3) 4001-6000tl	19	15.42	3.34	Toplam	2100.908	271			
	4) 6001-8000tl	6	16.50	2.35						
	5) 8001tl üstü	3	13.33	4.16						
Öz Disiplin	1) 2000tl altı	152	11.98	2.27	Gruplar Arası	12.410	4	3.102		
	2) 2001-4000tl	92	11.73	2.09	Gruplar İçi	1275.498	267	4.777	.649	.628
	3) 4001-6000tl	19	11.74	2.10	Toplam	1287.908	271			
	4) 6001-8000tl	6	13.00	1.90						
	5) 8001tl üstü	3	11.33	1.15						
Toplam	1) 2000tl altı	152	125.57	15.53	Gruplar Arası	603.479	4	150.870		
	2) 2001-4000tl	92	123.36	16.09	Gruplar İçi	68046.742	267	254.857	.592	.669
	3) 4001-6000tl	19	123.53	17.65	Toplam	68650.221	271			
	4) 6001-8000tl	6	126.50	17.69						
	5) 8001tl üstü	3	115.00	21.38						

Tablo 12 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile gelir düzeyleri ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama [$F_{(4-267)}=.364, p>.05$], Kontrol Odağı [$F_{(4-267)}=.889, p>.05$], Kendine Güven [$F_{(4-267)}=.172, p>.05$], İletişim [$F_{(4-267)}=.732, p>.05$], Motivasyon [$F_{(4-267)}=1.164, p>.05$], Öz Disiplin [$F_{(4-267)}=.628, p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(4-267)}=.669, p>.05$] toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile gelir düzeylerinin bireysel girişimcilik algıları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

7. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 13. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Yetiştirdiği Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Yerleşim Yeri	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) Büyükşehir	80	74.68	10.50	Gruplar Arası	894.403	4	223.601		
	2) İl	61	71.43	9.20	Gruplar İçi	26979.111	267	101.045	2.213	.068
	3) İlçe	76	71.00	11.19	Toplam	27873.515	271			
	4) Kasaba	12	76.83	6.95						
	5) Köy	43	73.98	8.83						
Kesinlik	1) Büyükşehir	80	44.60	7.57	Gruplar Arası	610.978	3	203.659		
	2) İl	61	42.18	8.04	Gruplar İçi	15821.018	268	59.034	2.270	.062
	3) İlçe	76	41.54	6.94	Toplam	16431.996	271			
	4) Kasaba	12	41.67	10.37						
	5) Köy	43	40.95	8.00						
Önem	1) Büyükşehir	80	47.51	5.47	Gruplar Arası	241.831	4	60.458		
	2) İl	61	46.08	6.41	Gruplar İçi	10062.842	267	37.689	1.604	.174
	3) İlçe	76	45.76	7.01	Toplam	10304.673	271			
	4) Kasaba	12	48.67	5.05						
	5) Köy	43	47.84	5.50						
To	1) Büyükşehir	80	166.79	19.04	Gruplar Arası	3532.621	4	883.155	2.552	.040*
	2) İl	61	159.69	16.77	Gruplar İçi	92399.850	267	346.067		

3) İlçe	76	158.30	20.78	Toplam	95932.471	271				
4) Kasaba	12	167.17	17.95							
5) Köy	43	162.77	16.15							
					Farkın Kaynağı (Scheffe)					
							1>2; 1>3			

*p<.05

Tablo 13 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yetiştiği yerleşim Yeri ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(4-267)}=2.213$, $p>.05$] , Kesinlik [$F_{(4-267)}=2.270$, $p>.05$], Önem [$F_{(4-267)}=1.604$, $p>.05$] faktörlerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı; ölçeğin genelinde [$F_{(4-267)}=2.552$, $p<.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında yetiştiği yerleşim yeri büyük şehir olan öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartlarının yetiştiği yerleşim yeri il ve ilçe olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Yetiştirdiği Yerleşim Yeri Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Yerleşim yeri	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planlama	1) Büyükşehir	80	24.23	4.08	Gruplar Arası	63.744	4	15.936	1.113	.350
	2) İl	61	23.20	3.74	Gruplar İçi	3821.311	267	14.312		
	3) İlçe	76	23.42	3.58	Toplam	3885.055	271			
	4) Kasaba	12	24.08	4.10						
	5) Köy	43	24.40	3.52						
Kontrol Odacı	1) Büyükşehir	80	33.16	4.95	Gruplar Arası	279.733	4	69.933	3.239	.013*
	2) İl	61	31.43	4.36	Gruplar İçi	5765.502	267	21.594		
	3) İlçe	76	31.41	4.83	Toplam	6045.235	271			
	4) Kasaba	12	34.83	4.02						
	5) Köy	43	33.23	4.26						
					Farkın Kaynağı (Scheffe)		1>2; 1>3; 4>2; 4>3			
Kendine Güven	1) Büyükşehir	80	24.79	3.58	Gruplar Arası	64.317	4	16.079	1.387	.239
	2) İl	61	23.89	3.44	Gruplar İçi	3095.918	267	11.595		
	3) İlçe	76	23.95	3.48	Toplam	3160.235	271			
	4) Kasaba	12	24.42	3.06						
	5) Köy	43	25.09	2.93						
İletişim	1) Büyükşehir	80	16.70	2.84	Gruplar Arası	52.197	4	13.049	1.907	.110
	2) İl	61	15.52	2.43	Gruplar İçi	1827.358	267	6.844		
	3) İlçe	76	15.99	2.51	Toplam	1879.555	271			
	4) Kasaba	12	16.42	2.31						
	5) Köy	43	16.33	2.70						
Motivasyon	1) Büyükşehir	80	16.25	3.03	Gruplar Arası	61.950	4	15.488	2.028	.091
	2) İl	61	15.67	2.83	Gruplar İçi	2038.958	267	7.637		
	3) İlçe	76	15.53	2.41	Toplam	2100.908	271			
	4) Kasaba	12	17.58	2.47						
	5) Köy	43	16.28	2.81						
Öz Disiplin	1) Büyükşehir	80	12.18	2.23	Gruplar Arası	42.217	4	10.554	2.262	.063
	2) İl	61	11.87	2.14	Gruplar İçi	1245.691	267	4.666		
	3) İlçe	76	11.34	2.09	Toplam	1287.908	271			
	4) Kasaba	12	12.83	2.17						
	5) Köy	43	12.12	2.16						

Toplam	1) Büyükşehir	80	127.30	17.04	Gruplar Arası	2530.547	4	632.637	2.555	.039*
	2) İl	61	121.57	16.10	Gruplar İçi	66119.674	267	247.639		
	3) İlçe	76	121.63	14.59	Toplam	68650.221	271			
	4) Kasaba	12	130.17	15.58	Farkın Kaynağı (Scheffe)					
	5) Köy	43	127.44	14.62	1>2; 1>3;					

*p<.05

Tablo 14 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yetiştiği yerleşim yeri ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama [$F_{(4-267)}=1.113$, $p>.05$], Kendine Güven [$F_{(4-267)}=1.387$, $p>.05$], İletişim [$F_{(4-267)}=1.907$, $p>.05$], Motivasyon [$F_{(4-267)}=2.028$, $p>.05$] ve Öz Disiplin [$F_{(4-267)}=2.262$, $p>.05$] faktörlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Kontrol Odağı [$F_{(4-267)}=3.239$, $p<.05$] faktöründe ve ölçeğin genelinde [$F_{(4-267)}=2.555$, $p<.05$] ise toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında yetiştiği yerleşim yeri büyük şehir ve kasaba olan öğretmen adaylarının kontrol odak düzeylerinin yetiştiği yerleşim yeri il ve ilçe olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu, ölçeğin genelinde ise yine yetiştiği yerleşim yeri büyükşehir olan öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algılarının yetiştiği yerleşim yeri il ve ilçe olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

8. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 15. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Mezun Olunan Türü Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Lise Türü	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) Genel	60	71.88	9.32	Gruplar Arası	285.487	4	71.372	.691	.599
	2) Anadolu	130	73.07	10.52	Gruplar İçi	27588.028	267	103.326		
	3) A.Öğrt.	8	73.75	9.19	Toplam	27873.515	271			
	4) İmam Hatip	28	71.25	11.02						
	5) Diğer	46	74.63	9.80						
Kesimlik	1) Genel	60	40.83	8.96	Gruplar Arası	300.752	4	75.188	1.244	.292
	2) Anadolu	130	43.42	6.98	Gruplar İçi	16131.244	267	60.417		
	3) A.Öğrt.	8	43.25	5.18	Toplam	16431.996	271			
	4) İmam Hatip	28	41.64	8.07						
	5) Diğer	46	42.46	8.40						
Önem	1) Genel	60	46.08	6.20	Gruplar Arası	241.831	4	60.458	3.316	.011*
	2) Anadolu	130	47.02	6.12	Gruplar İçi	10062.842	267	37.689		
	3) A.Öğrt.	8	47.13	4.85	Toplam	10304.673	271			
	4) İmam Hatip	28	43.82	6.89	Farkın Kaynağı (Scheffe)					
	5) Diğer	46	48.89	5.31	2>4; 5>1; 5>4					
Topla	1) Genel	60	158.80	18.37	Gruplar Arası	2444.811	4	611.203	1.746	.140
	2) Anadolu	130	163.51	19.01	Gruplar İçi	93487.660	267	350.141		
	3) A.Öğrt.	8	164.13	16.99	Toplam	95932.471	271			

4) İmam Hatip	28	156.71	22.65
5) Diğer	46	165.98	15.69

*p<.05

Tablo 15 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(4-267)}=.691$, $p>.05$] , Kesinlik [$F_{(4-267)}=1.244$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(4-267)}=1.746$, $p<.05$] toplam puan açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı; Önem [$F_{(4-267)}=3.316$, $p>.05$] faktöründe ise anlamlı farklılığın olduğu ve bu farklılığın Anadolu Lisesi ve İmam Hatip Lisesi'nden mezun olan öğretmen adayları lehine olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında mezun olunan lise türü Anadolu Lisesi olan öğretmen adaylarının İmam Hatip Lisesi'nden mezun olan öğretmen adaylarına kıyasla önem düzeylerinin daha yüksek olduğu; ayrıca diğer lise türlerinden mezun olan öğretmen adaylarının önem düzeylerinin Genel Lise ve İmam Hatip Lisesi'nden mezun olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 16. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Mezun Olunan Lise Türü Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Lise Türü	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planlama	1) Genel	60	23.67	3.65	Gruplar Arası	88.785	4	22.196	1.561	.185
	2) Anadolu	130	23.42	3.98	Gruplar İçi	3796.271	267	14.218		
	3) A.Öğrt.	8	22.75	4.74	Toplam	3885.055	271			
	4) İmam Hatip	28	24.25	3.53						
	5) Diğer	46	24.89	3.23						
Kontrol Odağı	1) Genel	60	32.22	4.85	Gruplar Arası	115.555	4	28.889	1.301	.270
	2) Anadolu	130	32.15	4.73	Gruplar İçi	5929.680	267	22.209		
	3) A.Öğrt.	8	34.63	3.66	Toplam	6045.235	271			
	4) İmam Hatip	28	31.46	4.88						
	5) Diğer	46	33.35	4.53						
Kendine Güven	1) Genel	60	24.37	3.63	Gruplar Arası	33.693	4	8.423	.719	.579
	2) Anadolu	130	24.44	3.26	Gruplar İçi	3126.543	267	11.710		
	3) A.Öğrt.	8	24.88	2.23	Toplam	3160.235	271			
	4) İmam Hatip	28	23.43	4.05						
	5) Diğer	46	24.74	3.34						
İletişim	1) Genel	60	16.10	2.65	Gruplar Arası	12.864	4	3.216	.460	.765
	2) Anadolu	130	16.26	2.36	Gruplar İçi	1866.691	267	6.991		
	3) A.Öğrt.	8	16.50	4.00	Toplam	1879.555	271			
	4) İmam Hatip	28	15.57	3.05						
	5) Diğer	46	16.28	2.88						
Motivasyon	1) Genel	60	15.92	2.68	Gruplar Arası	8.190	4	2.048	.261	.903
	2) Anadolu	130	16.05	2.72	Gruplar İçi	2092.718	267	7.838		
	3) A.Öğrt.	8	16.75	1.98	Toplam	2100.908	271			
	4) İmam Hatip	28	15.68	2.89						
	5) Diğer	46	15.93	3.21						
Ç	1) Genel	60	11.93	2.33	Gruplar Arası	6.417	4	1.604	.334	.855

	2) Anadolu	130	11.92	2.13	Gruplar İçi	1281.491	267	4.800		
	3) A.Öğrt.	8	12.38	2.20	Toplam	1287.908	271			
	4) İmam Hatip	28	11.50	2.43						
	5) Diğer	46	11.91	2.03						
Toplam	1) Genel	80	124.20	16.50	Gruplar Arası	607.003	4	151.751		
	2) Anadolu	61	124.24	15.58	Gruplar İçi	68043.218	267	254.844	.595	.666
	3) A.Öğrt.	76	127.88	16.71	Toplam	68650.221	271			
	4) İmam Hatip	12	121.89	17.60						
	5) Diğer	43	127.11	15.16						

Tablo 16 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama [$F_{(4-267)}=1.561$, $p>.05$], Kontrol Odağı [$F_{(4-267)}=1.301$, $p>.05$], Kendine Güven [$F_{(4-267)}=.719$, $p>.05$], İletişim [$F_{(4-267)}=.460$, $p>.05$], Motivasyon [$F_{(4-267)}=.261$, $p>.05$], Öz Disiplin [$F_{(4-267)}=.334$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(4-267)}=.595$, $p>.05$] ise toplam puan açısından istatistiksel anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türünün bireysel girişimcilik algıları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

9. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 17. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Anne Eğitim	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) Okuryazar Değil	21	73.14	15.34	Gruplar Arası	987.534	6	164.589	1.622	.141
	2) Okuryazar	21	71.67	10.17	Gruplar İçi	26885.981	265	101.457		
	3) İlkokul	136	71.83	9.93	Toplam	27873.515	271			
	4) Ortaokul	54	75.78	7.73						
	5) Lise	29	72.03	8.65						
	6) Ön lisans	6	72.33	17.39						
	7) Lisans	5	81.00	2.24						
Keskinlik	1) Okuryazar Değil	21	39.43	9.96	Gruplar Arası	774.360	6	129.060	2.184	.045*
	2) Okuryazar	21	43.00	7.62	Gruplar İçi	15657.636	265	59.085		
	3) İlkokul	136	41.57	7.85	Toplam	16431.996	271			
	4) Ortaokul	54	43.72	6.78						
	5) Lise	29	44.93	5.77						
	6) Ön lisans	6	44.67	10.63						
	7) Lisans	5	48.40	8.08						
Önem	1) Okuryazar Değil	21	45.90	8.12	Gruplar Arası	297.240	6	49.540	1.312	.252
	2) Okuryazar	21	45.76	6.06	Gruplar İçi	10007.433	265	37.764		
	3) İlkokul	136	46.40	6.32	Toplam	10304.673	271			
	4) Ortaokul	54	48.70	4.60						
	5) Lise	29	46.07	5.45						
	6) Ön lisans	6	47.67	10.56						
	7) Lisans	5	48.80	3.77						
To	1) Okuryazar Değil	21	158.48	28.46	Gruplar Arası	4422.592	6	737.099	2.135	.050*
	2) Okuryazar	21	160.43	19.57	Gruplar İçi	91509.879	265	345.320		

3) İlkokul	136	159.80	18.10	Toplam	95932.471	271
4) Ortaokul	54	168.20	12.76	Farkın Kaynağı (Scheffe)		
5) Lise	29	163.03	16.55	4>1, 4>3; 7>1, 7>3		
6) Ön lisans	6	164.67	36.37			
7) Lisans	5	178.20	11.45			

*p<.05

Tablo 17 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne eğitim düzeyi ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(6-265)}=1.622, p>.05$] ve Önem [$F_{(6-265)}=1.312, p>.05$] faktörlerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı; Kesinlik [$F_{(6-265)}=2.184, p>.05$] faktöründe ve ölçeğin genelinde [$F_{(6-265)}=2.135, p<.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarının anne eğitim düzeyi ile eleştirel düşünme standartlarından elde edilen bulgulara göre Okuryazar olmayan anne eğitim düzeyine sahip öğretmen adaylarının ortaokul- lise- lisans düzeyine sahip olan öğretmen adaylarına kıyasla kesinlik düzeyi daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca anne eğitim düzeyi lise olan öğretmen adaylarının ilkokul olanlara kıyasla kesinlik düzeyleri daha yüksektir. Toplam puanlara göre incelediğimizde ise anne eğitim düzeyi ortaokul olan öğretmen adaylarının ilkokul ve okuryazar olmayanlara göre daha yüksek olduğu, anne eğitim düzeyi lisans düzeyinde olanların da okuryazar ve ilkokul düzeylerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 18. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Anne Eğitim	n	\bar{X}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planlama	1) Okuryazar Değil	21	23.81	4.66	Gruplar Arası	27.033	6	4.506	.309	.932
	2) Okuryazar	21	23.81	3.68	Gruplar İçi	3858.022	265	14.559		
	3) İlkokul	136	23.54	3.83	Toplam	3885.055	271			
	4) Ortaokul	54	24.19	3.53						
	5) Lise	29	24.14	3.78						
	6) Ön lisans	6	24.67	3.98						
	7) Lisans	5	23.20	2.77						
Kontrol Odaklı	1) Okuryazar Değil	21	31.05	5.53	Gruplar Arası	128.395	6	21.399	.958	.454
	2) Okuryazar	21	32.10	5.62	Gruplar İçi	5916.841	265	22.328		
	3) İlkokul	136	32.06	4.57	Toplam	6045.235	271			
	4) Ortaokul	54	33.35	4.28						
	5) Lise	29	32.59	5.09						
	6) Ön lisans	6	34.00	5.10						
	7) Lisans	5	33.60	2.70						
Kendine Güven	1) Okuryazar Değil	21	23.52	3.84	Gruplar Arası	67.042	6	11.174	.957	.455
	2) Okuryazar	21	24.14	3.89	Gruplar İçi	3093.193	265	11.672		
	3) İlkokul	136	24.18	3.36	Toplam	3160.235	271			
	4) Ortaokul	54	25.09	3.09						
	5) Lise	29	24.86	3.68						
	6) Ön lisans	6	25.17	3.60						
	7) Lisans	5	23.20	2.39						

İletişim	1) Okuryazar Değil	21	16.10	2.64	Gruplar Arası	18.446	6	3.074	.438	.853
	2) Okuryazar	21	16.29	2.61	Gruplar İçi	1861.109	265	7.023		
	3) İlkokul	136	15.93	2.48	Toplam	1879.555	271			
	4) Ortaokul	54	16.52	3.04						
	5) Lise	29	16.38	2.72						
	6) Ön lisans	6	16.50	2.66						
	7) Lisans	5	16.80	2.28						
Motivasyon	1) Okuryazar Değil	21	16.57	2.54	Gruplar Arası	54.083	6	9.014	1.167	.324
	2) Okuryazar	21	16.52	2.69	Gruplar İçi	2046.825	265	7.724		
	3) İlkokul	136	15.96	2.77	Toplam	2100.908	271			
	4) Ortaokul	54	16.00	2.75						
	5) Lise	29	15.38	3.10						
	6) Ön lisans	6	17.00	2.76						
	7) Lisans	5	13.80	2.68						
Öz Disiplin	1) Okuryazar Değil	21	12.10	2.36	Gruplar Arası	30.070	6	5.012	1.056	.390
	2) Okuryazar	21	12.29	2.28	Gruplar İçi	1257.838	265	4.747		
	3) İlkokul	136	11.80	2.20	Toplam	1287.908	271			
	4) Ortaokul	54	11.80	2.10						
	5) Lise	29	11.76	2.18						
	6) Ön lisans	6	13.83	0.75						
	7) Lisans	5	11.40	2.19						
Toplam	1) Okuryazar Değil	21	123.14	18.26	Gruplar Arası	820.839	6	136.807	.534	.782
	2) Okuryazar	21	125.14	17.94	Gruplar İçi	67829.382	265	255.960		
	3) İlkokul	136	123.47	16.03	Toplam	68650.221	271			
	4) Ortaokul	54	126.94	14.02						
	5) Lise	29	125.10	17.12						
	6) Ön lisans	6	131.17	16.09						
	7) Lisans	5	122.00	5.24						

Tablo 18 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne eğitim düzeyleri ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama [$F_{(6-265)}=3.09$, $p>.05$], Kontrol Odağı [$F_{(6-265)}=.958$, $p>.05$], Kendine Güven [$F_{(6-265)}=.957$, $p>.05$], İletişim [$F_{(6-265)}=.438$, $p>.05$], Motivasyon [$F_{(6-265)}=1.167$, $p>.05$], Öz Disiplin [$F_{(6-265)}=1.056$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(6-265)}=.534$, $p>.05$] ise toplam puan açısından istatistiksel anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne eğitim düzeylerinin bireysel girişimcilik algıları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

10. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 19. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Baba Eğitim	n	\bar{X}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) Okuryazar	11	67.73	16.78	Gruplar Arası	818.979	5	163.796	1.610	.157
	2) İlkokul	103	72.70	9.47	Gruplar İçi	27054.536	266	101.709		
	3) Ortaokul	63	73.68	8.34	Toplam	27873.515	271			
	4) Lise	58	72.43	11.13						
	5) Ön lisans	16	70.75	7.32						
	6) Lisans	21	77.24	12.09						

Kesinlik	1) Okuryazar	11	40.45	7.58	Gruplar Arası	917.519	5	183.504	3.146	.009*
	2) İlkokul	103	40.72	8.03	Gruplar İçi	15514.478	266	58.325		
	3) Ortaokul	63	44.16	7.48	Toplam	16431.996	271			
	4) Lise	58	42.22	7.60	Farkın Kaynağı (Scheffe)					
	5) Ön lisans	16	45.63	5.24	3>2; 5>2; 6>2					
	6) Lisans	21	45.67	7.72						
Önem	1) Okuryazar	11	46.27	8.16	Gruplar Arası	49.688	5	9.938	.258	.936
	2) İlkokul	103	46.82	5.90	Gruplar İçi	10254.985	266	38.553		
	3) Ortaokul	63	47.22	5.51	Toplam	10304.673	271			
	4) Lise	58	46.17	6.89						
	5) Ön lisans	16	46.75	5.18						
	6) Lisans	21	47.57	7.24						
Toplam	1) Okuryazar	11	154.45	29.45	Gruplar Arası	3136.326	5	627.265	1.798	.113
	2) İlkokul	103	160.23	17.28	Gruplar İçi	92796.145	266	348.858		
	3) Ortaokul	63	165.06	16.62	Toplam	95932.471	271			
	4) Lise	58	160.83	19.86						
	5) Ön lisans	16	163.13	13.61						
	6) Lisans	21	170.48	23.75						

*p<.05

Tablo 19 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının baba eğitim düzeyi ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(5-266)}=1.610$, $p>.05$], Önem [$F_{(5-266)}=.258$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(5-266)}=1.798$, $p<.05$] toplam puan açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı; Kesinlik [$F_{(5-266)}=3.146$, $p>.05$] faktöründe anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre baba eğitim düzeyi ortaokul-ön lisans-lisans düzeyinde olan öğretmen adaylarının ilkökul düzeyindekilere kıyasla kesinlik düzeylerinin daha olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 20. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Baba Eğitim	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planlama	1) Okuryazar	11	21.91	4.53	Gruplar Arası	111.368	5	22.274	1.570	.169
	2) İlkokul	103	23.83	3.59	Gruplar İçi	3773.688	266	14.187		
	3) Ortaokul	63	23.92	3.18	Toplam	3885.055	271			
	4) Lise	58	23.97	4.04						
	5) Ön lisans	16	22.19	4.17						
	6) Lisans	21	24.95	4.67						
Kontrol Odağı	1) Okuryazar	11	30.64	6.59	Gruplar Arası	311.324	5	62.265	2.889	.015*
	2) İlkokul	103	31.84	4.84	Gruplar İçi	5733.912	266	21.556		
	3) Ortaokul	63	33.59	3.76	Toplam	6045.235	271			
	4) Lise	58	32.60	4.80	Farkın Kaynağı (Scheffe)					
	5) Ön lisans	16	29.63	4.77	3>2, 3>5; 4>5; 6>5					
	6) Lisans	21	33.62	4.34						
Kendine Güven	1) Okuryazar	11	23.55	4.89	Gruplar Arası	51.267	5	10.253	.877	.497
	2) İlkokul	103	24.03	3.16	Gruplar İçi	3108.968	266	11.688		
	3) Ortaokul	63	24.86	2.96	Toplam	3160.235	271			
	4) Lise	58	24.57	3.61						
	5) Ön lisans	16	23.81	4.31						

	6) Lisans	21	25.05	3.81						
İletişim	1) Okuryazar	11	15.18	2.96	Gruplar Arası	115.916	5	23.183		
	2) İlkokul	103	15.98	2.35	Gruplar İçi	1763.640	266	6.630	3.497	.004*
	3) Ortaokul	63	16.63	2.19	Toplam	1879.555	271			
	4) Lise	58	16.40	3.07						
	5) Ön lisans	16	14.13	3.14						
	6) Lisans	21	17.10	2.55						
Motivasyon	1) Okuryazar	11	15.64	3.38	Gruplar Arası	33.429	5	6.686		
	2) İlkokul	103	16.30	2.55	Gruplar İçi	2067.479	266	7.772	.860	.508
	3) Ortaokul	63	16.00	2.43	Toplam	2100.908	271			
	4) Lise	58	15.83	3.12						
	5) Ön lisans	16	14.88	2.70						
	6) Lisans	21	15.81	3.61						
Öz Disiplin	1) Okuryazar	11	11.64	2.42	Gruplar Arası	18.770	5	3.754		
	2) İlkokul	103	11.94	2.16	Gruplar İçi	1269.138	266	4.771	.787	.560
	3) Ortaokul	63	12.00	2.17	Toplam	1287.908	271			
	4) Lise	58	11.83	2.36						
	5) Ön lisans	16	11.00	1.55						
	6) Lisans	21	12.33	2.13						
Toplam	1) Okuryazar	11	118.55	20.72	Gruplar Arası	2502.879	5	500.576		
	2) İlkokul	103	123.92	15.21	Gruplar İçi	66147.341	266	248.674	2.013	.077
	3) Ortaokul	63	127.00	13.26	Toplam	68650.221	271			
	4) Lise	58	125.19	17.21						
	5) Ön lisans	16	115.63	17.44						
	6) Lisans	21	128.86	17.20						

*p<.05

Tablo 20 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının baba eğitim düzeyi ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama [$F_{(5-266)}=1.570$, $p>.05$], Kendine Güven [$F_{(5-266)}=.877$, $p>.05$], Motivasyon [$F_{(5-266)}=.860$, $p>.05$] ve Öz Disiplin [$F_{(5-266)}=.787$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(5-266)}=2.013$, $p<.05$] toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı, Kontrol Odağı [$F_{(5-266)}=2.889$, $p<.05$] ve İletişim [$F_{(5-266)}=3.497$, $p>.05$] faktöründe istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre; baba eğitim seviyesi ortaokul olan öğretmen adaylarının ilkokul ve ön lisans olan öğretmen adaylarına kıyasla kontrol odak düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca baba eğitim seviyesi lise ve lisans düzeyinde olan öğretmen adaylarının ön lisans olanlara kıyasla kontrol odak düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İletişim faktörü incelendiğinde baba eğitim düzeyi ilkokul- ortaokul- lise seviyesinde olan öğretmen adaylarının ön lisans seviyesinde olanlara göre iletişim düzeylerinin daha olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca baba eğitim seviyesi lisans düzeyinde olan öğretmen adaylarının okuryazar olmayan ve ön lisans seviyesinde olanlara kıyasla iletişim düzeylerinin daha olduğu tespit edilmiştir.

11. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 21. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Anne Meslek Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Anne Meslek	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) Ev Hanımı	236	72.61	10.37	Gruplar Arası	429.904	5	85.981	.833	.527
	2) Emekli	12	74.42	10.82	Gruplar İçi	27443.611	266	103.171		
	3) Esnaf	4	75.00	3.56	Toplam	27873.515	271			
	4) İşçi	12	74.42	6.57						
	5) Çiftçi	5	71.40	8.65						
	6) Diğer	3	83.33	5.86						
Kesinlik	1) Ev Hanımı	236	42.17	7.78	Gruplar Arası	313.526	5	62.705	1.035	.397
	2) Emekli	12	44.67	7.95	Gruplar İçi	16118.470	266	60.596		
	3) Esnaf	4	45.50	3.87	Toplam	16431.996	271			
	4) İşçi	12	46.42	6.44						
	5) Çiftçi	5	42.00	7.75						
	6) Diğer	3	40.67	15.01						
Önem	1) Ev Hanımı	236	46.62	6.33	Gruplar Arası	174.270	5	34.854	.915	.472
	2) Emekli	12	47.92	5.82	Gruplar İçi	10130.403	266	38.084		
	3) Esnaf	4	49.50	1.29	Toplam	10304.673	271			
	4) İşçi	12	47.25	5.29						
	5) Çiftçi	5	45.80	2.39						
	6) Diğer	3	53.00	2.65						
Toplam	1) Ev Hanımı	236	161.41	19.21	Gruplar Arası	1785.805	5	357.161	1.009	.413
	2) Emekli	12	167.00	18.28	Gruplar İçi	94146.666	266	353.935		
	3) Esnaf	4	170.00	7.53	Toplam	95932.471	271			
	4) İşçi	12	168.08	15.17						
	5) Çiftçi	5	159.20	10.92						
	6) Diğer	3	177.00	17.35						

Tablo 21 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne meslek durumları ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(5-266)}=.833$, $p>.05$], Kesinlik [$F_{(5-266)}=1.035$, $p>.05$], Önem [$F_{(5-266)}=.915$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(5-266)}=1.009$, $p>.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne meslek durumlarının eleştirel düşünme standardı üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

Tablo 22. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Anne Meslek Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Anne Meslek	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planla	1) Ev Hanımı	236	23.82	3.80	Gruplar Arası	58.090	5	11.618	.808	.545
	2) Emekli	12	22.67	4.36	Gruplar İçi	3826.965	266	14.387		

	3) Esnaf	4	23.75	1.89	Toplam	3885.055	271		
	4) İşçi	12	23.92	3.32					
	5) Çiftçi	5	22.80	4.32					
	6) Diğer	3	27.33	3.06					
Kontrol Odağı	1) Ev Hanımı	236	32.19	4.82	Gruplar Arası	99.368	5	19.874	
	2) Emekli	12	32.58	4.42	Gruplar İçi	5945.867	266	22.353	.889
	3) Esnaf	4	32.50	5.20	Toplam	6045.235	271		.489
	4) İşçi	12	33.75	3.25					
	5) Çiftçi	5	34.00	3.81					
	6) Diğer	3	36.67	2.89					
Kendine Güven	1) Ev Hanımı	236	24.39	3.48	Gruplar Arası	24.791	5	4.958	
	2) Emekli	12	25.00	3.62	Gruplar İçi	3135.444	266	11.787	.421
	3) Esnaf	4	23.75	2.99	Toplam	3160.235	271		.834
	4) İşçi	12	24.42	1.44					
	5) Çiftçi	5	22.60	3.65					
	6) Diğer	3	25.33	5.03					
İletişim	1) Ev Hanımı	236	16.16	2.69	Gruplar Arası	35.556	5	7.111	
	2) Emekli	12	15.83	2.62	Gruplar İçi	1843.999	266	6.932	1.026
	3) Esnaf	4	17.75	0.96	Toplam	1879.555	271		.403
	4) İşçi	12	15.92	1.93					
	5) Çiftçi	5	15.20	2.17					
	6) Diğer	3	18.67	1.53					
Motivasyon	1) Ev Hanımı	236	16.00	2.82	Gruplar Arası	59.991	5	11.998	
	2) Emekli	12	14.50	2.81	Gruplar İçi	2040.917	266	7.673	1.564
	3) Esnaf	4	15.50	1.73	Toplam	2100.908	271		.171
	4) İşçi	12	16.08	2.47					
	5) Çiftçi	5	17.00	1.73					
	6) Diğer	3	19.00	1.00					
Öz Disiplin	1) Ev Hanımı	236	11.84	2.19	Gruplar Arası	24.126	5	4.825	
	2) Emekli	12	11.58	2.39	Gruplar İçi	1263.782	266	4.751	1.016
	3) Esnaf	4	12.00	2.16	Toplam	1287.908	271		.409
	4) İşçi	12	12.50	1.88					
	5) Çiftçi	5	12.00	1.87					
	6) Diğer	3	14.33	1.15					
Toplam	1) Ev Hanımı	236	124.40	16.20	Gruplar Arası	974.461	5	194.892	
	2) Emekli	12	122.17	16.40	Gruplar İçi	67675.759	266	254.420	.766
	3) Esnaf	4	125.25	11.93	Toplam	68650.221	271		.575
	4) İşçi	12	126.58	11.02					
	5) Çiftçi	5	123.60	15.77					
	6) Diğer	3	141.33	12.34					

Tablo 22 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne meslek durumları ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama [$F_{(5-266)}=.808, p>.05$], Kontrol Odağı [$F_{(5-266)}=.889, p>.05$], Kendine Güven [$F_{(5-266)}=.421, p>.05$], İletişim [$F_{(5-266)}=1.026, p>.05$], Motivasyon [$F_{(5-266)}=1.564, p>.05$], Öz Disiplin [$F_{(5-266)}=1.016, p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(5-266)}=.766, p>.05$] ise toplam puan açısından istatistiksel anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne meslek durumlarının bireysel girişimcilik algıları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

12. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 23. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Baba Meslek Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Baba Meslek	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) Emekli	72	72.67	11.44	Gruplar Arası	129.259	5	25.852	.248	.941
	2) Memur	40	71.60	12.22	Gruplar İçi	27744.256	266	104.302		
	3) Esnaf	21	73.05	8.86	Toplam	27873.515	271			
	4) İşçi	63	72.92	10.22						
	5) Çiftçi	36	73.67	7.29						
	6) Diğer	40	73.85	8.37						
Kesinlik	1) Emekli	72	42.61	7.66	Gruplar Arası	281.334	5	56.267	.927	.464
	2) Memur	40	44.75	6.89	Gruplar İçi	16150.663	266	60.717		
	3) Esnaf	21	41.67	8.70	Toplam	16431.996	271			
	4) İşçi	63	42.17	8.46						
	5) Çiftçi	36	41.36	7.47						
	6) Diğer	40	42.00	7.57						
Önem	1) Emekli	72	46.93	6.54	Gruplar Arası	278.575	5	55.715	1.478	.197
	2) Memur	40	44.70	6.97	Gruplar İçi	10026.098	266	37.692		
	3) Esnaf	21	46.62	5.69	Toplam	10304.673	271			
	4) İşçi	63	46.79	5.79						
	5) Çiftçi	36	48.33	4.97						
	6) Diğer	40	47.43	6.23						
Toplam	1) Emekli	72	162.21	21.09	Gruplar Arası	169.526	5	33.905	.094	.993
	2) Memur	40	161.05	22.23	Gruplar İçi	95762.944	266	360.011		
	3) Esnaf	21	161.33	16.24	Toplam	95932.471	271			
	4) İşçi	63	161.89	18.39						
	5) Çiftçi	36	163.36	13.92						
	6) Diğer	40	163.28	17.46						

Tablo 23 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının baba meslek durumları ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(5-266)}=.248$, $p>.05$] , Kesinlik [$F_{(5-266)}=.927$, $p>.05$], Önem [$F_{(5-266)}=1.478$, $p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(5-266)}=.993$, $p>.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının baba meslek durumlarının eleştirel düşünme standardı üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

Tablo 24. Sosyal Bilgiler Öğretmen Bireysel Girişimcilik Algılarının Baba Meslek Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Baba Meslek	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Planla	1) Emekli	72	24.04	3.75	Gruplar Arası	69.466	5	13.893	.969	.437
	2) Memur	40	22.85	4.37	Gruplar İçi	3815.589	266	14.344		

	3) Esnaf	21	23.05	3.60	Toplam	3885.055	271		
	4) İşçi	63	24.03	3.45					
	5) Çiftçi	36	24.42	3.76					
	6) Diğer	40	23.73	3.87					
Kontrol Odağı	1) Emekli	72	32.63	4.77	Gruplar Arası	142.610	5	28.522	
	2) Memur	40	30.98	5.06	Gruplar İçi	5902.626	266	22.190	1.285 .270
	3) Esnaf	21	31.52	4.87	Toplam	6045.235	271		
	4) İşçi	63	32.95	4.14					
	5) Çiftçi	36	33.14	5.14					
	6) Diğer	40	32.13	4.60					
Kendine Güven	1) Emekli	72	24.79	3.61	Gruplar Arası	67.955	5	13.591	
	2) Memur	40	23.83	3.95	Gruplar İçi	3092.280	266	11.625	1.169 .325
	3) Esnaf	21	23.05	2.46	Toplam	3160.235	271		
	4) İşçi	63	24.44	3.09					
	5) Çiftçi	36	24.78	3.28					
	6) Diğer	40	24.45	3.47					
İletişim	1) Emekli	72	16.21	2.77	Gruplar Arası	26.888	5	5.378	
	2) Memur	40	15.63	3.02	Gruplar İçi	1852.667	266	6.965	.772 .571
	3) Esnaf	21	15.67	2.92	Toplam	1879.555	271		
	4) İşçi	63	16.54	2.18					
	5) Çiftçi	36	16.33	2.96					
	6) Diğer	40	16.15	2.17					
Motivasyon	1) Emekli	72	15.86	3.03	Gruplar Arası	66.269	5	13.254	
	2) Memur	40	15.05	3.14	Gruplar İçi	2034.639	266	7.649	1.733 .127
	3) Esnaf	21	15.57	2.50	Toplam	2100.908	271		
	4) İşçi	63	16.40	2.52					
	5) Çiftçi	36	16.64	2.71					
	6) Diğer	40	16.10	2.38					
Öz Disiplin	1) Emekli	72	11.88	2.40	Gruplar Arası	34.233	5	6.847	
	2) Memur	40	11.15	1.86	Gruplar İçi	1253.675	266	4.713	1.453 .206
	3) Esnaf	21	12.48	1.97	Toplam	1287.908	271		
	4) İşçi	63	11.97	1.98					
	5) Çiftçi	36	12.25	2.59					
	6) Diğer	40	11.93	1.99					
Toplam	1) Emekli	72	125.40	16.80	Gruplar Arası	1825.396	5	365.079	
	2) Memur	40	119.48	17.70	Gruplar İçi	66824.825	266	251.221	1.453 .206
	3) Esnaf	21	121.33	14.49	Toplam	68650.221	271		
	4) İşçi	63	126.33	14.28					
	5) Çiftçi	36	127.56	16.17					
	6) Diğer	40	124.48	14.82					

Tablo 24 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının baba meslek durumları ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama [$F_{(5-266)}=.969, p>.05$], Kontrol Odağı [$F_{(5-266)}=1.285, p>.05$], Kendine Güven [$F_{(5-266)}=1.169, p>.05$], İletişim [$F_{(5-266)}=.772, p>.05$], Motivasyon [$F_{(5-266)}=1.733, p>.05$], Öz Disiplin [$F_{(5-266)}=1.453, p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(5-266)}=1.453, p>.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür.

13. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 25. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algılarının Eğitim Hayatı Süresince Girişimciliğe İlişkin Kurs, Seminer, Ders, Kulüp Çalışmalarına Katılma Değişkenine Göre Bağımsız t-Testi Sonuçları

Faktörler	Katıldınız Mı?	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Planlama	Katıldım	134	73.49	10.14	270	.610	.542
	Katılmadım	138	72.34	10.15			
Kontrol Odağı	Katıldım	134	42.50	8.01	270	1.798	.073
	Katılmadım	138	42.49	7.60			
Kendine Güven	Katıldım	134	46.66	6.61	270	1.093	.275
	Katılmadım	138	46.95	5.72			
İletişim	Katıldım	134	162.64	19.02	270	.176	.860
	Katılmadım	138	161.78	18.67			
Motivasyon	Katıldım	134	23.93	3.65	270	.891	.374
	Katılmadım	138	23.65	3.92			
Öz Disiplin	Katıldım	134	32.89	4.26	270	.405	.686
	Katılmadım	138	31.86	5.10			
Toplam	Katıldım	134	24.61	3.25	270	1.153	.250
	Katılmadım	138	24.16	3.57			

Tablo 25 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitim hayatı süresince girişimciliğe ilişkin seminer, kurs, ders, kulüp çalışmalarına katılma durumu ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama ($t_{(270)}=.610$; $p>.05$), Kontrol Odağı ($t_{(270)}=1.798$; $p>.05$), Kendine Güven ($t_{(270)}=1.093$; $p>.05$), İletişim ($t_{(270)}=.176$; $p>.05$), Motivasyon ($t_{(270)}=.891$; $p>.05$), Öz Disiplin ($t_{(270)}=.405$; $p>.05$) faktörlerinde ve ölçeğin genelinde ($t_{(270)}=1.153$; $p>.05$) toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının girişimciliğe ilişkin olarak seminer, kurs, ders, kulüp çalışmalarına katılma durumunun, bireysel girişimcilik algısı üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

14. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 26. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Kitap Okuma Sıklığı Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Kitap Okuma Sıklığınız	n	\bar{X}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) Yılda 1-3	88	71.14	11.02	Gruplar Arası	532.594	2	266.297	2.620	.075
	2) Yılda 4-6	67	72.66	9.78	Gruplar İçi	27340.921	269	101.639		
	3) Yılda 7+	117	74.38	9.49	Toplam	27873.515	271			
Kesinlik	1) Yılda 1-3	88	41.15	7.95	Gruplar Arası	253.034	2	126.517	2.104	.124

	2) Yılda 4-6	67	42.75	6.72	Gruplar İçi	16178.963	269	60.145		
	3) Yılda 7+	117	43.37	8.14	Toplam	16431.996	271			
Önem	1) Yılda 1-3	88	45.42	6.10	Gruplar Arası	280.381	2	140.190		
	2) Yılda 4-6	67	46.93	6.18	Gruplar İçi	10024.292	269	37.265	3.762	.024*
	3) Yılda 7+	117	47.78	6.06	Toplam	10304.673	271			
Farkın Kaynağı (Scheffe)										
3>1										
Toplam	1) Yılda 1-3	88	157.70	19.46	Gruplar Arası	3070.180	2	1535.090		
	2) Yılda 4-6	67	162.33	17.85	Gruplar İçi	92862.291	269	345.213	4.447	.013*
	3) Yılda 7+	117	165.52	18.31	Toplam	95932.471	271			
Farkın Kaynağı (Scheffe)										
3>1										

***p<.05**

Tablo 26 incelendiğinde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kitap okuma sıklığı ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(2-269)}= 2.620$, $p>.05$] ve Kesinlik [$F_{(2-269)}= 2.104$, $p<.05$] faktörlerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı; Önem [$F_{(2-269)}= 3.762$, $p>.05$] faktöründe ve ölçeğin genelinde [$F_{(2-269)}= 4.447$, $p<.05$] istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Yılda ortalama olarak 7 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adaylarının, yılda 1-3 kitap okuyan öğretmen adaylarına kıyasla önem düzeyleri daha yüksek olduğu; ölçeğin genelinden elde edilen toplam puanlara göre, yine yılda 7 ve üzeri kitap okuyan öğretmen adaylarının, yılda 1-3 kitap okuyan öğretmen adaylarına kıyasla eleştirel düşünme standartlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

15. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 27. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Gazete Okuma Sıklığı Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Gazete Alma Sıklığınız	n	\bar{x}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	1) Her Gün	2	75.50	13.44	Gruplar Arası	254.120	2	127.060		
	2) Haftada 1	25	75.84	9.43	Gruplar İçi	27619.395	269	102.674	1.238	.292
	3) Hiç	245	72.58	10.18	Toplam	27873.515	271			
Kesinlik	1) Her Gün	14	47.00	5.66	Gruplar Arası	67.487	2	33.743		
	2) Haftada 1	74	41.48	7.42	Gruplar İçi	16364.509	269	60.835	.555	.575
	3) Hiç	67	42.56	7.84	Toplam	16431.996	271			
Önem	1) Her Gün	14	172.00	24.04	Gruplar Arası	38.708	2	19.354		
	2) Haftada 1	74	165.04	18.96	Gruplar İçi	10265.964	269	38.163	.507	.603
	3) Hiç	67	161.84	18.81	Toplam	10304.673	271			
Toplam	1) Her Gün	14	75.50	13.44	Gruplar Arası	426.041	2	213.021		
	2) Haftada 1	74	75.84	9.43	Gruplar İçi	95506.429	269	355.042	.600	.550
	3) Hiç	67	72.58	10.18	Toplam	95932.471	271			

Tablo 27 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının gazete okuma sıklıkları ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(2-269)}=1.238, p>.05$] , Kesinlik [$F_{(2-269)}=.555, p>.05$], Önem [$F_{(2-269)}=.570, p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(2-269)}=.600, p>.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir. Elde edilen bulgular ışığında gazete okuma sıklığının sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

16. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 28. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algılarının Üniversiteye Başlamadan Önce Bir İş Deneyimi Bulunma Değişkenine Göre Bağımsız t-Testi Sonuçları

Faktörler	İş Deneyimi	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Planlama	Evet	105	24.14	4.12	270	1.218	.224
	Hayır	167	23.57	3.56			
Kontrol Odağı	Evet	105	32.75	4.94	270	1.066	.288
	Hayır	167	32.13	4.58			
Kendine Güven	Evet	105	24.71	3.67	270	1.273	.204
	Hayır	167	24.17	3.24			
İletişim	Evet	105	16.69	2.43	270	2.611	.010*
	Hayır	167	15.84	2.71			
Motivasyon	Evet	105	16.21	2.94	270	1.071	.285
	Hayır	167	15.84	2.68			
Öz Disiplin	Evet	105	12.23	2.23	270	2.022	.044*
	Hayır	167	11.68	2.13			
Toplam	Evet	105	126.73	17.03	270	1.776	.077
	Hayır	167	123.23	15.07			

* $p<.05$

Tablo 28 incelendiği zaman sosyal bilgiler öğretmen adaylarının üniversiteye başlamadan önce bir işte çalışma durumları ile bireysel girişimcilik algıları arasında Planlama ($t_{(270)}=.972; p>.05$), Kontrol Odağı ($t_{(270)}=.100; p>.05$), Kendine Güven ($t_{(270)}=1.450; p>.05$), Motivasyon ($t_{(270)}=.815; p>.05$), faktörlerinde ve ölçeğin genelinde ($t_{(270)}=1.164; p>.05$) toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir. İletişim ($t_{(270)}=.853; p>.05$) ve Öz Disiplin ($t_{(270)}=.647; p>.05$) faktörlerinde ise üniversiteye başlamadan önce bir işte çalışan öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

17. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Tablo 29. Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Standartlarının Tartışma Programlarını Takip Etme Değişkenine Göre Bağımsız One-Way ANOVA Sonuçları

Faktör	Tartışma Programlarını Takip Etme	n	\bar{X}	Ss	VK	KT	sd	KO	F	p
Derinlik	Hiç	50	69.74	8.48	Gruplar Arası	772.387	3	257.462	2.546	.056
	Ara Sıra	172	73.46	10.55	Gruplar İçi	27101.127	268	101.124		
	Sık	28	75.64	9.03	Toplam	27873.515	271			
	Sık Sık	22	72.27	10.58						
Kesinlik	Hiç	50	41.64	6.98	Gruplar Arası	174.258	3	58.086	.958	.413
	Ara Sıra	172	42.57	7.82	Gruplar İçi	16257.738	268	60.663		
	Sık	28	44.46	9.08	Toplam	16431.996	271			
	Sık Sık	22	41.36	7.54						
Önem	Hiç	50	46.48	5.06	Gruplar Arası	23.887	3	7.962	.208	.891
	Ara Sıra	172	47.03	6.33	Gruplar İçi	10280.786	268	38.361		
	Sık	28	46.39	6.81	Toplam	10304.673	271			
	Sık Sık	22	46.32	6.64						
Toplam	Hiç	50	157.86	15.49	Gruplar Arası	1697.077	3	565.692	1.609	.188
	Ara Sıra	172	163.06	19.36	Gruplar İçi	94235.393	268	351.625		
	Sık	28	166.50	18.87	Toplam	95932.471	271			
	Sık Sık	22	159.95	20.43						

Tablo 29 incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tartışma programlarını takip etme sıklıkları ile eleştirel düşünme standartları arasında Derinlik [$F_{(3-268)}=2.546, p>.05$], Kesinlik [$F_{(3-268)}=.958, p>.05$], Önem [$F_{(3-268)}=.208, p>.05$] faktörlerinde ve ölçeğin genelinde [$F_{(3-268)}=1.609, p>.05$] toplam puan açısından anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında tartışma programlarını takip etme sıklığının sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Çağa uygun yaşayarak, bilim, teknoloji ve bunların getirdiği inovasyonlara açık, sürekli olarak üretici olan, sorgulayan, eleştirel düşünen ve kendini çok rahat bir şekilde ifade edebilen geleceğin sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleklerini icra edecek niteliklerinden eleştirel düşünme standartları ile bireysel girişimcilik algıları arasındaki ilişkiyi değerlendirmek ve ilişki düzeylerini ölçmek aktif, girişimci ve eleştirel düşünen nesillerin yetiştirilmesi açısından önemlidir.

Gerçekleştirilen bu tez çalışması sonucunda, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları ile bireysel girişimcilik algı düzeyleri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki mevcut olup eleştirel düşünme standartları ile bireysel girişimcilik algılarının birbirlerinin yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları ile cinsiyet değişkeni arasında Derinlik ile Önem faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından anlamlı bir farklılığın olduğu görülürken, Kesinlik faktöründe istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre kadın sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları erkek sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre daha yüksektir. Alanyazında yer alan benzer çalışmalar incelendiğinde, Çetinkaya (2011), Zayıf (2008), Can ve Kaymakçı (2015), Ay ve Akgöl (2008) 'ün çalışmalarıyla benzer sonuca ulaşılmışken; Polat ve Kontaş (2018), Korkmaz (2009)'un çalışmalarında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Ayrıca Sağlam ve Büyükuysal (2013)'ın araştırmasında erkeklerin lehine olduğu sonuca ulaşılmıştır. Bu anlamda çalışmanın sonuçları diğer çalışma bulgularıyla örtüşmemektedir. Yapılan çalışma sonucuna göre, kadın öğretmen adayların erkek öğretmen adaylarına kıyasla eleştirel düşünme standartları daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların günlük hayatlarında yapacağı işlerin üstesinden gelebilmek için eleştirel düşünmeye erkeklerden daha fazla yönelmesinden kaynaklı olarak bu farkın ortaya çıkmış olabileceği düşünülmektedir (Sami Ullah, Ilyas ve Zahra, 2015: 82). Kadınların dışı dönük düşünce becerilerinin erkeklere nazaran

daha fazla olması bu durumun da kadınların kendi hayatlarının kontrolünü kazanmada diğer kişilere daha az bağlı olmak için eleştirel düşünmeye erkeklerden daha fazla yönelindikleri ifade edilmektedir (Bagheri ve Ghanizadeh, 2016: 137). Ayrıca kadınların erkeklerden daha fazla eleştirel düşünmeye sahip olması, erkeklerinin farklı bakış açılarına kadınlardan daha az yönlendiği görüşünden ileri sürülmektedir (Çolak, Yorulmaz, Türkkaş Anasız ve Duman, 2019: 77).

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri ile eleştirel düşünme standartları arasında, kesinlik ve önem faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından anlamlı farklılığın olduğu, derinlik faktöründe anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında anlamlılık düzeyinin Kesinlik faktöründe 1. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının 4. Sınıf öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına kıyasla yüksek olduğu, Önem faktöründe 1. ve 3. sınıf düzeyindeki öğretmen adaylarının önem düzeylerinin 2. ve 4. Sınıflarda öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin geneline ilişkin elde edilen veriler incelendiğinde ise 1. ve 3. Sınıf düzeyinde öğrenim gören öğretmen adaylarının 4. Sınıfta öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına kıyasla eleştirel düşünme standartlarının daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada toplam puandan elde edilen çalışma bulguları; Durukan ve Maden (2010), Çetinkaya (2011), Korkmaz (2009), Ay ve Akgöl (2008)'in çalışma bulgularıyla benzerlik gösterirken Zayıf (2008)'in çalışma bulgularıyla benzerlik göstermemektedir. Sınıf değişkeninde ortaya çıkan bu sonucun, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının doğrudan eleştirel düşünmeyi geliştirmeye yönelik derslerinin olmaması ve bireylerde oluşan düşünme farklılıklarından heterojen yapıdaki sınıflardan kaynaklanabileceği düşünülebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kardeş sayısı ile eleştirel düşünme standartları arasında ölçeğin genelinde, derinlik ve kesinlik boyutlarında toplam puan açısından anlamlı farklılık görülmezken; önem boyutunda anlamlı farklılığın olduğu saptanmıştır. Eleştirel düşünme standardı ile kardeş sayısı değişkeni arasında ölçeğin genelinde fark bulunmaması, bu değişkenin eleştirel düşünme üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile tipi ile eleştirel düşünme standartları arasında derinlik, kesinlik, önem faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan

açısından anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Kişinin yaşadığı çevre ve aile ortamı her ne kadar kişilik ve düşünce yapısını etkilese de eleştirel düşünme standartları eğitim yoluyla geliştirilebilir. Bu yüzden aile tipi değişkeni eleştirel düşünme standartlarını etkilememiş olabilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile gelir düzeyleri ve anne- baba meslek değişkenleri ile eleştirel düşünme standartları arasında derinlik, kesinlik ve önem faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile gelir düzeyleri ve anne-baba mesleklerinin eleştirel düşünme standardı üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir. Eleştirel düşünme standartları bireyde oluşan düşüncelerin eleştirel boyutlar ve özellikler kazanmasıyla gerçekleşmektedir. Birey tek başına düşünebilen bir canlı olup, bireyin kötü koşullar altında bile hayatta kalma mücadelesi verdiği, bunun da düşünme sistemini etkilemediği var olan bir gerçektir. Bu nedenle aile gelir düzeyleri farklı olan öğretmen adaylarının düşünme bakımından denk olduğu ve bu durumun da eleştirel düşünme standartlarını etkilemediği yorumunda bulunulabilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yetiştiği yerleşim yeri değişkeni ile eleştirel düşünme standartları arasında ölçeğin genelinde toplam puan açısından anlamlı farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Yetiştigi yerleşim yeri büyükşehir olan öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartlarının yetiştiği yerleşim yeri il ve ilçe olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Polat ve Kontaş (2018)'in çalışma bulgularında bazı boyutlarda yetiştiği yerleşim yeri il olanların, yetiştiği yerleşim yeri ilçe ve köy olanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yetiştigi yerleşim yeri kişilerin sosyal hayatlarında ve çevreyle olan ilişkisinde önemli rol oynamaktadır. Çünkü kişinin çevreyle etkileşimi onun düşünce yapısına ve kişiliğine katkı sağlayarak hayata bakış açısını da etkiler. Ülkemizde büyük şehir ve illerde olan imkânlar ilçe ve köylerde bulunmamaktadır. Çalışmada elde edilen sonuçta bu yorumları destekler niteliktedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü ile eleştirel düşünme standartları arasında önem faktöründe farklılığın olduğu istatistiksel olarak hesaplanmıştır. Derinlik, kesinlik faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı hesaplanmıştır. Elde edilen

bulgular ışığında mezun olunan lise türü Anadolu Lisesi olan öğretmen adaylarının İmam Hatip Lisesi'nden mezun olan öğretmen adaylarına kıyasla önem düzeylerinin daha yüksek olduğu; ayrıca diğer lise türlerinden mezun olan öğretmen adaylarının önem düzeylerinin Genel Lise ve İmam Hatip Lisesi'nden mezun olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen çalışma bulguları Çetinkaya (2011), Zayif (2008), Can ve Kaymakçı (2015), Sağlam ve Büyükuysal (2013)'ın çalışma bulgularında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamasından dolayı benzerlik göstermemektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne-baba eğitim düzeyi ile eleştirel düşünme standartları incelediğinde, anne eğitim düzeyi ortaokul olan öğretmen adaylarının, annesi ilkokul mezunu ve okuryazar olmayanlara göre daha yüksek olduğu, anne eğitim düzeyi lisans düzeyinde olanların da okuryazar ve ilkokul düzeylerine göre eleştirel düşünme standartlarının daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bu sonuç, Can ve Kaymakçı (2015)'nın çalışma bulguları istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmamasından dolayı benzerlik göstermezken Tümkaya ve Aybek (2008)'in çalışma bulguları anne eğitim düzeyinde istatistiksel açıdan fark bulunmasından dolayı çalışma bulgularıyla örtüşmektedir. Çolak vd.,(2019) un çalışma bulgularına göre ise anne ve babası lisans veya lisansüstü düzeyde öğrenim görmüş öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin, anne ve babası lise ve altı düzeyde öğrenim görmüş öğrencilere göre daha yüksek düzeyde sonucuna ulaşmışlardır. Çalışma bulguları anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde, benzerlik göstermekteyken baba eğitim seviyesi değişkenine göre benzerlik göstermemektedir. Bu sonucun annelerin çocuklarıyla babalardan daha fazla vakit geçirmesi, onların düşünce yapısının şekillenmesinde daha fazla etkide bulunabilmelerinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kitap okuma sıklığı ile eleştirel düşünme standartları arasında önem faktöründe ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu ancak derinlik ve kesinlik faktörlerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Çalışma bulguları Polat ve Kontaş (2018)' in çalışma bulgularıyla örtüşmemektedir. Kitap okuma sıklığı yılda 7 ve daha fazla olan öğretmen adaylarının yılda 1-3 kitap okuyanlara kıyasla eleştirel düşünme standartları daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kitap okuyan

bireylerin düşünmeleri ve zihin egzersizi yapmaları, kitap okumayanlara göre daha çok gelişmiş olduğu ifade edilmektedir (Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008: 435). Bireylerin kitap okuma alışkanlıklarını erken yaşlarda edinmekte olduğu düşünüldüğünde, kitap okuyan bireylerin de eleştirel düşünme standartlarına erken yaşta ulaşabilecekleri düşünülebilir. Çalışmada elde edilen sonucunda bu durumdan kaynaklı olabileceği söylenebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının gazete okuma sıklığı ve tartışma programlarını izleyip izlememe durumları değişkenleri ile eleştirel düşünme standartları arasında alt faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen çalışma sonucuna göre gazete okuma sıklığı ve tartışma programlarını izleyip izlememe durumları değişkenlerinin eleştirel düşünme standartlarına katkı sağlamadığı ve bu durumda gazete okuma sıklığı ve tartışma programlarını izleyip izlememe durumlarına göre bir farklılaşma meydana gelmediği düşünülebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile bireysel girişimcilik algıları arasında ölçek alt faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır. Elde edilen çalışma sonucuna göre cinsiyet değişkeni bireysel girişimcilik algılarına katkı sağlamadığı ve bu durumda cinsiyete göre bir farklılaşma meydana gelmediği düşünülebilir. Literatürde benzer çalışmalar incelendiğinde Uygun ve Er (2016), Yılmaz ve Sünbül (2009)'un çalışma bulgularıyla cinsiyet değişkeninde istatistiksel açıdan farklılaşma olmaması açısından benzerdir. Doğaner ve Altunoğlu (2010), Kalkan (2011), Armut ve Kılıç (2018), Ulutürk Akman ve Bektaş (2015)' in çalışma bulgularında erkeklerin lehine istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunmasından dolayı araştırmanın bulgularıyla benzer değildir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kardeş sayıları ile bireysel girişimcilik algıları arasında, planlama, kontrol odağı, öz disiplin faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu, kendine güven, iletişim ve motivasyon faktörlerinde anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre 0, 1, 2, 3, 4, 5 kardeşi olan öğretmen adaylarının 6 ve üzeri kardeşe sahip olan öğretmen adaylarına kıyasla planlama düzeyi daha yüksektir. Kontrol odağı ve öz disiplin düzeyleri 0, 1, 2, 3, 4, 5 kardeş sayısına sahip olan öğretmen adayları 6 ve üzeri kardeş sayısına sahip olanlara kıyasla daha yüksektir.

Bireysel girişimcilik ile kardeş sayısı değişkeni toplam puanları incelendiğinde ise 0, 1,2, 3, 4, 5 kardeş sayısına sahip olan öğretmen adayları 6 ve üzeri kardeş sayısına sahip olan öğretmen adaylarına göre daha yüksektir. Elde edilen sonuçlarda planlama, kontrol odağı ve toplam puanda anlamlı fark bulunmuştur. Bu fark ise 6 ve üzeri kardeşe sahip olan öğretmen adaylarının aleyhinedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile tipi ile bireysel girişimcilik algıları alt faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Dünyanın en ünlü girişimcilerin aile hayatları girişimcilik yönü kadar iyi değildir. Apple'ın gelişmesini sağlayan hissedarlarından olan Steve Jobs' un hayatına baktığımızda dağılmış bir aileden sonra evlat edinilmişse de yaşantısı başarısını etkilememiştir. Bu yüzden aile tipinin girişimciliğe etkisi değişkenlik gösterebilmektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile gelir düzeyleri ile bireysel girişimcilik algıları faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının aile gelir düzeylerin bireysel girişimcilik algıları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yetiştiği yer ile bireysel girişimcilik algıları arasında kontrol odağı faktöründe ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olduğu görülmekteyken planlama, kendine güven, iletişim, motivasyon ve öz disiplin faktörlerinde farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda yetiştiği yer büyük şehir ve kasaba olan öğretmen adaylarının kontrol odağı düzeylerinin yetiştiği yer il ve ilçe olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu, ölçeğin genelinde ise yine yetiştiği yer büyükşehir olan öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algılarının yetiştiği yer il ve ilçe olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Girişimcilik ekonomik açıdan bir işe girişme işidir. Girişimci bireylerin yetiştiği yer, onların büyük şehirlerde olan iş imkânlarıyla ilgili olabilir. Öyle ki kırdan kente olan dikey hareketlilik genellikle iş imkânlarının yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır. Büyük şehirlerde diğer yerleşkelere kıyasla daha fazla iş olanağı sağlanabilir. Bunun nedeni ise büyük organizasyonların, kurum ve kuruluşların büyük şehirlerde gelişmiş olmasıdır. İş imkânlarının fazla olması ve çok fazla iş seçeneğinin olması ekonomik rekabetini arttırmaktadır. İşveren ve iş yapan

kişiler elde olan imkânlarla daha fazla nasıl kazanabilirim sorusunun cevabını aramaya ve bulduğu cevaplarla girişimci olmaya hazırlanacaktır. Büyük şehirde yaşamak diğer yerleşkelerde yaşamaya kıyasla bu sorunun daha fazla düşünülmesine etki ettiği düşünülebilir. Yerleşim yeri büyükşehir olan öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algılarının yerleşim yeri il ve ilçe olan öğretmen adaylarına kıyasla daha yüksek olması sonucu bu durumdan kaynaklanıyor olabilir. Literatürde Uygun ve Er (2016) 'ın yapmış olduğu bu konuyla ilgili çalışmada yetiştiği yer değişkeninde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Çalışma bulguları bu yönüyle araştırmada ulaşılan sonuçlarla benzer değildir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü ile bireysel girişimcilik algıları arasında ölçeğin genelinde ve alt faktörlerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türünün bireysel girişimcilik algıları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir. Bu sonucun nedeni ise girişimciliğin ekonomik kaygılardan veya yeni fikirler üretmeyi gerçekleştirme seven kişilik özelliklerinden kaynaklanması olabilir. Çoğu girişimci kişinin hayatını araştırdığımızda, lise mezunu olmadığına farkına varabiliriz. Girişimcilik belli bir eğitim almayı gerektirse de mevcut şartlar ve çevresel faktörler girişimciliği ortaya çıkarabilir. Bu durum kişinin yaradılıştan gelen girişimci zekâyâ sahip olmasından kaynaklı olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne-baba eğitim düzeyi değişkeni ile bireysel girişimcilik algıları arasında anne eğitim düzeyinde alt faktörler ve toplamda anlamlı fark bulunmamıştır. Anne eğitim düzeyinde ulaşılan bu sonuca göre ülkemizde kadınların meslek hayatında aktif olması gelişmiş diğer ülkelere kıyasla daha geç bir zamanda olmuştur. Günümüzde ise kadınlar aile ekonomisine katkıda bulurlarken aynı zamanda kariyer sahibi olmak amacıyla girişimcilik faaliyetlerini de gerçekleştirmektedirler. Kadın girişimciliğe olan destekler artsa da, geçmişte kadınların ekonomide geri planda tutulma etkileri hala devam etmektedir. Bu yüzden çalışma bulgularında çıkan sonuçla bu durum ilişkili olabilir.

Baba eğitim düzeyinde elde ettiğimiz sonuca göre baba eğitim seviyesi ortaokul olan öğretmen adaylarının, babası ilkokul ve ön lisans mezunu olan öğretmen adaylarına kıyasla kontrol odak düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca baba eğitim seviyesi lise ve lisans düzeyinde olan öğretmen adaylarının ön lisans olanlara kıyasla kontrol odak düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İletişim faktörü incelendiğinde baba eğitim düzeyi ilkököl- ortaoköl- lise seviyesinde olan öğretmen adaylarının ön lisans seviyesinde olanlara göre iletişim düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca baba eğitim seviyesi lisans düzeyinde olan öğretmen adaylarının okuryazar olmayan ve ön lisans seviyesinde olanlara kıyasla iletişim düzeylerinin daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Araştırma bulguları ışığında, genel olarak baba eğitim seviyesi arttıkça öğretmen adaylarının iletişim ve kontrol odak düzeylerinin de olumlu yönde seyrettiğini söyleyebiliriz. Baba eğitim seviyesinin bireyin iletişim kurabilme becerisi ve kendine özgün olmak gibi kişilik özellikleri üzerinde etkileri bulunmaktadır. Ataerki toplumlarda baba ailenin otoritesi bireyin de en çok etkilendiği kişidir. Bu durum, bireyin girişimcilik faaliyetlerinde bulunmasında açığa çıkan kontrol odağı ve iletişim düzeyini de etkiliyor olabilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne- baba meslek durumları ile bireysel girişimcilik algıları arasında alt faktörlerinde ve ölçeğin genelinden elde edilen toplam puanda istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular ışığında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne-baba meslek durumlarının bireysel girişimcilik algıları üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir. Anne-baba meslek durumlarının incelendiği, Uygun ve Er (2016) ile Armut ve Kılıç (2018)'in elde ettiği sonuçlar araştırmada elde edilen sonuçla örtüşmemektedir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitim hayatı süresince girişimciliğe ilişkin seminer, kurs, ders, kulüp çalışmalarına katılma durumu ile bireysel girişimcilik algıları arasında ölçeğin genelinde ve Planlama, Kontrol Odağı, Kendine Güven, İletişim, Motivasyon, Öz Disiplin alt faktörlerinde toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir. Elde edilen bulgulara göre, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının girişimciliğe ilişkin olarak seminer, kurs, ders, kulüp çalışmalarına katılma durumunun, bireysel girişimcilik algısı üzerinde bir etki meydana getirmediği söylenebilir. İlgili çalışmalar incelendiğinde çalışmaların araştırma türü nitel araştırma olduğundan doğrudan karşılaştırma yapılması olanaklı değildir. Ancak Yalçın İncik ve Uzun (2017)'un çalışma bulguları incelendiğinde bu değişkenin kullanıldığı ve istatistiksel analiz sonucunda anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu

farklılığın ise seminer ders kurs alan öğrencilerin, almayan öğrencilere göre girişimcilik algılarının daha yüksek düzeyde olduğu sonucudur. Elde edilen bu sonuç çalışma da elde edilen sonuçla benzerlik göstermemektedir. Bu farklılığın nedeninin örneklem grubunun farklı olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının üniversiteye başlamadan önce bir işte çalışma durumları ile bireysel girişimcilik algıları arasında alt faktörlerde ve ölçeğin genelinde toplam puan açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır. Bu sonuca göre, üniversiteye başlamadan önce bir işte çalışma durumunun bireysel girişimcilik algısına etki etmediği düşünülebilir. Girişimcilik tek başına gelişen bir olgu değildir. Girişimciliği etkileyen bazı unsurlar vardır. Bu unsurların en önemlisi çevre unsurudur. Çevre kişinin hayata bakış açısını etkilediği gibi aynı zamanda girişimcilik özelliklerini de etkiler. Çevre faktörünün ise en önemli faktörü ekonomidir (Marangoz, 2018: 94). Ekonomik yönden gelecek kaygıları olan kişilerin girişimcilik özellikleri ortaya çıkmayabilir. Bu yüzden üniversiteye başlamadan önce bir işte çalışma durumu değişkeni ile öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları arasında ilişki olmaması bu durumdan kaynaklanıyor olabilir.

5.2. Öneriler

Gerçekleştirilen bu çalışmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak ileri sürülebilecek öneriler maddeler halinde aşağıda verilmiştir.

- Çalışmada da ifade edildiği üzere kadın sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartlarının, erkek sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle lisans eğitimleri süresinde sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartlarının gelişiminde cinsiyet değişkeninin etkisinin azaltılmasına yönelik faaliyetlerde bulunulması ve eğitim-öğretim sürecinin bu bağlamda yeniden yapılandırılması gerektiği görüşü ileri sürülebilir.

- Bu çalışmanın sonucunda elde edilen, sınıf seviyesinin eleştirel düşünme standartlarına olan etkisi dikkate alındığında, lisans eğitim programlarında yer alan ders içeriklerinin sınıf seviyeleri dikkate alınarak tekrar yapılandırılmasının sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartlarının gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

- Gerçekleştirilen bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartları ile ilgili elde edilen bir diğer önemli sonuç ise büyükşehirlerde yetişen sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, il ve ilçelerde yetişen sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre daha yüksek düzeyde eleştirel düşünme standartlarına sahip olduklarıdır. Bu durum bireylerin eleştirel düşünme standartlarının gelişiminde sosyal çevrenin etkili bir faktör olduğu izlenimini yaratmaktadır. Bu nedenle sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eleştirel düşünme standartlarının gelişiminde yerleşim yeri değişkeninin hangi boyutta etkide bulunduğu farklı çalışmalarla sınanmasının alanyazına katkı sağlayacağı görüşü dile getirilebilir.

- Çalışmada ortaya çıkan büyükşehirlerde yetişen sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algı düzeylerinin, il ve ilçede yetişenlere kıyasla daha yüksek olması sonucunun, büyük şehirlerdeki hayat şartlarının kişilerin girişimcilik faaliyetlerini gerçekleştirmelerine daha fazla etkide bulunmasından kaynaklandığı görüşü dile getirilebilir. İl ve ilçede yetişen öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algılarının yükseltilmesi amacıyla farklı yerleşim yerleri ile ilgili ortaya çıkabilecek fırsatlara ve bu fırsatlara yönelik yapılabilecek faaliyetlere dair seminer, kurs ve etkinliklere katılmaları teşvik edilerek konu hakkında detaylı bilgi sahibi olmaları sağlanabilir.

- Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bireysel girişimcilik algıları ve eleştirel düşünme standartlarının, bu çalışmada kullanılanların dışında farklı ölçme araçları, değişkenler ve çalışma grupları ile ölçülmesinin konunun daha iyi anlaşılmasının sağlanması aşamasında katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acun, İ., Demir, M., ve Göz, N. L. (2010). Öğretmen adaylarının vatandaşlık yeterlilikleri ile eleştirel düşünme becerileri arasındaki ilişki. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 107-123.
- Açıslı, S. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stilleri ile eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 15(1), 273-285.
- Ağca, V. ve Kurt, M. (2007). İç girişimcilik ve temel belirleyicileri: Kavramsal bir çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29. 83-112.
- Akar, Ü. (2007). Öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerileri ve eleştirel düşünme beceri düzeyleri arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Akdemir, E. ve Yavuz, Ö. (2018). Öğrencilerin eleştirel düşünme becerileri, teknolojiye yönelik eğilimleri ve bireysel girişimcilik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*. 13(27), 73-85.
- Aktef, A. G. M. (2001). Küreselleşme Süreci ve Etki Alanları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2).193-202.
- Anagün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. Yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 160-175.
- Antonelli, C. (2009). The economics of innovation: from the classical legacies to the economics of complexity. *Economics of Innovation and New Technology*, 18(7), 611-646.
- Armut, B. ve Kılınç, M. (2018). 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmen adaylarının girişimcilik becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 4(1), 39-56.
- Aşkın, A., Nehir, S., ve Vural, S. Ö. (2011). Tarihsel süreçte girişimcilik kavramı ve gelişimi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 55-72.
- Avaroğulları, M. (2015). Sosyal bilgiler öğretiminde tartışmalı konularla ilgili bir eylem araştırması. *Education Sciences*, 10(2), 139-150.

- Ay, Ş. (2005). Eleştirel düşünme öğretimi ve Bloom'un aşamalı sınıflaması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 165-173.
- Ay, Ş., ve Akgöl, H. (2008). Eleştirel düşünme gücü ile cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 1(2), 65-75.
- Aybek, B. (2006). *Konu ve beceri temelli eleştirel düşünme öğretiminin öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimi ve düzeyine etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Aybek, B. (2007). Konu ve beceri temelli eleştirel düşünme öğretiminin öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimi ve düzeyine etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(2), 43-60.
- Aybek, B. (2010). *Örneklerle düşünme ve eleştirel düşünme* (1. Basım). Adana: Nobel Kitabevi.
- Aybek, B. Aslan, S. Dinçer, S. ve Arısoy, B. C. (2015). Öğretmen adaylarına yönelik eleştirel düşünme standartları ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21(1), 25-50.
- Aybek, B. Çetin, A. Başarır, F. ve Okulu, M. Y. (2014). Fen ve teknoloji ders kitabının eleştirel düşünme standartları doğrultusunda analiz edilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1),313-325.
- Aybek, B. ve Aslan, S. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme standartları ile demokrasiye yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman University Journal of Educational Sciences*.7(2), 277-294.
- Aygün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., ve Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. Yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 160-175.
- Aytaç, Ö. (2006). Girişimcilik: Sosyo-kültürel bir perspektif. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15. 139-160.
- Aytaç, Ö., ve İlhan, S. (2007). Girişimcilik ve girişimci kültür: Sosyolojik bir perspektif. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 101-120.

- Bagheri, F. ve Ghanizadeh, A. (2016). Critical thinking and gender differences in academic self-regulation in higher education . *Journal of Applied Linguistics and Language Research*, 3 (3), 133-145.
- Ballı, A. (2017). Girişimcilik ve girişimci tipleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 4(29), 143-166.
- Bulut, Ç., Aktan, B., Yılmaz, S., ve Fiş, A. M. (2008). Kurumsal girişimcilik: kavramsal yapı üzerine bir tartışma. *Journal of Yaşar University*, 3(10), 1389-520.
- Can, Ş., ve Kaymakçı, G. (2008). Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri. *Education Sciences*, 10(2), 66-83.
- Candan, H. (2011). Osmanlı'dan günümüze Türk topraklarında girişimcilik serüvenine dair bir değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 157-174.
- Cüceloğlu, D. (2001). *İyi düşün doğru karar ver* (37. Basım). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin Ekonomiye ve Kalkınmaya Etkisi. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 33-41.
- Çetin, C. (2012). *Stratejik düşünce ve kurumsal girişimcilik*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.
- Çetinkaya Bozkurt, Ö. (2011). *Dünyada ve Türkiye'de girişimcilik eğitimi: başarılı girişimciler ve öğretim üyelerine öneriler* (1. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının eleştirel düşünmeye ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 93-108.
- Çevik, E. (2006). *Girişimcilik, girişimcilik tipleri ile çalışma amaçları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çolak, İ., Türkkaş-Anasız, B., Yorulmaz, Y. İ., ve Duman, A. (2019). Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerine cinsiyet, sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim durumu değişkenlerinin etkisinin incelenmesi: bir meta analiz çalışması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 67-86.
- Denizalp, H. (2007). *Toplumsal dönüşüm için sosyal girişimcilik rehberi*. Odak Ofset Matbaacılık: Ankara.

- Doğanay, A., ve Yağcı, R. (2011). İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler öğretiminde öğretmenlerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek için uyguladıkları etkinliklerin değerlendirilmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(2), 1679-1702.
- Doğaner, M., ve Altunoğlu, A. E. (2010). Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli iktisadi ve idari bilimler fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 103-110.
- Durukan, E., ve Maden, S. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri üzerine bir araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28, 25-34.
- Durukan, T. (2006). Düünden bugüne girişimcilik ve 21. yüzyılda girişimciliğin önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(2), 25-37.
- Ennis, R. H. (1996). Critical thinking dispositions: Their nature and assessability. *Informal Logic*, 18(2), 165-182.
- Er, P.H. (2013). Girişimcilik ve Yenilikçilik Kavramlarının İktisadi Düşüncedeki Yeri: Joseph A. Schumpeter. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 75-85.
- Facione, P. A. (2013). Critical thinking: what it is and why it counts. http://www.student.uwa.edu.au/data/assets/pdf_file/0003/1922502/Critical-Thinking-What-it-is-and-why-it-counts.pdf adresinden 10 Mayıs 2019 tarihinde alınmıştır.
- Gencel, İ. E., ve Candan, D. G. (2015). Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri ve yansıtıcı düşünme düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies*, 4(8), 55-68.
- Göktaş, P. ve Kazaferoğlu, E. (2018). Kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki: Süleyman Demirel üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 39-63.
- Gölçek, A. G., ve Köktaş, A. M. (2016). Endüstri devrimi ve Osmanlı imparatorluğu: askeri fabrikalaşma örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(4), 95-105.
- Gözek, S. ve Akbay, C. (2012). Girişimci adaylarının girişimcilik eğilimleri ve sorunları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 45-60.

- Gülveren, H. (2007). *Eđitim fakóltesi öđrencilerinin eleřtirel dűřünme becerileri ve bu becerileri etkileyen eleřtirel dűřünme faktörleri*, Yayınlanmamıř Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eđitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Güneř, F. (2012). Öđrencilerin dűřünme becerilerini geliştirme. *Türklük Bilimi Arařtırmaları*, 32, 127-146.
- İncik, E. Y., ve Uzun, N. B. (2017). Bireysel girişimcilik algı ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(39), 471-485.
- Kafesoğlu, İ. (2005). *Türk milli kültürü* (25. Basım). İstanbul: Ötüken Neşriyat Ař.
- Kalkan, A. (2011). Kişisel tutum, öznel norm ve algılanan davranış kontrolünün girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi: üniversite öğrencileri üzerine bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 189-206.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel yayıncılık.
- Kızıloluk, H. (2007). Ekonominin eğitimin amaçları ve içeriği üzerindeki etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(1), 21-30.
- Koç, İ. C. (2000). İzmir iktisat kongresi'nin Türk ekonomisinin oluşumuna etkileri. *Atatürk Dergisi*, 3(1). 145-167.
- Korkmaz, Ö. (2009). Eđitim fakólterinin öđrencilerin eleřtirel dűřünme eđilim ve düzeylerine etkisi. *Türk Eđitim Bilimleri Dergisi*, 7(4), 879-902.
- Korkmaz, Ö., ve Yeřil, R. (2009). Öđretim kademelerine göre öđrencilerin eleřtirel dűřünme düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırřehir Eđitim Fakóltesi Dergisi*, 10(2), 19-28.
- Korunka, C., Frank, H., Lueger, M., and Mugler, J. (2003). The entrepreneurial personality in the context of resources, environment, and the startup process-a configurational approach. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 28(1), 23-42.
- KOSGEB [Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı] (2019). KOSGEB nedir? <https://www.istekadinlar.com/> adresinden 10 Nisan 2019 tarihinde alınmıştır.

- Köstekçi, E. (2016). *Öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Bartın.
- Kurt, M., Ağca, V. ve Erdoğan, S. (2006). Afyonkarahisar ili girişimcilik performansının coğrafi bilgi sistemleri ile analizi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 97-114.
- Küçükbatman, L. ve Kılıç, D. (2018). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme becerileri ile sahip oldukları değerler arasındaki ilişki. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(4), 2465-2484.
- Marangoz, M. (2012). *Girişimcilik* (5. Basım). İstanbul: Beta Yayıncılık.
- MEB (2018). [Milli Eğitim Bakanlığı]. Fen bilimleri dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). <http://mufredat.meb.gov.tr/> adresinden 10 Mayıs 2019 tarihinde alınmıştır.
- MEB (2018). [Milli Eğitim Bakanlığı]. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar). <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf> adresinden 25 Mayıs 2019 tarihinde alınmıştır.
- MEB [Milli Eğitim Bakanlığı] (2016). Düşünme eğitimi dersi öğretim programı (7 ve 8. sınıflar). http://reyhanli.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_05/13031301_dusunme_egitimi_dersi.pdf adresinden 18 Nisan 2019 tarihinde alınmıştır.
- Morgan, C. T. (1995). *Psikolojiye Giriş* (Çev. Karakaş, S.). Düşünme ve problem çözme. (Çev. Eski, R.). (Eserin orijinali 1977 yılında yayımlandı).
- Nosich, G. M. (2018). *Disiplinlerarası eleştirel düşünme rehberi*. (Çev. Aybek, B.) Ankara: Anı Yayıncılık. (Eserin orijinali 2001 yılında yayımlandı).
- Odabaş, H., Odabaş, Y., ve Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası Dergisi*, 9(2), 431-465.
- Özçelik, G. (2017). İç girişimcilik eğilimine insan kaynakları yönetimi uygulamalarından bakış. *Maliye Finans Yazıları*, (Özel sayı), 133-154.
- Özden, Y. (1998). *Öğrenme ve öğretme* (2. Basım). Ankara: Pegem Yayınları.

- Öztürk, T. (2015). Paleolitik, neolitik ve ilköğretimde bilim, teknoloji ve sosyal değişim., B. Ata. (Editör). *Bilim, Teknoloji ve Sosyal Değişim* (Güncellenmiş 6. Baskı). Ankara. Pegem Akademi, ss. 39-67.
- Polat, M., ve Kondaş, H. (2018). Sınıf öğretmenlerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(65), 142-159.
- Saban, A. (2002). *Öğrenme ve öğretme süreci yeni teori ve yaklaşımlar* (2. Basım). Ankara: Nobel Yayınları.
- Sağlam, A. Ç., ve Büyükuysal, E. (2013). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme düzeyleri ve buna yönelik engellere ilişkin görüşleri. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 258-278.
- Sami Ullah Sabri, P., Ilyas, M., Amjad, Z. (2015). Organizational learning culture and its effects on critical thinking skills on female teachers of public sector higher education institutions. *Bulletin of Education and Research*, 37 (2), 69-90.
- Sarıtaş, A. ve Duran, G. (2017). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin tespitine ilişkin bir araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 147-165.
- Smith, N. (2017). *Eşitsiz gelişim, doğa sermaye ve mekânın üretimi* (Çev. Soğancılar, E.). İstanbul: Sel Yayıncılık. (Eserin orijinali 1984 yılında yayımlandı).
- Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve girişimcilikte yeni yaklaşımlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32), 43-57.
- Soylu, A., Şenel, D., Kalfa, V. R., ve Kocaalan, M. L. (2015). Girişimcilik eğitimlerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine olan etkilerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Pamukkale Üniversitesi Honaz Meslek Yüksekokulu örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 311-335.
- Şenşekerci, E. ve Bilgin, A. (2008). Eleştirel düşünme ve öğretimi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(14), 15-43.
- Tanilli, S. (1997). *Yaratıcı aklın sentezi-felsefeye giriş*. (1. Basım).[Creative synthesis-introduction to philosophy reason]. İstanbul: Adam Yayınları.
- TASAM (2019). [Türk Asya Stratejik Araştırmalar Dergisi]. Küreselleşmenin Boyutları ve Etkileri. <http://www.tasam.org/tr->

TR/Icerik/211/kuresellesmenin_boyutlari_ve_etkileri adresinden 5 Temmuz 2019 tarihinde alınmıştır.

Timmons, J. A., Spinelli, S., and Tan, Y. (1994). *New venture creation: Entrepreneurship for the 21st century*. 4, Burr Ridge, IL: Irwin.

Top, S. (2006). *Girişimcilik keşif süreci* (5.Basım). Beta Yayınları: İstanbul.

Tortop, H. S., ve Eker, C. (2013). Öğretmen Adaylarının Mükemmeliyetçilikleri İle Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31(1), 144-157.

TÜBİTAK [Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu] (2019). 1512 – Teknogirişim Sermayesi Desteği Programı (BiGG). <http://www.tubitak.gov.tr/tr> adresinden 30 Haziran 2019 tarihinde alınmıştır.

Tümkaya, S. ve Aybek, B. (2008). Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerinin sosyo demografik özellikler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 387-402.

Türkmen, M. ve İşbilir, U. (2014). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 18-28.

TÜSİAD (2019). [Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği]. Girişimcilik ve gençlik. <https://tusiad.org/tr/calisma-alanlari#girisimcilik> adresinden 27 Mayıs 2019 tarihinde alınmıştır.

Uluköy, M., Demirağ, F., Kahya, V., ve Demireli, C. (2014). Farklı öğrenim düzeyindeki öğrencilerin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 1-17.

Uluköy, M., ve Demireli, C. (2014). Cinsiyetin girişimcilik profili üzerine etkisi: erkek girişimcilik ve kadın girişimciliğin karşılaştırmalı analizi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 12(22), 47-55.

Ulutürk Akman, S., ve Bektaş, H. (2015). Üniversite öğrencilerinin girişimci özelliklerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi*, 7(1), 217-232.

- Uygun, K., ve Ramazan, E. R. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi. *Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 2146-4561.
- Ülgen, P. (2010). Ortaçağ Avrupa'sında feodal sisteme genel bir bakış. *Mukaddime*, 1(1), 1-17.
- Yakar, Z., Altındağ, C., ve Kaya, F. (2010). Fen bilgisi öğretmen adaylarının ve sınıf öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin karşılaştırılması. *The e-Journal of New World Sciences Academy*. 5(3), 720-728.
- Yazıcı, K., Uslu, S. ve Arık, S. (2016). The investigation of the social entrepreneurship characteristics of social studies pre-service teachers. *Teacher Education & Development/Research Article*, 3, 1-11.
- Yeşil, S. ve Kıncal, R. Y. (2019). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sınav sorularının öğrencileri eleştirel düşünme becerisini ölçmedeki uygunluğu. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 16(1), 1-26.
- Yetim, A. (Şubat, 2008). İzmir İktisat Kongresi'nin 85. Yılında Türkiye Ekonomisinin Geldiği Nokta. Web: <http://www.izto.org.tr/> adresinden 12 Haziran 2019'da alınmıştır.
- Yılmaz, E., ve Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 195-203.
- Zayıf, K. (2008). *Öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu, Bireysel Girişimcilik Algıları Ölçeği ve Eleştirel Düşünme Standartları Ölçeği

Değerli Katılımcılar;

Aşağıda sizlere cevaplamamız için Bölüm-1'de **Kişisel Bilgi Formu**, Bölüm-2'de **Öğretmen Adaylarına Yönelik Eleştirel Düşünme Standartları Ölçeği** ve Bölüm-3'de **Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği** verilmiştir. Sizden istenilen, Bölüm-1'deki kişisel bilgi formu maddeleri ile Bölüm-2 ve Bölüm-3'te yer alan her bir ifadeyi dikkatle okuyup karşındaki kutucuğu kendi görüşleriniz doğrultusunda (X) işaretlemenizdir. Elde edilen veriler yüksek lisans tez çalışmam için kullanılacaktır. Ölçeğin herhangi bir yerine adınızı ve soyadınızı yazmayınız. Araştırma sonuçlarının gerçeği yansıtması için samimi fikirlerinizi belirtmeniz oldukça önemlidir.

Katkılarınız için teşekkürler...

BÖLÜM-1: KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1) Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2) Yaş:

17-19 20-22 23-25 26-28 29 ve üstü

3) Sınıf:

1 2 3 4

4) Kardeş Sayınız (Kendiniz Hariç)

0 1 2 3 4 5 6 ve üstü

5) Aile Tipi:

Çekirdek Aile Geniş Aile Parçalanmış Aile

6) Aile Aylık Geliriniz: 2000 TL ve altı 2001- 4000TL 4001- 6000 TL 6001- 8000TL
 8001 TL ve Üstü

7) Ailenizin İkamet Ettiği Yer:

Büyük şehir İl İlçe Kasaba Köy

8) Mezun Olduğunuz Lise Türü:

Genel Lise Anadolu Lisesi Anadolu Öğretmen Lisesi Fen Lisesi İmam-Hatip Lisesi
 Diğer (Yazınız).....

9) Anne ve Babanın Eğitim Durumu:

Anne:

() Okuryazar Değil () Okuryazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Ön Lisans
() Lisans () Yüksek Lisans () Doktora

Baba:

() Okuryazar Değil () Okuryazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Ön Lisans
() Lisans () Yüksek Lisans () Doktora

10) Anne ve Babanın Meslek Durumu:

Anne Meslek Durumu:

() Çalışmıyor : Ev Hanımı () Emekli () Diğer
() Çalışıyor : Devlet Memuru () Esnaf () İşçi () Çiftçi () Diğer.....

Baba Meslek Durumu:

() Çalışmıyor : Emekli () Diğer
() Çalışıyor : Devlet Memuru () Esnaf () İşçi () Çiftçi () Diğer.....

11) Eğitim hayatınız boyunca girişimciliğe ilişkin seminer, kurs, ders, kulüp çalışmalarına katılım durumunuz:

Katıldım Katılmadım

12) Kitap okuma sıklığınız:

Hiç okumam Yılda 1-3 Yılda 4-6 Yılda 7-9 Yılda 10 ve daha fazla

13) Gazete alma sıklığınız:

Her gün alırım Her hafta en az iki gazete alırım Hiç almam

14) Üniversiteye başlamadan önce bir iş deneyiminiz oldu mu?

• Evet Hayır

15) Tartışma programlarını takip etme sıklığınız nedir?

• Hiç Ara sıra Sık Sık sık

Madde No	Bölüm-2: Öğretmen Adaylarına Yönelik Eleştirel Düşünme Standartları Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.	Sorulara çözüm yolu ararken çok yönlü düşünürüm.					
2.	Bir şey düşünürken yeterince analiz yaparım.					
3.	Bir konu hakkında detaylı düşünürüm.					
4.	Bir konuya farklı bakış açılarıyla bakarım.					
5.	Bir konu hakkında ortaya alternatif seçenekler sunarım.					
6.	Düşünmeye yeterli zaman ayırırım.					
7.	Düşüncelerimi ifade ederken birçok kanıtla desteklerim.					
8.	Bir düşünceyi benimsemeden önce birçok faktörü dikkate alırım.					
9.	Bir konunun altında başka alt konu başlıklarının olup olmadığını araştırırım.					
10.	Bir konu ile ilgili temel ve güçlü kavramları öğrenmeye çalışırım.					
11.	Bana aktarılan düşüncelere dönüt veririm.					
12.	Düşüncelerimi aktarıırken konu ile ilgili sorular sorarım.					
13.	Bir konu hakkında yeterince araştırma yaparım.					
14.	Bir konuda yeterli bilgi sahibi olmak isterim.					
15.	Düşüncelerim ile ilgili dönütleri dikkate alırım.					
16.	Karşımdaki düşüncesini açıklarken yeterli zaman veririm.					
17.	Düşüncelerimi zıt düşüncelerle karşılaştırırım.					
18.	Düşüncelerimi açıklarken karşımdaki kişinin düzeyini dikkate alırım.					
19.	Bir görüşü kabul ederken sorgulamadan doğruluğuna inanırım.					
20.	Yorum yaptığım her konuda hatasız bilgi sahibi olduğuma inanırım.					
21.	Uzmanların her dediği doğrudur.					
22.	Düşüncemi belirtirken tek bir disiplinden yararlanırım.					
23.	Çevremdekiler dar görüşlü olduğumu söylerler.					
24.	Bir fikir bana göre siyah ya da beyazdır. Gri yoktur.					
25.	Sahip olduğum düşünce, inanç ve değerlerimi asla değiştirmem.					
26.	Düşüncelerimi oluştururken kaynağını sorgulamadan bilgiyi kabul ederim.					
27.	Bir konu hakkında yeterince araştırma yapmadan karar veririm.					
28.	Sevdiğim insanların düşüncelerini doğru kabul ederim.					
29.	Genellikle çok acele karar veririm.					
30.	İfadelerde mutlak gerçeğe inanırım.					
31.	Düşüncelerim, ifade etmek istediğim anlamı açıkça belirtir.					
32.	Düşüncelerim akla yatkındır.					
33.	Düşüncelerimi açık bir şekilde ifade ederim.					
34.	Karşımdaki kişinin düşüncelerini önemserim.					
35.	Düşüncelerimi ifade ederken amacımı belirtirim.					
36.	Düşüncelerimi benzer/paralel düşüncelerle desteklerim.					
37.	Düşüncelerim gerçek hayata uygundur.					
38.	Karşımdaki kişinin düşüncelerine saygı duyarım.					
39.	Düşüncelerimi sade bir hale getirdikten sonra açıklarım.					
40.	Düşüncelerim başkaları tarafından genellikle yanlış anlaşılır.					
41.	Düşüncelerimi yanlış anlaşılacak şekilde aktarırım.					
42.	Düşüncelerimin doğru aktarıldığını karşımdaki insana ne anladığımı sorarak kontrol ederim.					

Madde No	Bölüm-3: Bireysel Girişimcilik Algı Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Yeni başladığım bir işte geliştirmem gereken yönlerimi önceden belirleyebilirim.					
2	Meslek alanımdaki bilgi gereksinimlerimi giderecek etkinlikleri planlayabilirim.					
3	Kendi yeteneklerimi kullanabileceğim projeler üretebilirim.					
4	Planlı çalışırım.					
5	Alanımla ilgili gelişmeleri düzenli takip ederim.					
6	Soru sormaktan çekinmem.					
7	Zayıf yönlerimin farkındayım.					
8	Takım çalışmalarında öneride bulunmaktan çekinmem.					
9	Fikirlerimi hayata geçirmek için gerekli kaynakları belirlerim.					
10	İçinde bulunduğum grubun liderlikle ilgili sorumluluklarını almaktan hoşlanırım.					
11	Hata yaptığımda vazgeçmem.					
12	Yeni fikirler uygulamayı severim.					
13	Yaptığım işlerin zayıf yönlerini tespit edebilirim.					
14	Başkalarının yapmadığı yeni şeyler yapmaktan hoşlanırım.					
15	Takım çalışmalarında kendi fikirlerimi rahatlıkla söylerim.					
16	Fikirlerimi söylemekten çekinmem.					
17	Başladığım bir işi bitirmekte kendime olan güvenim tamdır.					
18	Bir konuda deneyiminin olmaması o konuya ilgi duymam için engel değildir.					
19	Çevremdeki insanların büyük bir çoğunluğu kabul etmese de kendi fikirlerimi uygulayırım.					
20	Başkalarının önerilerini kabul etmeden önce üzerinde düşünürüm.					
21	Bir problemle karşılaştığımda farklı çözüm yolları üretebilirim.					
22	Yaptığım işlerin güçlü yönlerini tespit edebilirim.					
23	Takım çalışmalarında bireysel sorumluluk almaktan çekinmem.					
24	Sosyal çevrem geniştir.					
25	Çalışmalarımı sonlandırıcaya kadar heyecanım hiç bitmez.					
26	Her zaman bir hedefim vardır.					
27	Bir işe başlamadan önce ön hazırlık yaparım.					
28	Rekabet etmekten çekinmem.					
29	Başladığım bir işi bitirmekte çoğunlukla sabırlıyım.					
30	Yeni başladığım bir işte karşılaşılabileceğim engelleri önceden belirleyebilirim.					
31	Planladığım bir işte başarılı olabileceğime inancım tamdır.					

Ek 2. Araştırma İzin Yazısı

The screenshot shows a Gmail inbox on a Windows desktop. The browser address bar shows the URL: <https://mail.google.com/mail/u/0/#search/birsel+aybek/LXphbRLrghxkrJmVGJLGRrIvsqVDNtHWMfpZnkDsWsB>. The search bar contains "birsel aybek". The left sidebar shows the "Gelen Kutusu" (Inbox) with 18 items. The main content area displays an email from "Serkan Aslan" (aslans.1985@gmail.com) dated "5 Haz 2018 Sal 14:38". The email text is as follows:

Alici: baybek, aslan.s1985, dincerserkan

Sayın Hocam,

"Öğretmen Adaylarına Yönelik Eleştirel Düşünme Standartları

Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması" isimli çalışmanızda geliştirmiş olduğunuz ölçeği Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde sosyal bilgiler öğretmen adayları üzerinde çalışmayı planladığım yüksek lisans tezimde kullanmak için izninizi talep ediyorum. Ölçeği kullanma izni vererseniz çok sevinirim. İzin vermeniz halinde ilgili ölçeğin maddelerini de göndermenizi rica ediyorum. İlginiz için teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

Adın soyadın
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

Serkan Aslan <aslans.1985@gmail.com> 5 Haz 2018 Sal 14:38 ☆ ↶ ⋮
Alici: ben
Merhaba Hocam,
Geliştirmiş olduğumuz ölçeği kaynak göstermek kaydı ile çalışmanızda kullanabilirsiniz. Ölçek maddeleri makalenin sonunda yer almaktadır. Çalışmanızda başarılar dilerim.

At the bottom of the screen, the Windows taskbar shows the time as 00:33 on 1.07.2019, with the location set to TUR (Turkey) and TRQ (Turkey).

ÖLÇEK İZİNİ - aylinkarakus1827@ x

https://mail.google.com/mail/u/0/#search/eylemencik%40mersin.edu.tr/FQRgRdjfHhNmgrMrqqHCSHbTmbdNPxZrktSKsdvZ

Uygulamalar Yeni Sekme

Gmail eylemencik@mersin.edu.tr

Oluştur

Gelen Kutusu

Yıldızlı

Ertelenenler

Gönderilmiş Postalar

Taslaqlar 18

Unwanted

Aylin

ÖLÇEK İZİNİ Gelen Kutusu x

Aylin Karakuş <aylinkarakus1827@gmail.com> 5 Haz 2018 Sal 13:05

Alıcı: n.bilgeuzun, eylemencik

Sayın Hocam,

"BİREYSEL GİRİŞİMCİLİK ALGI ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI" isimli çalışmanızda geliştirmiş olduğunuz ölçeği Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde sosyal bilgiler öğretmen adayları üzerinde çalışmayı planladığım yüksek lisans tezimde kullanmak için izninizi talep ediyorum. Ölçeği kullanma izni vererseniz çok sevinirim. İzin vermeniz halinde ilgili ölçeğin maddelerini de göndermenizi rica ediyorum. İlginiz için teşekkür eder, iyi çalışmalar dilerim.

Aylin KARAKUŞ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

N. Bilge UZUN 5 Haz 2018 Sal 14:47

Kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar. 5 Haz 2018 Sal, saat 13:05 tarihinde Aylin Karakuş <aylinkarakus1827@gmail.com> şunu yazdı:

Eylem Yalçın İncik eylemencik <eylemencik@mersin.edu.tr> 20 Haz 2018 Çar 17:07

TUR 00:37
TRQ 1.07.2019

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölüm Başkanlığı

Sayı :97207387-302.08.01-550
Konu : Araştırma İzni
(Aylin KARAKUŞ ve Şükran GEÇGEL)

10.12.2018

DEKANLIK MAKAMINA

İlgi: Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 07/12/2018 tarihli ve 69972237-302.08.01-E.1755 sayılı yazısı.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Aylin KARAKUŞ ve Şükran GEÇGEL'in, Doç. Dr. Salih USLU danışmanlığında sırasıyla "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Alguları ile Eleştirel Düşünme Standartları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" ve "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Aktif Yurttaşlık Öz Yeterlikleri ve Milli Değerlerin Öğretimine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında Bölümümüz Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarına ölçek uygulama isteği Bölüm Başkanlığımız tarafından uygun görülmektedir.

Gereğine arz ederim.

Doç. Dr. Tuğba ÇELİK KORAT
Bölüm Başkan V.

Ek: ABD Yazıtı (1 sayfa)

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof.Dr. Bekir CINAR tarafından 10.12.2018 tarihinde e-İmzalanmıştır. Evrağınızı <http://eimza.ohu.edu.tr/eimza/default.aspx> linkinden EC1061C3XF kodu ile doğrulayabilirsiniz.

Adres: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Merkez Yerleşke 51240 NİĞDE Ayrıntılı bilgi için irtibat: Bölüm Sekreterliği
Telefon: (0 388) 225 43 26 Faks: (0 388) 225 43 16

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

Sayı : 46810852-302.08.01-E.2776
Konu : Araştırma İzni
(Aylin KARAKUŞ ve Şükran GEÇGEL)

10/12/2018

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 07.12.2018 tarih ve 69972237-302.08.01-E.1755 sayılı yazınız.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Aylin KARAKUŞ ve Şükran GEÇGEL, Doç. Dr. Salih USLU danışmanlığında sırasıyla "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algıları ile Eleştirel Düşünme Standartları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" ve "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Aktif Yurttaşlık Öz Yeterlikleri ve Milli Değerlerin Öğretimine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışması kapsamında Fakültemiz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Öğretmen adaylarına ölçek uygulama isteği Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğine ve bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Bekir ÇINAR
Dekan V.

Ek: Bölüm Başkanlığı Yazısı ve Eki (2 sayfa)

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof. Dr. Bekir ÇINAR tarafından 10/12/2018 tarihinde e-İmza ile onaylanmıştır. Evrağımızı <http://eimza.ohu.edu.tr/eimza/default.aspx> linkinden BCG01C3XE kodu ile doğrulayabilirsiniz.

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı Merkez Yerleşkesi Bor Yolu Üzeri 51240 -NİĞDE
Tel: (0 388) 225 43 28 Fax: (0 388) 225 43 16 e-posta: egitimfak@ohu.edu.tr

E-İmzalıdır

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 69972237-302.08.01-E.1774
Konu : Araştırma izni-Aylin KARAKUŞ ve
Şükran GEÇGEL

13/12/2018

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi:** a) 04/12/2018 tarihli ve 98862767-302.08.01-E.335 sayılı yazınız.
b) Eğitim Fakültesi Dekanlığının 10/12/2018 tarihli ve 46810852-302.08.01-E.2776 sayılı yazısı.

Enstitünüz Öğretim Üyesi Doç. Dr. Salih USLU danışmanlığında, Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Aylin KARAKUŞ'un yürütmüş olduğu "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bireysel Girişimcilik Algıları ile Eleştirel Düşünme Standartları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" ve Şükran GEÇGEL'in yürütmüş olduğu "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Aktif Yurttaşlık Öz Yeterlikleri ve Milli Değerlerin Öğretimine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu yüksek lisans tezleri kapsamında, Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarına ölçek uygulama taleplerinin uygun görüldüğüne dair ilgi b)'de kayıtlı yazı ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Cahit Tağı ÇELİK
Rektör Yardımcısı

Ek: İlgi b) yazı ve ekleri (3 sayfa)

Bu belge 5070 sayılı e-İmza Kanununa göre Prof.Dr.Cahit Tağı CELİK tarafından 13.12.2018 tarihinde e-imzalanmıştır. Evrağımızı <http://eimza.ohu.edu.tr/eimza/default.aspx> linkinden B5A39174XE kodu ile doğrulayabilirsiniz.

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Bşk.Bor Yolu Üzeri Merkez Yerleşke NİĞDE
Telefon :(0388) 225 2707 Faks : (0388) 225 2701 oidb@ohu.edu.tr

Ek 3. Özgeçmiş

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı _____ : Aylin KARAKUŞ

Doğum Yeri ve Tarihi _____ : Antakya, 1995

Medeni Durumu _____ : Bekar

İletişim Bilgileri _____ : aylinkarakus1827@gmail.com

EĞİTİM

2009 - 2013 _____ : Antakya Atatürk Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

2014 - 2016 _____ : Anadolu Üniversitesi/ Açıköğretim Fakültesi Sosyal Hizmetler

2013 - 2017 _____ : Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler
Öğretmenliği

2017 - 2019 _____ : Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, Sosyal Bilgiler Eğitimi
Programı

Yabancı Dil _____ : İngilizce